യുഗാസ്ലാവിയ
ഒരു പുതിയ
ലോകക്രമത്തിനു
വേണ്ടിയുള്ള
സാമ്രാജ്യത്വ യുദ്ധം

949.7

ടാനിയ നൊക്ട്യൂംസ്
ഴാങ് പിയറെ പേജ്

യുഗാസ്ലാവിയ :
ഒരു പുതിയ ലോകക്രമത്തിനു വേണ്ടിയുള്ള സാമ്രാജ്യത്വയുദ്ധം

yugoslavia : oru puthiya lokakramathinu vendiyulla samrajyatha yuddham • by tania noctiummes and jean pierre page • first edition June 1999 • published by chintha publishers, thiruvananthapuram • distributed by deshabhimani book house • type set by crazy graphotechs, plamoodu, thiruvananthapuram • printed at cine offset printers, muttada.

cover design : bhattathiri *price : rupees fifteen only*

വിതരണം : ദേശാഭിമാനി ബുക്ക് ഹൗസ്
H O തിരുവനന്തപുരം-695 001

ബ്രാഞ്ചുകൾ : തിരുവനന്തപുരം, കൊല്ലം, ആലപ്പുഴ, കോട്ടയം
എറണാകുളം, തൃശൂർ, കോഴിക്കോട്, കണ്ണൂർ

CO-722-1291

യുഗാസ്ലാവിയ : ഒരു പുതിയ ലോകക്രമത്തിനു വേണ്ടിയുള്ള സാമ്രാജ്യത്വയുദ്ധം

16250

ടാനിയാ നോക് ട്യൂംസ്
ഴാങ് പിയറെ പേജ്

PG Library & Research Center

ചിന്ത പബ്ലിഷേഴ്സ്
തിരുവനന്തപുരം-695 001
വില : 15.00 രൂപ

ഗ്രന്ഥകർത്താക്കൾ

ടാനിയാ നോക് ട്യൂംസ് : ഐക്യരാഷ്ട്രസഭയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് പ്രവർത്തിക്കുന്ന ഒരു സാമ്പത്തിക ശാസ്ത്രജ്ഞൻ.

ഴാങ് പിയറെ പേജ് : ട്രേഡ് യൂണിയനിസ്റ്റ്. 1999 വരെ സി ജി ടി നിർവാഹക സമിതി അംഗം. *സിൻഡിക്കലിസം ഓഫ് സൊസൈറ്റി* യുടെ മുഖ്യപത്രാധിപർ. *റിസർച്ചസ് ഇന്റർനാഷണലിന്റെ* പത്രാധിപസമിതി അംഗം.

വിവർത്തകർ

കെ ഇ കെ,
സി എം അബ്ദുറഹിമാൻ,
നാരായണൻ ചെമ്മലശേരി.

നാറ്റോ ആക്രമണം കൊസോവോയിലെയോ സെർബിയയിലെയോ അഥവാ മോണ്ടി നീഗ്രോയിലെയോ സാധാരണക്കാരുടെ താൽപ്പര്യങ്ങളും ജനാധിപത്യാഭിലാഷങ്ങളും പരിരക്ഷിക്കാനാണെന്നതിന് എന്തു തെളിവാണുള്ളത്? നാറ്റോ ആക്രമണം ബാൾക്കൺ മേഖലയിലെ സാധാരണക്കാരുടെ താൽപ്പര്യങ്ങൾ വളർത്തുന്നുവെന്നതിന് എന്തുതെളിവാണുള്ളത്? നാറ്റോ ആക്രമണം അവരുടെ സ്വന്തം രാജ്യങ്ങളിലെ ജനങ്ങളുടെ താൽപ്പര്യത്തിനുവേണ്ടിയാണെന്നതിന് എന്തു തെളിവാണുള്ളത്?

യുദ്ധത്തിന്റെ വില നൽകേണ്ടിവരുന്നത് എല്ലായിടത്തുമുള്ള അധ്വാനിക്കുന്ന ജനങ്ങൾക്കാണ്. അവർക്ക് ജോലി നഷ്ടപ്പെടുന്നു; വേതനം വെട്ടിക്കുറയ്ക്കപ്പെടുന്നു. പൊതു-സ്വകാര്യനിധിയിൽനിന്ന് ഗണ്യമായ തുക ഉൽപ്പാദനപരവും സാമൂഹ്യവുമായ ചെലവുകളിൽനിന്ന് യുദ്ധസാമഗ്രികൾ ഉൽപ്പാദിപ്പിക്കുന്നതിലേക്കും യുദ്ധച്ചെലവുകളിലേക്കും തിരിച്ചുവിടപ്പെടുന്നു. യുദ്ധച്ചെലവുകൾ നിർവഹിക്കുന്നതിന് ആഗോളതലത്തിൽ മൂലധനം ആകർഷിക്കുന്നതിന് യു എസ് എ പലിശത്തോത് ഉയർത്തുകയും ചെയ്യുന്നു. അങ്ങനെ തങ്ങളുടെ മുഖ്യ വർഗശക്തികൾ സൃഷ്ടിച്ചുവിടുന്ന യുദ്ധത്തിനും മാനവിക ദുരന്തങ്ങൾക്കും പിഴനൽകേണ്ടിവരുന്നത് സാധാരണക്കാരാണ്. ഈ പണം ചെന്നെത്തുന്നതാകട്ടെ അവരുടെ മുഖ്യവർഗശത്രുക്കളുടെ കീശവീർപ്പിക്കുന്നതിലേക്കാണുതാനും!

ഒരു രാജ്യത്തെയും ജനങ്ങളെയും നശിപ്പിക്കുന്നതിന് യാതൊരു ന്യായീകരണവുമില്ല. ഹിരോഷിമയെയും നാഗസാക്കിയെയും തുടർന്ന് ഇത്തരം ദുഷ്ടലാക്കുകൾക്കു പിന്നിലെ സാർഥബുദ്ധിയും കാപട്യവും സമകാലികചരിത്രം നമുക്ക് കാട്ടിത്തന്നിട്ടുണ്ട്. ഇക്കൂട്ടരുടെ നന്മക്ക് വേണ്ടി ജനങ്ങളുടെമേൽ ബോംബുവർഷിച്ചുകൂടാ!

തങ്ങളുടെ സമൂഹത്തിനു യുദ്ധം ആവശ്യമാണെന്ന് 15 അമേരിക്കൻ വിദഗ്ധന്മാർ 1967-ൽ ഒരു റിപ്പോർട്ടിൽ അതിശക്തമായി ഊന്നിപ്പറയുകയുണ്ടായി. "*അനഭിലഷണീയമായ സമാധാനം*" എന്ന പേരിൽ ജോൺ കെ ഗാൽബ്രേത്തിന്റെ ആമുഖത്തോടെ 1969-ൽ ഒരു റിപ്പോർട്ട് പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്നതിന് ഈ പ്രസ്താവന വഴിയൊരുക്കി. അതിൽ പറയുന്നു: "യുദ്ധം നമ്മുടെ സമൂഹത്തിന്റെ സുസ്ഥിരതക്ക് അവശ്യം ആവശ്യമായ ചില കർത്തവ്യങ്ങൾ നിറവേറ്റുന്നു." തുടർന്ന് ഇങ്ങനെ ന്യായവാദം നടത്തുന്നു: "നാം അങ്ങനെ തറപ്പിച്ചു പറയുന്നില്ലെങ്കിൽക്കൂടി, സമ്പദ്സ്ഥിതിയെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം യുദ്ധത്തിന് പകരംവെയ്ക്കാവുന്ന മറ്റൊന്നിനെക്കുറിച്ച് സങ്കൽപ്പിക്കുക അസാധ്യമാണ്. അതിന്റെ കാര്യക്ഷമതയുമായി താരതമ്യപ്പെടുത്തുമ്പോൾ, തൊഴിൽ, ഉൽപ്പാദനം എന്നിവയുടെമേൽ നിയന്ത്രണം പുലർത്താൻ പോന്ന മറ്റു ടെക്നിക്കുകളൊന്നും തന്നെയില്ല. യുദ്ധം ആധുനിക സമൂഹത്തിൽ സുസ്ഥിരതയുടെ ഒരു അവശ്യഘടകമായിരുന്നു. ഇപ്പോഴും അതങ്ങനെയാണുതാനും."

ഒരു ആക്രമണയുദ്ധം

നാറ്റോവിന്റെ കുടക്കീഴിൽ ഒരു പരമാധികാര രാഷ്ട്രത്തിനും അതിലെ ജനങ്ങൾക്കുമെതിരായി ഒരു സാമ്രാജ്യത്വാക്രമണയുദ്ധം നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കയാണ്. യു എസ് എ യുടെ നേതൃത്വത്തിൽ ഫ്രാൻസ്, ബ്രിട്ടൻ, ഇറ്റലി, ജർമനി എന്നീ രാജ്യങ്ങളുടെ സജീവ പങ്കാളിത്തത്തോടെയാണത് നടക്കുന്നത്. അതിനാൽ ന്യായയുക്തമായ പ്രതിരോധം എന്ന് അതിനെ വിളിക്കാനാവില്ല. അതിനും പുറമെ ഐക്യരാഷ്ട്ര രക്ഷാസമിതിയുടെ സമ്മതമോ മേൽപ്പറഞ്ഞ രാജ്യങ്ങളിലെ പാർലമെന്റിന്റെ അംഗീകാരമോ ഇല്ലാതെ അത്ലാന്റിക് സഖ്യം സംബന്ധിച്ച ഉടമ്പടിയുടെ നിബന്ധനകൾ അതിലംഘിച്ചുകൊണ്ടാണത് നടത്തുന്നത്. അതിനാൽ അതിന്റെ കർത്താക്കൾ അന്താരാഷ്ട്രനിയമങ്ങളുടെ ലംഘനത്തിന് ഉത്തരവാദികളാണ്. സമാധാന ഭംഗം വരുത്തിവെക്കുകയെന്ന കുറ്റം ചെയ്തതിനു പുറമെ അവർ യുദ്ധക്കുറ്റവാളികൾകൂടിയാണ്.

നാറ്റോയുടെ ഈ ഇടപെടൽ അഭൂതപൂർവമായ ഒന്നാണ്. ഇതിലൂടെ അവർ ഒരു പുതിയ കീഴ്വഴക്കം സൃഷ്ടിച്ചിരിക്കുകയാണുതാനും. പടിഞ്ഞാറൻ യൂറോപ്പ് ഇദംപ്രഥമമായി ഏകപക്ഷീയമായ യുദ്ധനടപടിയെ അംഗീകരിക്കുകയും അതിൽ സജീവമായി പങ്കെടുക്കുകയും ചെയ്തിരിക്കയാണ്. ഇതേവരെ ഈ ആയുധം യു എസ് എ അതിന്റെ സവിശേഷാവകാശമായി വെച്ചുപുലർത്തിപ്പോരുകയായി

രുന്നു. ഇന്നിപ്പോൾ യുഗോസ്ലാവിയക്കെതിരായി പടിഞ്ഞാറൻ യൂറോപ്പും യു എസ് എയും ഒന്നിച്ചണിനിരന്നിരിക്കയാണ് എന്നു മാത്രം കണ്ടാൽ പോര. ഇതിൽ പ്രതിഫലിക്കുന്നത് സ്വന്തം രാഷ്ട്രീയത്തെ മുമ്പോട്ടു നയിക്കാൻ ആവശ്യമായ ഉപാധികൾ പ്രദാനംചെയ്യാനുള്ള യൂറോപ്പിന്റെ കഴിവുകേടല്ലതാനും. തന്ത്രപരമായ ഒരു പുത്തൻ ധാരണ പൊതുവായി നടപ്പാക്കാനുള്ള സംയുക്തമായ നിശ്ചയദാർഢ്യമാണ് യുഗോസ്ലാവിയക്കെതിരായ യുദ്ധം തുറന്നുകാട്ടുന്നത്. അതാവട്ടെ പടിഞ്ഞാറൻ യൂറോപ്പും യു എസ് എയും ചേർന്നു പാടുപെട്ട് ആവിഷ്കരിച്ച് അന്തിമ രൂപംനൽകിയതും ഈ അടുത്തയിടെ വാഷിങ്ടണിൽ ചേർന്ന നാറ്റോ ഉച്ചകോടി സ്ഥിരീകരിച്ച് അംഗീകരിച്ചതുമാണുതാനും. ഈ പുത്തൻ ധാരണക്ക് നിയമസാധുത്വം നൽകുന്നതാണ് ഇപ്പോഴത്തെ ഈ യുദ്ധം. അക്കാരണത്താൽ തന്നെ ഈ യുദ്ധത്തിൽ പരാജയപ്പെടുന്നത് നാറ്റോവിന് സഹിക്കാനാവില്ല.

അന്താരാഷ്ട്ര സമൂഹത്തിന്റെ പേരിലാണ് ഈ യുദ്ധം നടത്തുന്നത് എന്നത് അർഥവത്താണ്. എന്നാൽ യുദ്ധകുതുകികളായ യൂറോ അമേരിക്കൻ സഖ്യമാണത് നടത്തുന്നത് എന്നതാണ് യാഥാർഥ്യം. അഹങ്കാരഗർവോടെ ഏകപക്ഷീയമായി അന്താരാഷ്ട്ര സമൂഹത്തിനുവേണ്ടി സംസാരിക്കാനും 'നിയമ'ത്തിന്റെ അവതാരം ചമയാനും നാറ്റോക്ക് എന്തവകാശമാണുള്ളത്? പാക്സ് അമേരിക്കാനക്കു ശേഷം ലെക്സ് അമേരിക്കാന! ഇതിന്റെ മുഖ്യ ഫലങ്ങളിലൊന്ന് രണ്ടാം ലോക മഹായുദ്ധാനന്തരം പണിതുയർത്തിയ അന്താരാഷ്ട്ര ബന്ധങ്ങളുടെതായ വ്യവസ്ഥയുടെ പരിപാടിയായി നടപ്പാക്കുന്ന മരണമായിരിക്കും. ഇപ്പോഴത്തെ വ്യവസ്ഥ കാലോചിതമല്ലാത്ത ഒന്നായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നുവെന്നും വ്യവസ്ഥയാണത് യു എസ് ആധിപത്യത്തിൽ നാറ്റോ വഹിക്കുന്ന പുതിയ പങ്കിലൂടെ ഒരു പുതിയ ലോകക്രമത്തെ പ്രതിഷ്ഠിക്കേണ്ടതുണ്ടെന്നുമാണ് യു എസ് എയുടെ കാഴ്ചപ്പാട്.

എട്ടു മാസകാലത്തിനിടക്ക് അമേരിക്ക യാതൊരു ഭയാശങ്കയും കൂടാതെ സുഡാൻ, അഫ്ഗാനിസ്ഥാൻ, ഇറാക്ക്, യുഗോസ്ലാവിയ എന്നിങ്ങനെ നാലു പരമാധികാര രാഷ്ട്രങ്ങൾക്കെതിരെ ആക്രമണം നടത്തിയിരിക്കയാണ്. ഐക്യരാഷ്ട്രസഭയുടെ യാതൊരനുമതിയുമില്ലാതെ ഐക്യരാഷ്ട്രപ്രമാണത്തെ ലംഘിച്ചുകൊണ്ടാണ് ഈ ആക്രമണങ്ങളൊക്കെ നടത്തിയത്. ഐക്യരാഷ്ട്ര സെക്രട്ടറി ജനറൽ കോഫി അന്നനെ വെറുമൊരു ചട്ടുകമാക്കുകയായിരുന്നുവെന്നതാണ് ഏറെ അർഥവത്തായ കാര്യം. ഇന്നലെ നിർബന്ധപൂർവം നിശബ്ദനാക്കി. ഇന്നിപ്പോൾ യുഗോസ്ലാവിയക്കെതിരെ കരമാർഗേണയുള്ള ഇടപെടലിനെ ന്യായീകരിക്കാൻ രക്ഷാസമിതിയുടെ സമ്മതം ലഭിക്കുന്നതിന് വഴങ്ങിക്കൊടു

ക്കാൻ സമ്മർദം ചെലുത്തി. ഐക്യരാഷ്ട്രസേനയെന്ന നിലക്ക് കര സേനയെ നിയോഗിക്കാൻ നാറ്റോ സഖ്യം സമ്മതിച്ചിരിക്കാം. എന്നാൽ കാതലായി വർത്തിക്കേണ്ടത് നാറ്റോ സേന ആയിരിക്കണമെന്നും, തീർത്തും നാറ്റോവിന്റെ ആജ്ഞാനുസാരം അതിന്റെ നിയന്ത്രണഘടനയിൽ നാറ്റോ ആയുധശേഷി ഉപയോഗിച്ചുകൊണ്ട് കാതലായി വർത്തിക്കേണ്ടത് നാറ്റോസേന ആയിരിക്കണമെന്നും അതിനു നിർബന്ധമുണ്ടായിരുന്നു: അതായത് "യു എൻ പുറം കുടും ഉള്ളിൽ നാറ്റോവും!"[1] ഐക്യരാഷ്ട്രങ്ങളുടെ രാഷ്ട്രീയമോ സൈനികമോ ആയ ഏതൊരു ഇടപെടലും 'അസ്വീകാര്യമാണെ'ന്നും യുഗാസ്ലാവിയയിലെ സൈനിക സാന്നിധ്യം യു എൻ സേനയുടേതായിരിക്കയില്ലെന്നും 'ഒരു കാരണവശാലും' അത് യു എൻ നിയന്ത്രണത്തിൽ ആയിരിക്കയില്ലെന്നും 1999 മെയ് 7-ന് അമേരിക്കൻ സ്റ്റേറ്റ് സെക്രട്ടറി മെഡലിൻ ആൾ ബ്രൈറ്റ് ഐക്യരാഷ്ട്ര സെക്രട്ടറി ജനറലിന് മുന്നറിയിപ്പു നൽകിയതായി സെക്രട്ടറി ജനറലുമായി അടുത്ത വൃത്തങ്ങൾ വ്യക്തമാക്കിയിരിക്കുന്നു. യു എൻ "അതിന്റെ കാര്യങ്ങൾ, അതായതു മനുഷ്യസ്നേഹപരമായ കാര്യങ്ങൾ കൊണ്ടു തൃപ്തിപ്പെട്ടുകൊള്ളണ"[2]മെന്നും അദ്ദേഹത്തോടു പറഞ്ഞുവത്രെ.

മുൻകൂട്ടി ആസൂത്രണം ചെയ്ത ഒരു യുദ്ധം

യുഗാസ്ലാവിയക്കെതിരായ ആക്രമണത്തിനുള്ള ഒരുക്കങ്ങൾ അമേരിക്ക വളരെ നേരത്തെ തന്നെ നടത്തിയിരുന്നു. റാംബോലെറ്റ് കൂടിയാലോചനകൾ ജനങ്ങളെ കബളിപ്പിക്കാനും യുദ്ധത്തിന് അംഗീകാരത്തിന്റെ മുദ്രചാർത്താനുമുള്ള കരുനീക്കം മാത്രമായി പരിണമിച്ചു.

യുഗാസ്ലാവിയക്കെതിരായ അമേരിക്കൻ ആക്രമണം ഒരു പതിറ്റാണ്ടിലേറെക്കാലം മുമ്പുതന്നെ ആരംഭിച്ചുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. മാരകമായ അളവിൽ വായ്പ നൽകിയും മാർക്കറ്റ് പരിഷ്കാരം നടപ്പാക്കിയും ദാരിദ്ര്യം അടിച്ചേൽപ്പിച്ചുംകൊണ്ടാണത് ആരംഭിച്ചത്. ലക്ഷക്കണക്കിന് ആളുകൾക്ക് തൊഴിൽ നഷ്ടപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തു. 1989-ൽ മാത്രം ആറു ലക്ഷം തൊഴിലാളികൾ, യാതൊരു പിരിച്ചുവിടൽ വേതനവും നൽകാതെ, തെരുവിലേക്ക് വലിച്ചെറിയപ്പെട്ടു. ഇത് മൊത്തം തൊഴിൽസേനയുടെ നാലിലൊന്നോളം വരും. ഏറ്റവും നിർണായകമായ പരിഷ്കാരം ആറ് ഘടക റിപ്പബ്ലിക്കുകൾക്കുള്ള സാമ്പത്തിക സഹായം നിർത്തിയതും പാശ്ചാത്യ മൂലധനത്തിന്റെ പുനർകോളനിവൽക്കരണവുമാണ്.

ആ ഘട്ടത്തിൽ 'പരിഷ്കർത്താവായ മിലോസെവിക്ക്' അമേരിക്കൻ സ്റ്റേറ്റ് ഡിപ്പാർട്ടുമെന്റിലെ മേലാളന്മാർക്കിടയിൽ പ്രിയങ്കരനാ

യാണ് ഗണിക്കപ്പെട്ടത്. കെ എൽ എ ആകട്ടെ "ഭീകരപ്രവർത്തകരിൽ കവിഞ്ഞൊന്നുമല്ലെ"ന്നും കണക്കാക്കപ്പെട്ടു. "നമുക്ക് ഇടപാടു നടത്താൻ പറ്റിയ ഒരാൾ, മുൻ യുഗാസ്ലാവിയയിലെ ജീവിത യാഥാർഥ്യങ്ങൾ അംഗീകരിക്കുന്ന ഒരാൾ" എന്നാണ് റിച്ചാർഡ് ഹോൾബ്രൂക്ക്, പ്രസിഡന്റ് മിലോസെവിക്കിനെ വിശേഷിപ്പിച്ചത്. 1998-ൽ അമേരിക്ക, കൊസോവോക്കു വേണ്ടി ഒരു സമാധാന പരിപാടിയുടെ രൂപരേഖ തയ്യാറാക്കി. പഴയ യുഗാസ്ലാവിയൻ ഫെഡറേഷനു കീഴിൽ അവർക്കുണ്ടായിരുന്നതിലും കുറഞ്ഞതോതിലുള്ള സ്വാതന്ത്ര്യവും സ്വയംഭരണാധികാരവും കൊസോവോക്കാർക്ക് നൽകിക്കൊണ്ടുള്ളതായിരുന്നു ഇത്. എന്നാൽ അമേരിക്കക്കാരെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം നിർണായകമായ നാറ്റോ സൈനിക സാന്നിധ്യം ഉൾപ്പെട്ടതായിരുന്നു ഈ കരാർ. തന്റെ മണ്ണിൽ നാറ്റോ സൈന്യത്തെ നിർത്തുന്നതിനെ മിലോസെവിക്ക് എതിർത്തപ്പോൾ താമസമുണ്ടായില്ല, സദ്ദാംഹുസൈനെപ്പോലെ അദ്ദേഹവും അവരുടെ കക്ഷി എന്ന നിലയിൽ നിന്നു അവരുടെ ദൃഷ്ടിയിൽ പിശാചായി മാറി.

യുദ്ധം ഓരോ കക്ഷിക്കും സെർബുകൾക്കും അൽബേനിയക്കാർക്കും വേണ്ടതൊക്കെ നൽകിയിട്ടുണ്ടെന്നാണ് പലപ്പോഴും അവകാശപ്പെട്ടുപോന്നത്. ഇത് ഏറ്റവും വഷളായ ദേശീയവികാരം ആളിക്കത്തിക്കുന്നതിനുള്ള ഒരു നാട്യം മാത്രമായിരുന്നു. ബാൾക്കൺ മേഖലയിലെ സ്ഥിതിഗതികൾക്ക് വ്യക്തമായ ഒരു ഉൽപ്പത്തിയും ഉത്തരവാദികളും ഉണ്ടെന്ന കാര്യം അംഗീകരിക്കാൻ കഴിയാതെപോയി. വംശീയഭിന്നിപ്പും വിദ്വേഷവും ആളിക്കത്തിച്ചതിന്റെ ഉത്തരവാദിത്വം ജർമനിക്കും മറ്റു പാശ്ചാത്യ യൂറോപ്യൻ ശക്തികൾക്കുമാണ്. മുൻ യുഗാസ്ലാവിയയെ അസ്ഥിരികരിക്കുകയും പൊളിച്ചു മാറ്റുകയുമെന്നതായിരുന്നു ഇതിനു പിന്നിലുള്ള ഉദ്ദേശം. ക്രൊയേഷ്യയും സ്ലോവേനിയയും വേറിട്ടുപോകുന്നതിന് ജർമനി പ്രത്യക്ഷത്തിൽ തന്നെ പ്രചോദനം നൽകി. അവ അതിൽ പിന്നെ പുത്തൻ സാമ്പത്തിക കോളനികളായിത്തീർന്നു. പിന്നീട് ജർമൻ ചാൻസലറായ ഗർഹാർഡ് ഷ്രോഡർ ഈ നീക്കത്തിനു പിന്നിലെ തന്ത്രപരമായ പശ്ചാത്തലത്തിലേക്ക് വെളിച്ചംവീശി. 1999 ഏപ്രിൽ 19-ന് അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: "ലോകരംഗത്ത് ജർമനിയുടെ പങ്കിൽ മാറ്റംവന്നിരിക്കുന്നു..... യൂറോപ്യൻ ഉൽഗ്രഥന പ്രക്രിയക്ക് ആഴവും പരപ്പും വർധിപ്പിക്കുന്നതിനു വേണ്ടി നാം യൂറോപ്പിന്റെ കേന്ദ്രസ്ഥാനത്തേക്ക് മുന്നേറിക്കൊണ്ടിരിക്കയാണ്..... ബർലിനിലേക്കുള്ള റീഷ്സ്റ്റാഗിന്റെ മാറ്റം വ്യക്തമായും കാണിക്കുന്നത് യൂറോപ്യൻ ഐക്യത്തിന്റെ തിരിക്കുറ്റിയെന്ന നിലക്ക് ജർമൻ തലസ്ഥാനത്തിന് എത്രത്തോളം കിഴക്കും പടിഞ്ഞാറും തമ്മിൽ ബന്ധിപ്പിക്കുന്ന കണ്ണിയാവാൻ കഴിഞ്ഞുവെന്നാണ്."[3]

റാംബോലെറ്റ് സമാധാനക്കരാർ അംഗീകരിക്കുന്ന കാര്യത്തിൽ പ്രസിഡന്റ് മിയോസെവിക്ക് വഴങ്ങാതിരുന്നത് യുഗാസ്ലാവിയയിലെ നാറ്റോ സൈനിക ഇടപെടലിനുള്ള ഒരു മുടന്തൻ ന്യായമായിത്തീർന്നു. 1999 മെയ് മാസത്തിൽ ലെ *മോണ്ടെ ഡിപ്ലോമാറ്റിക്കിൽ* പ്രസിദ്ധീകരിച്ച ഒരു ലേഖനത്തിൽ റാംബോലെറ്റ് കുടിയാലോചയുടെ നിഗൂഢ ചരിത്രം പോൾ മേരി ഡിലാഗോർസ്[4] വെളിപ്പെടുത്തുകയുണ്ടായി. സമ്പർക്ക ഗ്രൂപ്പ് (യു എസ് എ, യു കെ, ജർമനി, ഫ്രാൻസ്, ഇറ്റലി, റഷ്യ) യുഗാസ്ലാവ് ഗവൺമെന്റിനയച്ച ക്ഷണം "ഒരന്യശാസനത്തിന്റെ രൂപ"ത്തിലുള്ളതായിരുന്നു. "സന്നിഹിതനാവാൻ വിസമ്മതിക്കുകയാണെങ്കിൽ സൈനികമായ പ്രതികാരനടപടി ഉണ്ടാവുമെന്ന ഭീഷണി" ഉൾപ്പെട്ടതായിരുന്നു അത്. റാംബോലെറ്റിൽ അവതരിപ്പിച്ച കരാറിലെ എല്ലാ വശങ്ങളും കൂടിയാലോചനക്ക് വിധേയമല്ലാത്തവ ആയിരുന്നു. അൽബേനിയൻ ആനുകാലിക പ്രസിദ്ധീകരണമായ *കോഹാഡിക്ടോറ*യിൽ 1999 ഫെബ്രുവരിയിൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ച അമേരിക്കൻ സമാധാനക്കരാറിൽ പറഞ്ഞവയായിരുന്നു അതിലെ ഉള്ളടക്കം. മുൻ അമേരിക്കൻ സ്റ്റേറ്റ് സെക്രട്ടറിയും മുൻ യുഗാസ്ലാവിയയിലെ അമേരിക്കൻ മാധ്യസ്ഥനുമായിരുന്ന റിച്ചാർഡ് ഗോൾബ്രൂക്കിന്റെ അസിസ്റ്റന്റായിരുന്ന റോഗർഹിൽ പിന്നീട് ഈ രേഖ വിശദാംശങ്ങൾ ഉൾപ്പെടുത്തി വിപുലീകരിച്ചു. കൊസോവോ-അൽബേനിയൻ സമൂഹവുമായി കൂടിയാലോചന നടത്താൻ പ്രസിഡന്റ് മിലോസെവിക്കിനെ പ്രേരിപ്പിക്കുന്നതിനായി 1998 വേനൽക്കാലത്ത് ഇദ്ദേഹം ബൽഗ്രേഡ് സന്ദർശിച്ചിരുന്നു. അതിനുശേഷമാണ് മേൽപ്പറഞ്ഞ രേഖയുടെ വിപുലീകൃതരൂപം തയ്യാറാക്കിയത്. മിതവാദിയായ കൊസോവോ-അൽബേനിയൻ നേതാവായ ഇബ്രാഹിം റുഗോവയും തീവ്രവാദസംഘടനയായ കൊസോവോ-വിമോചന സേനയും തമ്മിലുള്ള സ്പർധകാരണം കൂടിയാലോചന വൈകി. അതിനിടക്ക് അമേരിക്ക അതിന്റെ കരടുരേഖ തയ്യാറാക്കുന്ന ജോലി ആരംഭിച്ചു.

റാംബോലെറ്റ് കൂടിയാലോചനയിൽ പങ്കെടുത്ത യുഗാസ്ലാവ് പ്രതിനിധി സംഘത്തിന് കരാറിലെ രാഷ്ട്രിയ വശത്തോടു എതിർപ്പുണ്ടായിരുന്നില്ല. സൈനിക വശത്തോടായിരുന്നു അവരുടെ എതിർപ്പ്. തങ്ങളുടെ ദേശീയ പരമാധികാരത്തെയും സ്വാതന്ത്ര്യത്തെയും അതിലംഘിക്കുന്നതെന്ന നിലക്കാണ് അവർ ഈ വാദത്തെ എതിർത്തത്. ഇക്കാര്യം പൊതുജനങ്ങളിൽനിന്ന് മറച്ചുവെക്കുകയായിരുന്നു. യുഗാസ്ലാവിയൻ ഭൂപ്രദേശമാകെ അധീനപ്പെടുത്താൻ ഫലത്തിൽ നാറ്റോ സേനയെ അനുവദിക്കുന്നതായിരുന്നു കരാറിന്റെ അനുബന്ധം—ബി. വാസ്തവത്തിൽ റാംബോലെറ്റിൽ യാതൊരു കൂടിയാലോചനയും നട

ന്നില്ല. കൊസോവോയിൽ ഒരു 'അന്താരാഷ്ട്ര' സാന്നിധ്യം സംബന്ധിച്ച് യുഗാസ്ലാവ് ഗവൺമെന്റിന്റെ പ്രതിനിധികൾ കൊണ്ടുവന്ന ഒത്തുതീർപ്പ് നിർദേശം സമ്പർക്കഗ്രൂപ്പിലെ പാശ്ചാത്യമെമ്പർമാർ അവഗണിക്കുകയായിരുന്നു. അതിന് കൊസോവോ-അൽബേനിയൻ പ്രതിനിധിയുടെ ഒപ്പുനേടാൻ വലിയ വിഷമമൊന്നുമുണ്ടായില്ലതാനും. കോൺഫറൻസിന്റെ അവസാനദിവസം മാത്രമാണ് അന്തിമരേഖ റഷ്യൻ പ്രതിനിധിസംഘത്തിന് നൽകിയത്! രേഖയിലെ സൈനിക വശം സംബന്ധിച്ച ഭാഗം പ്രസിദ്ധീകരണത്തിന് നൽകാൻ റാംബോലെറ്റ് കോൺഫറൻസിന്റെ സഹാധ്യക്ഷന്മാരായ ഫ്രാൻസും യു കെയും വിസമ്മതിക്കുകയാണ് ചെയ്തത്.[5]

റാംബോലെറ്റ് കരാറിലെ സൈനികവശം സംബന്ധിച്ച നിബന്ധനകൾ സൂക്ഷ്മപരിശോധനക്ക് വിധേയമാക്കിയാൽ അത്തരം നിബന്ധനകൾ ഒരു പരമാധികാര രാഷ്ട്രത്തിനും നാറ്റോ അംഗരാഷ്ട്രങ്ങൾക്കു തന്നെയും അസ്വീകാര്യമായവയാണെന്ന് അമേരിക്കക്കും അതിന്റെ യൂറോപ്യൻ സഖ്യകക്ഷികൾക്കും നേരത്തെ അറിയാമായിരുന്നുവെന്ന് കാണാം. ഈ നിബന്ധനകൾ കൊസോവോയെ മാത്രമല്ല യുഗാസ്ലാവിയയെയാകെത്തന്നെ നാറ്റോവിൽ ആധിപത്യം വഹിക്കുന്ന ശക്തിയായ അമേരിക്കയുടെ കോളനിയാക്കി അധഃപതിപ്പിക്കുന്നവയാണ്.

കൊസോവോയിൽ നാറ്റോയുടെ സ്ഥിരമായ സാന്നിധ്യം വ്യവസ്ഥ ചെയ്തുകൊണ്ടുള്ളതാണ് 2, 5, 7 എന്നീ വകുപ്പുകൾ. പൊലീസിന്റെയും നീതിന്യായത്തിന്റെയും പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ നിയന്ത്രണം ഒ എസ് സി ഇ ക്കായിരിക്കും. എന്തെങ്കിലും വ്യവഹാരം ഉണ്ടാവുകയാണെങ്കിൽ ഇരുകക്ഷികളും നാറ്റോവിന് അപ്പീൽ നൽകണം. നാറ്റോവിന് മാത്രമേ അപ്പീൽ കൊടുക്കാൻ പാടുള്ളു.

നാറ്റോ സൈന്യങ്ങൾ യുഗാസ്ലാവ് ഫെഡറൽ റിപ്പബ്ലിക്കിൽ സിവിൽ, അഡ്മിനിസ്ട്രേറ്റീവ് ക്രിമിനൽ സംബന്ധമായോ അച്ചടക്ക സംബന്ധമായോ വല്ല കുറ്റകൃത്യങ്ങളിലും ഏർപ്പെടുകയാണെങ്കിൽ എക്കാലവും എല്ലാ പരിതഃസ്ഥിതിയിലും അവരെ യുഗാസ്ലാവ് ഫെഡറേഷന്റെ അധികാരപരിധിയിൽനിന്ന് ഒഴിവാക്കാൻ വ്യവസ്ഥ ചെയ്തുകൊണ്ടുള്ളതാണ് 6, 7 വകുപ്പുകൾ. ഇന്റർനാഷണൽ ഏക്ഷൻ സെന്ററിന്റെ പശ്ചിമമേഖലാ സഹായധനകർത്താവായ റിച്ചാർഡ് ബക്കർ ഈ വകുപ്പുകളെ വിശേഷിപ്പിച്ചത് വെറുക്കപ്പെട്ട പഴയ കൊളോണിയൽ അധിനിവേശരാജ്യ സങ്കൽപ്പം ഉൾപ്പെട്ടവ എന്നാണ്. കോളനിവൽക്കരിക്കപ്പെട്ട രാജ്യത്ത് അധിനിവേശക്കാർ ബലാൽസംഗം, കൊലപാതകം, കൈകാലുകൾ തല്ലി ഒടിക്കൽ എന്നീ കുറ്റകൃത്യങ്ങൾ ചെയ്യുകയാണെങ്കിൽ

—പലപ്പോഴും അങ്ങനെ ചെയ്യുക പതിവാണ്—കോളനി രാജ്യത്തെ കോടതികളിൽ അവരെ വിചാരണ ചെയ്യുന്നത് ഒഴിവാക്കിക്കൊണ്ടുള്ളതാണ് ഈ സങ്കൽപ്പം.[6] യുഗാസ്ലാവ് ഫെഡറേഷന്റെ ഭരണഘടനാ വ്യവസ്ഥകളിൽനിന്നും നിയമവ്യവസ്ഥകളിൽനിന്നും നാറ്റോ സൈന്യങ്ങളെ ഒഴിവാക്കിയിരിക്കയാണ്.

നാറ്റോ സൈന്യങ്ങളുടെ വാഹനങ്ങൾക്കും ഉപകരണങ്ങൾക്കും യുഗാസ്ലാവിയയിലുടനീളം, അതിന്റെ വ്യോമാതിർത്തിയിലും സമുദ്രാതിർത്തിയിലും ഉൾപ്പെടെ യാതൊരു നിയന്ത്രണവുമില്ലാതെ സ്വതന്ത്രമായി, നിർബാധം കടന്നുചെല്ലാൻ അനുവദിച്ചുകൊണ്ടുള്ളതാണ് 8, 9 വകുപ്പുകൾ.

വകുപ്പ് 8. നാറ്റോ സൈനികർക്ക് അവരുടെ വാഹനങ്ങൾ കപ്പലുകൾ, വിമാനങ്ങൾ, ഉപകരണങ്ങൾ എന്നിവയോടൊപ്പം ബന്ധപ്പെട്ട വ്യോമാതിർത്തിയും സമുദ്രാതിർത്തിയും ഉൾപ്പെടെ എഫ് ആർ വൈയിലാകെ യാതൊരു നിയന്ത്രണവും കൂടാതെ സ്വതന്ത്രമായി സഞ്ചരിക്കാവുന്നതും തടസം കൂടാതെയുള്ള അഭിഗമ്യത അനുഭവിക്കാവുന്നതുമായിരിക്കും. രാത്രികാലങ്ങളിൽ കാവൽ നടത്തുകയോ വെളിസ്ഥലത്തു കഴിച്ചുകൂട്ടുകയോ ചെയ്യൽ, ജനവാസസ്ഥലം സൈനികാവശ്യത്തിനു വേണ്ടി ഒഴിപ്പിച്ചെടുക്കൽ യുദ്ധകൗശലത്തോടുകൂടിയ സൈനിക നടപടികൾ, (സൈന്യങ്ങളുടെ) പിന്തുണക്കും പരിശീലനത്തിനും പ്രവർത്തനത്തിനും ആവശ്യമായ പ്രദേശങ്ങളോ അഥവാ സൗകര്യങ്ങളോ ഉപയോഗപ്പെടുത്തൽ എന്നിവയൊക്കെ ഇതിൽ ഉൾപ്പെടും.

വകുപ്പ് 9. കസ്റ്റംസ് ഡ്യൂട്ടി, നികുതികൾ, മറ്റെന്തെങ്കിലും തരത്തിലുള്ള പണം ഒടുക്കൽ എന്നിവയിൽനിന്നും സൈനികർ, വാഹനങ്ങൾ, കപ്പലുകൾ, വിമാനങ്ങൾ, ഉപകരണങ്ങൾ, അവശ്യവസ്തുക്കൾ സംഭരിച്ചു നൽകൽ, സൈനിക നടപടികൾക്ക് സഹായകമായി എഫ് ആർ വൈ ഭൂപ്രദേശത്ത് പ്രവേശിക്കൽ, നിലനിൽക്കൽ, പുറത്തുപോകൽ എന്നിവ സംബന്ധിച്ച നിബന്ധനകൾ—ഇവയിൽനിന്നൊക്കെ നാറ്റോയെ ഒഴിവാക്കുന്നതായിരിക്കും.

രാജ്യത്തെ ഗതാഗത പശ്ചാത്തല സൗകര്യങ്ങൾ, പ്രക്ഷേപണ സർവീസുകൾ ഉൾപ്പെടെയുള്ള ടെലികമ്യൂണിക്കേഷൻ സേവനത്തുറകൾ എന്നിവ യുഗാസ്ലാവിയയിലാകമാനം സൗജന്യമായി ഉപയോഗപ്പെടുത്താൻ അവകാശം നൽകുന്നവയാണ് 11, 15 വകുപ്പുകൾ.

വകുപ്പ് 11. "ഫീസ്, ചുങ്കം, കരം, ടോൾ, അപ്പപ്പോൾ ചുമത്തുന്ന കരം എന്നിവയൊന്നും നൽകാതെ വിമാനത്താവളങ്ങൾ, റോഡുകൾ

റെയിൽവേകൾ, തുറമുഖങ്ങൾ എന്നിവ സൗജന്യമായി ഉപയോഗിക്കാൻ നാറ്റോയെ അനുവദിക്കുന്നതാണ്."

വകുപ്പ് 15 "സൈന്യങ്ങളുടെ പ്രവർത്തനത്തിന് ആവശ്യമെന്ന് നാറ്റോ തീരുമാനിക്കുന്നതനുസരിച്ച് പ്രക്ഷേപണ സർവീസുകൾ ഉൾപ്പെടെയുള്ള എല്ലാ ടെലികമ്യൂണിക്കേഷൻ സേവനത്തുറകളും വെറും ഒരപേക്ഷയിന്മേൽ കക്ഷികൾ (യുഗാസ്ലാവ് - കൊസോവോ ഗവൺമെന്റുകൾ) അനുവദിക്കേണ്ടതാണ്. വാർത്താവിനിമയശേഷി പൂർണമായി ഉറപ്പുവരുത്തിക്കൊണ്ട് ആവശ്യാനുസാരം അത്തരം മാർഗങ്ങളും സേവനത്തുറകളും ഉപയോഗപ്പെടുത്താനുള്ള അവകാശവും ഈ ഉദ്ദേശം മുൻനിർത്തി എല്ലാ ഇലക്ട്രോ മാഗ്നറ്റിക് പ്രതിബിംബങ്ങളും ഉപയോഗപ്പെടുത്താനുള്ള അവകാശവും സൗജന്യമായി ലഭിക്കാനുള്ള വ്യവസ്ഥ ഇതിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു."

രാജ്യത്തെ പൊതു പശ്ചാത്തല സൗകര്യങ്ങൾ രൂപാന്തരപ്പെടുത്താനുള്ള അവകാശം നാറ്റോക്ക് നൽകിക്കൊണ്ടുള്ളതാണ് 22-ാം വകുപ്പ്.

വകുപ്പ് 22. "റോഡുകൾ, പാലങ്ങൾ, തുരങ്കങ്ങൾ, കെട്ടിടങ്ങൾ പ്രയോജനപ്രദമായ സംവിധാനങ്ങൾ എന്നിവപോലുള്ള എഫ് ആർ വൈയിലെ ചില പശ്ചാത്തലസൗകര്യങ്ങൾ മെച്ചപ്പെടുത്തേണ്ടതും പരിഷ്കരിക്കേണ്ടതും നാറ്റോയുടെ പ്രവർത്തനത്തിന് ആവശ്യമാണെങ്കിൽ അവർക്കത് ചെയ്യാവുന്നതാണ്."

കരാറിലെ സൈനിക വ്യവസ്ഥകൾ ഫലത്തിൽ, യുദ്ധപ്രഖ്യാപനത്തിന്റെതായ ഉപാധിയോടെ യുഗാസ്ലാവ് ഗവൺമെന്റിന് നേർക്കുള്ള അന്ത്യശാസനമാണ്. ഹേഗ് കൺവെൻഷന്റെ ലംഘനമാണിത്. "ബല പ്രയോഗഭീഷണി പ്രയോഗിക്കുന്നത്" അന്താരാഷ്ട്രനിയമം വിലക്കിയിട്ടുണ്ട്. "ഒരു ഗവൺമെന്റ് ഉന്നയിക്കുന്ന ചില ആവശ്യങ്ങൾ അംഗീകരിക്കാത്തപക്ഷം ആ ഗവൺമെന്റ് സോപാധികമായി ബലപ്രയോഗം അവലംബിക്കുമെന്ന കരാർ വ്യവസ്ഥയാണതിൽ അടങ്ങിയിട്ടുള്ളത് അഥവാ അതിന്റെ പ്രകടിതരൂപമാണത്."

നാറ്റോയുടെ ജനറൽ സെക്രട്ടറിയായ ജാവിർ സൊലാനാ 1996-ൽ തന്നെ ഇങ്ങനെ പ്രഖ്യാപിക്കുകയുണ്ടായി: "ബോസ്നിയയിൽ ആർജിച്ച അനുഭവപാഠം നാറ്റോയുടെ ഭാവി പ്രവർത്തനത്തിന് ഒരു മാതൃകയായിരിക്കും" വാഷിങ്ടണിലെ ബ്രൂക്കിങ്ങ്സ് ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂഷന്റെ ഡയറക്ടറായ ഐവോ ഡാൾഡറും ഇതേ വികാരം പ്രതിഫലിപ്പിക്കുകയുണ്ടായി: "യൂറോപ്പിന്റെ കേന്ദ്രത്തിലെ ഒരു കടലാസു പുലിയെ

ഒഴിവാക്കാൻ നാറ്റോക്ക് കഴിയുന്നില്ലെങ്കിൽ പിന്നെ ഈ സഖ്യംകൊണ്ട് എന്ത് പ്രയോജനമാണുള്ളത്? 50 വർഷത്തിനിടയിലെ ഒന്നാമത്തെ യുദ്ധത്തിൽ നാറ്റോ പരാജയപ്പെട്ടുകൂടാ. നാറ്റോയെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ഒരു നിർണായക മുഹൂർത്തമാണ് കൊസോവോ പ്രദാനംചെയ്യുന്നത്."

ബാൾക്കൺ മേഖലയിൽ പാശ്ചാത്യസാമ്രാജ്യത്വം അതിന്റെ ഇടപെടലിന് രംഗസംവിധാനം ഒരുക്കിയതെങ്ങനെയെന്ന് 1999 ഏപ്രിൽ 21-ന്റെ *ഫിനാൻഷ്യൽ ടൈംസ്* വെളിപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. ഒരു കംപ്യൂട്ടർ പ്രചോദന പരിപാടിയോടെയാണ് അതിന്റെ തുടക്കം. ഇത് ആസൂത്രണം ചെയ്തതു നാറ്റോയുടെ കൂടിയാലോചനാ മേധാവികളും ബാൾക്കൺ മേഖലയുടെ യുദ്ധാനന്തരഭാവി തയ്യാറാക്കാൻ നാറ്റോ ആസൂത്രകർ ഉപയോഗപ്പെടുത്തിയ സി-3 എന്ന പേരിൽ അറിയപ്പെടുന്ന കൺട്രോൾ ഏജൻസിയും ചേർന്നാണ്. റാംബോലെറ്റിൽ കൂടിയാലോചനകൾ നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കെ ബൽഗ്രേഡിലെ അമേരിക്കൻ എംബസിയുടെ ആഭിമുഖ്യത്തിൽ യുഗാസ്ലാവിയയിലെ മോണ്ടിനിഗ്രോ റിപ്പബ്ലിക്കിലെ ഉന്നതരായ 30 ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരെ ഹേഗിലേക്കു കൊണ്ടുപോയി. അഞ്ചു ദിവസത്തെ കംപ്യൂട്ടർ കളിക്കാണ് അവരെ കൊണ്ടുപോയത്. അക്രോണ എന്ന സാങ്കൽപ്പികമായ മുസ്ലിം അധിശത്വരാഷ്ട്രത്തെ ചുറ്റിപ്പറ്റിയുള്ളതാണ് ഈ കളി. അവിടെ ആഭ്യന്തരയുദ്ധത്തെത്തുടർന്ന് രണ്ടുലക്ഷം പേർ കൊല്ലപ്പെടുകയും ജനങ്ങളിൽ 60 ശതമാനം പേർക്ക് നാടുംവീടും നഷ്ടപ്പെടുകയും 60 ശതമാനം പേരുടെ വീടുകൾ നശിപ്പിക്കപ്പെടുകയും പശ്ചാത്തല സൗകര്യങ്ങളൊക്കെ താറുമാറാവുകയും ജനങ്ങളിൽ 80 ശതമാനവും വിദേശ സഹായത്തെ ആശ്രയിക്കുന്നവരായിത്തീരുകയും ചെയ്തതായാണ് ചിത്രീകരിക്കപ്പെട്ടത്. കളി സംബന്ധിച്ച കൈപ്പുസ്തകത്തിൽ യു എസ് എ യുടെ സഞ്ചാരപഥത്തിലാണ് അക്രോണയുടെ സ്ഥാനം നിർവഹിച്ചത്. അക്രോണയുടെ ലോകത്ത് മുഖ്യപങ്കു വഹിക്കുന്നത് യു എസ് എയാണ്. ഒരു കരാറുണ്ടാക്കിയതിനെ തുടർന്ന് കലാപം പൊട്ടിപ്പുറപ്പെടുകയും വിദേശത്തു നിന്നു സഖ്യശക്തികളെ കൊണ്ടുവരികയും ഒടുവിൽ പട്ടാളം വന്ന് സുരക്ഷിതത്വം ശക്തിപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തതായിട്ടാണ് ചിത്രീകരിച്ചത്. ഇതിലെ മുഖ്യ കഥാപാത്രങ്ങൾ അക്രോണയിലെ പ്രസിഡന്റ്, പ്രധാനമന്ത്രി, സെൻട്രൽ ബാങ്കിന്റെ വിദേശ മേധാവി, ഐ എം എഫ്, ലോക ബാങ്ക്, അമേരിക്കൻ സ്വകാര്യബാങ്കുകൾ അക്രോണിയൻ സുരക്ഷിതത്വത്തിന്റെ നെടുംകോട്ടയെന്ന നിലയ്ക്ക് നാറ്റോ, സഹായ ഏജൻസികൾ, അനൗദ്യോഗിക സംഘടനകൾ എന്നിവയൊക്കെയാണ്.

വഞ്ചനയിൽ അധിഷ്ഠിതമായ ഒരു യുദ്ധം

ജനാധിപത്യത്തിന്റെയും, മനുഷ്യാവകാശത്തിന്റെയും ധാർമിക മൂല്യങ്ങളുടെയും പേരിൽ തങ്ങൾ നടത്തുന്ന സാമ്രാജ്യത്വയുദ്ധത്തെ ന്യായീകരിക്കാനാണ് അമേരിക്കയും അതിന്റെ പങ്കാളികളും ശ്രമിക്കുന്നത്. ഒരു പരമാധികാര രാഷ്ട്രത്തിന്റെ ആഭ്യന്തര കാര്യങ്ങളിൽ സൈനികമായ ഇടപെടലിനു കപടപൂർണമായ നിയമസാധുത്വം നൽകാൻ മനുഷ്യാവകാശത്തിന്റെ സാർവത്രികത്വം ഇദംപ്രഥമമായി ഉപയോഗപ്പെടുത്തപ്പെട്ടു. ഐക്യരാഷ്ട്രസഭയുടെ ചട്ടക്കൂടിനകത്ത് സുസ്ഥാപിതമായ നിലവിലുള്ള സംവിധാനം അട്ടിമറിക്കപ്പെട്ടു. വരും നാളുകളിൽ പുത്തൻ ഇടപെടലിനുവേണ്ടി ഒരു കീഴ്വഴക്കം സൃഷ്ടിക്കുകയും ചെയ്തു.

കൊസോവോ-അൽബേനിയൻ ജനവിഭാഗത്തിനുനേരെ 'വംശീയ ശുദ്ധീകരണം' അവലംബിക്കുന്നുവെന്ന് അവർ യുഗാസ്ലാവ് ഗവൺമെന്റിനെ കുറ്റപ്പെടുത്തുന്നു. എന്നാൽ യഥാർഥത്തിൽ ബോമ്പാക്രമണത്തിനുമുമ്പു തന്നെ യുഗാസ്ലാവ് സായുധസേനയും കൊസോവോ വിമോചനസേന (കെ എൽ എ)യും തമ്മിലുള്ള സായുധ സംഘട്ടനത്തെ തുടർന്ന് സാധാരണക്കാരായ കൊസോവോക്കാരും അൽബേനിയക്കാരും സെർബുകളും പലായനം ചെയ്യാൻ തുടങ്ങിയിരുന്നു. ഈ സംഘട്ടനമാണ് നാറ്റോ സേനകളുമായി ചേർന്നുകൊണ്ടുള്ള ഏകോപിത നടപടി ആവശ്യമാക്കിത്തീർത്തത്. എന്നാൽ നാറ്റോ ബോമ്പുവർഷം തുടങ്ങിയതിനു ശേഷം മാത്രമാണ് വൻതോതിലുള്ള കൂട്ടപ്പലായനം ആരംഭിച്ചത്.

'വംശീയ ശുദ്ധീകരണ' കഥ, തങ്ങളുടെ ബോമ്പുവർഷത്തെ ന്യായീകരിക്കാൻ നാറ്റോ അംഗരാജ്യങ്ങൾ വിശേഷിച്ചും അമേരിക്ക കെട്ടിച്ചമച്ച ഒരു നുണയാണ്. കൊസോവോയിൽ ഒ എസ് സി ഇ (ഭദ്രതക്കും സഹകരണത്തിനും വേണ്ടിയുള്ള യൂറോപ്പിലെ സംഘടന) പരിശോധനാ ദൗത്യത്തിനെത്തിയ ഒ എസ് സി ഇ മനുഷ്യാവകാശ സംഘത്തിൽ ഉൾപ്പെട്ടവരടക്കമുള്ള വിദേശനിരീക്ഷകർ ഇക്കാര്യം തുറന്നുകാട്ടിയിട്ടുണ്ട്. ഒ എസ് സി ഇ നിരീക്ഷകനായ റോളി കീത്ത് അസന്ദിഗ്ധമായി തന്നെ ഇങ്ങനെ പ്രസ്താവിച്ചു[8]: "കെ വി എം (കൊസോവോ പരിശോധനാ ദൗത്യ) സംഘത്തോടൊപ്പം ഞാൻ കൊസോവോയിൽ ഉണ്ടായിരുന്നപ്പോൾ വംശീയ ശുദ്ധീകരണമെന്ന് വിളിക്കപ്പെടുന്ന യാതൊരു സംഭവത്തിനും ഞാൻ സാക്ഷ്യം വഹിച്ചിട്ടില്ല. അങ്ങനെ വല്ല സംഭവവും നടന്നതായി അറിയാനും കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. ഞാൻ കെ വി എമ്മിനോടൊപ്പം കൊസോവോയിൽ ഉണ്ടായിരുന്ന

പ്പോൾ തീർച്ചയായും "ഒരു ജനവിഭാഗത്തെ കൂട്ടത്തോടെ വകവരുത്തൽ നയം" നടപ്പാക്കിയ യാതൊരു സംഭവവും ഉണ്ടായിട്ടില്ല." പ്രവിശ്യയിലുണ്ടായ അക്രമങ്ങൾക്ക് കാരണം കെ എൽ എയുടെ പ്രകോപന നടപടികളാണെന്നദ്ദേഹം കുറ്റപ്പെടുത്തി. പെട്രോൾ നടത്തിയിരുന്ന സെക്യൂരിറ്റി ഭടന്മാരെ പതിയിരുന്നാക്രമിച്ചതിന് താൻ നേരിട്ടു സാക്ഷ്യം വഹിച്ചതായും അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. ഈ ആക്രമണം മാരകവും അല്ലാത്തതുമായ അത്യാഹിതമേൽപ്പിച്ചു. ഇത് "വ്യക്തമായും കഴിഞ്ഞ ഒക്ടോബറിൽ ഒപ്പുവെച്ച കരാറിന്റെ ലംഘനമായിരുന്നു.[9] രക്ഷാസേന പ്രതികരിക്കുകയും അതിന്റെ അനന്തരഫലമായി രക്ഷാസേനയുടെ ഭാഗത്തുനിന്നുള്ള പീഡനങ്ങളും അതിനെതിരായ പ്രവർത്തനങ്ങളും നടക്കുകയും ചെയ്തു. റാംബോലെറ്റ് കരാറിനും തുടർന്നുവന്ന പാരീസ് രേഖക്കും വഴങ്ങാൻ യുഗാസ്ലാവിയയുടെ മേൽ സമ്മർദം ചെലുത്തുന്നത് അവസാനത്തേതിന് തൊട്ടുമുമ്പത്തെ മുന്നറിയിപ്പെന്ന നിലയിൽ മാർച്ച് 20-ന് ഒ എസ് സി ഇ സംഘത്തെ പിൻവലിച്ചതും മാർച്ച് 24-ന് നാറ്റോ ബോമ്പാക്രമണം ആരംഭിച്ചതും മനുഷ്യാവകാശ ഭർത്സനത്തിലും ഗണ്യമായ തോതിലുള്ള ജീവകാരുണ്യപരമായ ദുരന്തത്തിലും ചെന്നുകലാശിച്ചുവെന്നത് വളരെ സ്പഷ്ടമാണെന്ന് അദ്ദേഹം ഊന്നിപ്പറഞ്ഞു. ആറു ലക്ഷം അൽബേനിയൻ കൊസോവോക്കാർ പ്രവിശ്യയിൽനിന്നു പലായനം ചെയ്യുകയോ അഥവാ പുറംതള്ളപ്പെടുകയോ ചെയ്തു. കൊസോവോയിൽ ഒ എസ് സി ഇ സാന്നിധ്യം ഉണ്ടായിരുന്ന കഴിഞ്ഞ അഞ്ചുമാസക്കാലത്ത് രാഷ്ട്രാന്തരീയ അഭയാർഥികളൊന്നും അവിടെ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. വ്യോമാക്രമണത്തിന് ഒരാഴ്ചമുമ്പുവരെ ആഭ്യന്തരമായി സ്ഥാനഭ്രംശം വന്നവർ ഏതാനും ആയിരങ്ങൾ മാത്രമേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളു..... അതിനാൽ ജീവകാരുണ്യപരമായ ദുരന്തത്തിന് പ്രത്യക്ഷമായോ പരോക്ഷമായോ ഉള്ള ഉത്തരവാദിത്വം നാറ്റോ നടത്തിയ ബോമ്പാക്രമണത്തിനാണെന്ന് ഞാൻ കുറ്റപ്പെടുത്തും. ഭീകരപ്രവർത്തനവിരുദ്ധ നടപടിയുടെ ഫലംകൂടിയാണിത്.

റസാക്ക് കൂട്ടക്കശാപ്പ് സംബന്ധിച്ച നുണയും ഒ എസ് സി ഇ നിരിക്ഷകരും വിദേശ റിപ്പോർട്ടർമാരും തുറന്നുകാട്ടി. ഈ കൂട്ടക്കശാപ്പ് ഒ എസ് സി ഇ - കെ വി എം മേധാവിയായ അമേരിക്കൻ അമ്പാസിഡർ വില്യം വാക്കറുടെ 'കണ്ടുപിടുത്ത'മാണ്. ഈ നുണക്കഥയാണ് ബോംബാക്രമണത്തിലേക്കു മനുഷ്യസ്നേഹപരമായ അടിസ്ഥാനത്തിൽ അത് ന്യായീകരിക്കപ്പെടുന്നതിലേക്കും വഴിതെളിച്ചത്. റസാക്ക് ഗ്രാമത്തിൽ 45 സിവിലിയന്മാരെ കൂട്ടക്കശാപ്പുചെയ്തുവെന്ന് 1999 ജനുവരി 16-ന് യുഗാസ്ലാവ് സുരക്ഷാസേനയെ വാക്കർ കുറ്റ

പ്പെടുത്തി. തനിക്ക് നേരിട്ടു ബോധ്യപ്പെട്ട കാര്യമെന്ന നിലക്ക്, ഹെഡ് ട്രിബൂണിൽനിന്നുള്ള അന്വേഷകരെ 24 മണിക്കൂറിനകം കൊസോവോയിലും മെറ്റോഹിമ്മായിലും വരാൻ അനുവദിക്കണമെന്നാവശ്യപ്പെട്ടുകൊണ്ട് അദ്ദേഹം ഒരന്ത്യശാസനം അയച്ചു. വാക്കറുടെ വ്യാഖ്യാനം അദ്ദേഹംതന്നെ തെരഞ്ഞുപിടിച്ച് തന്റെകൂടെ കൊണ്ടുപോയ ചില അൽബേനിയൻ റിപ്പോർട്ടർമാർ ആവർത്തിക്കുകയും ചെയ്തു. രാജ്യത്തെ മാധ്യമ പ്രതിനിധികളുടെ സാന്നിധ്യം അദ്ദേഹം അനുവദിച്ചില്ല. മധ്യാഹ്നത്തിൽ പൊലീസ് ഗ്രാമത്തിൽ റൈഡ് നടത്തി സ്ത്രീകളെയൊക്കെ മാറ്റിനിർത്തിയശേഷം പുരുഷന്മാരെ കൊലപ്പെടുത്തി എന്നാണ് അൽബേനിയൻ 'ദൃക്സാക്ഷികളുടെ' വിവരണം. യാതൊരുന്വേഷണവും നടത്താതെയാണ് ഇത് സംബന്ധിച്ച് പ്രസ്താവന ഉണ്ടായത്. റസാക്ക് കൂട്ടക്കൊലയുടെ കഥ, മാർക്കേയിലെ സാരാജേവോ മാർക്കറ്റ് സംഭവം സംബന്ധിച്ച കഥയുമായും ഡേസ്മിസ്കിൻ സ്ട്രീറ്റ് സംഭവം സംബന്ധിച്ച കഥയുമായും ഏറക്കുറെ സാദൃശ്യമുള്ളതാണ്. ചെയ്യാത്ത കുറ്റത്തിന് സെർബുകൾ ശിക്ഷിക്കപ്പെട്ട ശേഷം മാത്രമാണ് ഇത് സംബന്ധിച്ച സത്യാവസ്ഥ അറിയാൻ കഴിഞ്ഞത്.

വാക്കറുടെ പ്രസ്താവന വന്ന ഉടൻതന്നെ യുഗാസ്ലാവ് അധികൃതർ അത് നിഷേധിച്ചുകൊണ്ട് ഒരു പ്രസ്താവന പുറപ്പെടുവിച്ചു. ജനുവരി 15-ന് റസാക്കിന് സമീപം ഒരു ഏറ്റുമുട്ടൽ നടക്കുകയുണ്ടായെന്നും അഞ്ചുദിവസംമുമ്പ് സ്വറ്റിസ്ലാവ് പ്രസിക്ക് എന്ന ഒരു പൊലീസ് ആപ്പീസറെ കൊലപ്പെടുത്തിയ തീവ്രവാദികളെ അറസ്റ്റുചെയ്യാൻ മുതിർന്ന സെർബ് പൊലീസിനെ കെ എൻ എ പോരാളികൾ ആക്രമിക്കുകയാണുണ്ടായതെന്നും വിദേശകാര്യമന്ത്രാലയം റിപ്പോർട്ടുചെയ്തു. അറസ്റ്റിനെക്കുറിച്ച് തുടക്കത്തിൽ തന്നെ ഒ എസ് സി ഇ യുടെ കൊസോവോ പരിശോധനാ ദൗത്യസംഘത്തെ (കെ വി എം) യഥാസമയം അറിയിക്കുകയും അവർ പോരാട്ടരംഗത്ത് എത്തിച്ചേരുകയും ചെയ്തിരുന്നു.[10]

വില്യം വാക്കറുടെ വ്യാഖ്യാനവും ദൃക്സാക്ഷികളുടെ വിവരണവും പോരാട്ടത്തിനുമുമ്പും പിമ്പും അമേരിക്കൻ അസോഷിയേറ്റഡ് പ്രസും ഫ്രഞ്ച് ദിനപത്രമായ *ലെഫിഗറോ*യുടെ യുഗാസ്ലാവ് പ്രതിനിധി റനോർഡ് ഗിറാർഡും നിരാകരിച്ചു. ഗിറാർഡ് സംഭവം നടക്കുമ്പോൾ റസാക്കിലുണ്ടായിരുന്ന ഒ എസ് സി ഇ നിരീക്ഷകരും വാക്കറുടെ പ്രസ്താവനയെ നിഷേധിക്കുകയുണ്ടായി.

സെർബ് പൊലീസിന് ഒന്നുംതന്നെ മറച്ചുവെക്കാനുണ്ടായിരുന്നില്ലെന്നും കെ എൻ എ താവളമായി അറിയപ്പെട്ടിരുന്ന റസാക്കിൽ കെ എൽ എ സംഘത്തിൽപ്പെട്ടവരെ അറസ്റ്റു ചെയ്യുന്നതു സംബന്ധിച്ച

നടപടികൾ ഫിലിമിൽ പകർത്താൻ അമേരിക്കൻ അസോഷിയേറ്റഡ് പ്രസിന്റെ ടെലിവിഷൻ സംഘത്തെ ക്ഷണിച്ചിരുന്നുവെന്നും ജനുവരി 20, 23[11] തിയതികളിലായി റെനോൾഡ് ഗിറാർഡ് ചൂണ്ടിക്കാട്ടുകയുണ്ടായി. യുഗാസ്ലാവ് ഫെഡറൽ റിപ്പബ്ലിക്കിന്റെ ശിക്ഷാനിയമത്തിലെ 125-ാം വകുപ്പനുസരിച്ച് ഒട്ടേറെ കുറ്റകൃത്യങ്ങൾ ചെയ്തവരായിരുന്നു കെ എൽ എ ക്കാർ. നടപടി സംബന്ധിച്ചു രക്ഷാസേന ഒ എസ് സി ഇ ദൗത്യസംഘത്തെയും അറിയിച്ചിരുന്നു. ഇക്കാര്യം ദൗത്യസംഘത്തിലെ ബ്രിട്ടീഷ് അംഗമായ നീൽ സ്ട്രെയ്ൻ[12] പിന്നീട് സ്ഥിരീകരിക്കുകയുണ്ടായി. അമേരിക്കൻ നയതന്ത്ര പ്ലേറ്റ് വെച്ച രണ്ടു വാഹനങ്ങളിലാണ് ദൗത്യസംഘം സഞ്ചരിച്ചിരുന്നത്. അവരും സംഭവസ്ഥലത്തുണ്ടായിരുന്നു.

സെർബിയൻ രക്ഷാസേന 45 സിവിലിയന്മാരെ കൂട്ടക്കൊല ചെയ്തുവെന്ന ഒ എസ് സി ഇയുടെയും അൽബേനിയൻ വിഘടനവാദികളുടെയും അവകാശവാദത്തെ ലഭ്യമായ വസ്തുതകൾ നിരാകരിക്കുന്നുവെന്ന് *ലെഫിഗറോ* ചൂണ്ടിക്കാട്ടി.

മൃതശരീരങ്ങൾ സെർബ് പൊലീസുമായുണ്ടായ പോരാട്ടത്തിൽ കൊല്ലപ്പെട്ട കെ എൻ എക്കാരുടെതായിരിക്കാമെന്നാണ് തോന്നുന്നതെന്നും അവ വിഘടനവാദികൾ പിന്നീട് ശേഖരിച്ച് മലയിടുക്കിൽ കൊണ്ടുവന്നുകൂട്ടിയിട്ട് കൂട്ടക്കൊല[13] നടന്നതായി പ്രദർശിപ്പിക്കുകയായിരുന്നുവെന്നും വിവിധ പാശ്ചാത്യപത്രങ്ങൾ അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. മലയിടുക്കിൽ നിന്നേ കുറച്ചു വെടിയുണ്ടകളേ കണ്ടുള്ളു. ചോരപ്പാടുകളും കുറവായിരുന്നു. 23 പേരുടെ തലയിൽ ഒട്ടേറെ വെടിയുണ്ടകളേറ്റതായി കണ്ടു. മൃതദേഹങ്ങൾ കെട്ടിവലിച്ചുകൊണ്ടുവന്നതായിരുന്നുവെന്നതിന്റെ ലക്ഷണങ്ങൾ കാണാനുണ്ടായിരുന്നു. കെ എൽ എ-സെർബ് പോരാട്ടം നടക്കുമ്പോൾ പട്ടണത്തിൽ പത്രപ്രവർത്തകരുടെയും നിരീക്ഷകരുടെയും സാന്നിധ്യമുണ്ടായിരുന്നുവെങ്കിലും ദൃക്സാക്ഷികളായി ആരും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. പോരാട്ടം നടന്നതിന്റെ പിറ്റേദിവസമാണ് മൃതശരീരങ്ങൾ കണ്ടെത്തിയത്. 'കൂട്ടക്കൊല' നടക്കുമ്പോൾ ഗ്രാമം കെ എൽ എയുടെ നിയന്ത്രണത്തിലായിരുന്നു. വിദേശ റിപ്പോർട്ടർമാർ എടുത്ത ഫിലിമുകളിൽനിന്ന് കാണാൻ കഴിഞ്ഞത് സെർബ് പൊലീസിനു പരസ്യമായി നീങ്ങാൻ കഴിഞ്ഞില്ല എന്നാണ്. കൊല്ലപ്പെട്ടവരിൽ ഗ്രാമത്തിലെ അയൽക്കാരിൽ ആരെങ്കിലുമുള്ളതായി തിരിച്ചറിയാൻ റസാക്കിലെ ഉപേക്ഷിക്കപ്പെട്ട ഗ്രാമത്തിലെ നിവാസികൾക്ക് കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. മൃതശരീരങ്ങളിൽ ഒന്നിൽപ്പോലും വധിക്കപ്പെട്ടതാണെന്നതിന്റെ തെളിവൊന്നും കാണാനില്ലെന്നാണ് പോസ്റ്റ്മോർട്ടം നടത്തിയ യുഗാസ്ലാവ് ഫോറൻസിക് വിദഗ്ധർ പ്രഖ്യാപിച്ചത്. പ്രിസ്റ്റീനയിലെ

ഫോറൻസിക് മെഡിസിൻ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഡോക്ടർ പറഞ്ഞത് ബലോറൂസിഡിൽ നിന്നുവന്ന രണ്ടുപേർ ഉൾപ്പെടെ പ്രമുഖരായ പാത്തോളജിസ്റ്റുകളാണ് അവരുടെ മൃതദേഹങ്ങൾ പോസ്റ്റ്മോർട്ടം ചെയ്തതെന്നും അവയിലൊന്നും വെടിയുണ്ടയേറ്റ പരിക്കുകളൊന്നും കാണാനുണ്ടായിരുന്നില്ലെന്നും അവർ കൊലചെയ്യപ്പെട്ടതാണെന്നതിന് ഉപോൽബലകമായ പരിക്കുകളുടെ ലക്ഷണമൊന്നും കണ്ടില്ലെന്നുമാണ്. പോസ്റ്റ്മോർട്ടം നടത്തുമ്പോൾ മുഴുവൻ സമയവും ഒ എസ് സി ഇ ദൗത്യസംഘത്തിലെ രണ്ടുപേർ സന്നിഹിതരായിരുന്നു.

ഒ എസ് സി ഇ ദൗത്യസംഘത്തിനിടയിൽ അവർ ചെന്നെത്തിയ നിഗമനം ലഭ്യമായ തെളിവുകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ നോക്കുമ്പോൾ 'കൂട്ടക്കൊല' തീർച്ചയായും കെ എൽ എ നാടകീയമായി പ്രദർശിപ്പിച്ച ഒന്നാണെന്നാണ്. പേര് വെളിപ്പെടുത്തരുതെന്ന അഭ്യർഥനയോടെ ദൗത്യസംഘത്തിലെ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർ അറിയിച്ചത് തങ്ങൾ പരിശോധിച്ച 15 മൃതശരീരങ്ങളിൽ ചിലത് അങ്ങോട്ടുകൊണ്ടുവന്നവ[14]യാണെന്ന നിർണയത്തിലാണ് തങ്ങൾ എത്തിച്ചേർന്നതെന്നാണ്. മൃതദേഹങ്ങളിൽ മിക്കവയും ചുറ്റുപാടുമുള്ള പ്രദേശങ്ങളിൽ നിന്നുകൊണ്ടുവന്നവയാണെന്നാണ് നിരീക്ഷകരിൽ ഒരാൾ പറഞ്ഞത്. പലതും സെർബ് സേനയുമായുള്ള പോരാട്ടത്തിൽ കൊല്ലപ്പെട്ട കെ എൽ എ പോരാളികളുടേതായിരുന്നു. പിന്നീട് അവയെ സിവിലിയൻ വേഷം ധരിപ്പിക്കുകയായിരുന്നു.[15] കൊസോവോയിലും മെറ്റോഹിമോയിലും നാറ്റോ ഇടപെടലിനെ പ്രകോപിപ്പിക്കുകയെന്ന ഉദ്ദേശത്തോടുകൂടിയ ജുഗുപ്സാവഹമായ കപട ടെലിവിഷൻ ചിത്രങ്ങളെ താൻ നിരാകരിക്കുന്നുവെന്നാണ് ഒ എസ് സി ഇ പാർലമെന്ററി അസംബ്ലി വൈസ്പ്രസിഡന്റായ വില്ലിവിമ്മർ സ്വകാര്യ ജർമൻ ടെലിവിഷനായ എൻ ടി വിയോടു പറഞ്ഞത്: സർവതും ചില പ്രതികരണങ്ങൾക്കായി പ്രകോപിക്കുന്നതിലേക്കു തിരിച്ചുവിട്ടു. അങ്ങനെ നടപടിയിലേക്കു നീണ്ടാൽ നമ്മുടെ പട്ടാളക്കാർക്ക് ഉടൻ ഉത്തരവു നൽകാനുള്ള ആഗ്രഹം ചില പത്രങ്ങൾ സൃഷ്ടിച്ചു."[16]

ഒ എസ് സി ഇ-കെ വി എമ്മിന്റെ അമേരിക്കൻ മേധാവിയും നാറ്റോ അംഗരാജ്യഗവൺമെന്റുകളും 'കൂട്ടക്കൊല'യുടെ സത്യാവസ്ഥ അറിയപ്പെടുന്നതു തടയാൻ വഴിവിട്ടു പ്രവർത്തിച്ചു. അന്വേഷണം നടത്തുന്ന ജഡ്ജി ജനുവരി 16-ന് സംഭവസ്ഥലത്തുപോയി അന്വേഷണം നടത്തുന്നത് അവർ പൊലിസ് സംരക്ഷണമില്ലാതെ വേണം പോവാനെന്ന് ആവശ്യപ്പെട്ടുകൊണ്ട് വാക്കർ തടഞ്ഞു. അങ്ങനെ രാജ്യത്തിന്റെ ജുഡീഷ്യൽ അധികാരികളും ഭരണാധികാരികളും തങ്ങളുടെ ചുമതല നിർവഹിക്കുന്നത് തടസപ്പെടുത്തിയശേഷം വാക്കർ അതേ ദിവസം

തന്നെ അൽബേനിയൻ-വിദേശ പത്രപ്രതിനിധികളോടൊപ്പം അവിടെ എത്തി നാടകീയമായ പ്രഖ്യാപനം നടത്തി. ഒരധിശശക്തിയെപ്പോലെ പെരുമാറിയ അമേരിക്കൻ അമ്പാസിഡറുടെ അഹങ്കാര ഹുങ്കിൽ ക്ഷുഭിതരായി ഒരു പരമാധികാര രാജ്യത്തിൽ ആഭ്യന്തരകാര്യങ്ങളിൽ ഇടപെടുന്നുവെന്ന് യുഗാസ്ലാവ് ഗവൺമെന്റ് വാക്കറെ കുറ്റപ്പെടുത്തി; അത്തരത്തിലൊരു സമീപനം ഒന്നാമതായും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രസ്താവനയിലൂടെയും അന്വേഷണം നടത്തുന്ന ജഡ്ജി അവരുടെ സ്വന്തം രാജ്യത്ത് നിയമാനുസാരം കടമനിർവഹിക്കുന്നത് തടഞ്ഞതിലൂടെയും മുൻപന്തിയിലേക്ക് വന്നുകൂടാത്തതായിരുന്നു. അദ്ദേഹം സെർബിയയിലെയോ യുഗാസ്ലാവ് ഫെഡറൽ റിപ്പബ്ലിക്കിലെയോ, ഗവർണറോ, പ്രോസിക്യൂട്ടറോ, ജഡ്ജിയോ അല്ലെന്നും 54 തുല്യരാഷ്ട്രങ്ങളുടെ സംഘടനയുടെ പ്രതിനിധിയും ഒരു ദൗത്യസംഘത്തിന്റെ തലവനും മാത്രമാണെന്നും ആ ദൗത്യസംഘത്തിന്റെ കടമ ഒരു പരമാധികാര രാജ്യത്തെ ഭൂപ്രദേശം ഭരിക്കുകയല്ലെന്നും നിരീക്ഷണം നടത്തി സത്യസന്ധമായി റിപ്പോർട്ടുചെയ്യുക മാത്രമാണെന്നും അദ്ദേഹം ഒരുപക്ഷേ വിസ്മരിച്ചിരിക്കാം."[17]

അതിനുംപുറമെ വല്ല അന്വേഷണവും നടത്താൻ കഴിയുന്നതിനുമുമ്പുതന്നെ വാക്കർ അൽബേനിയൻ റിപ്പോർട്ടർമാരെ തന്റെ കൂടെ കൊണ്ടുപോകുകയും സംഭവസ്ഥലത്താകെ ചുറ്റിക്കറങ്ങാൻ അവരെ അനുവദിക്കുകയും ചെയ്തു. സാധാരണ പരിതഃസ്ഥിതിയിൽ മരണം സംഭവിച്ച സ്ഥലം വലയം ചെയ്യുകയും തെളിവുകൾ നീക്കംചെയ്യുകയോ അഥവാ മറച്ചുവെക്കുകയോ ചെയ്യുന്നതു തടയുകയുമാണ് പതിവെന്ന് നമുക്കൊക്കെ അറിയാവുന്നതാണ്.

ഇതിനൊക്കെ പുറമെ മരണത്തിന്റെ സാഹചര്യത്തെക്കുറിച്ചന്വേഷിക്കാൻ യൂറോപ്യൻ യൂണിയൻ അയച്ച ഫോറൻസിക്ക് വിദഗ്ധസംഘത്തിന്റെ 21 കിലോവരുന്ന റിപ്പോർട്ട് മാർച്ച് ആദ്യത്തിൽതന്നെ തയ്യാറായി കഴിഞ്ഞിരുന്നുവെങ്കിലും പ്രസിദ്ധീകരിക്കുകയുണ്ടായില്ല. നടപടിക്രമം സംബന്ധിച്ചും മറ്റുമുള്ള വാദഗതികൾ ഉന്നയിച്ച് റാംബോലെറ്റ് സമ്മേളന[18]ത്തിനിടയിൽ അതിന്റെ ഉള്ളടക്കം പുറത്തുവരുന്നത് തടയുകയാണ് വിശേഷിച്ചും യു ഇ പ്രസിഡന്റും ജർമൻ ചാൻസലറുമായ ഷ്റോഡർ ചെയ്തത്. ഒ ഇ സി ഇ തന്നെയും പരോക്ഷമായി ഇക്കാര്യം സമ്മതിച്ചിട്ടുണ്ട്.[19] ഉള്ളടക്കം വെളിപ്പെടുത്തരുതെന്നും ജർമൻ അധികൃതർ നൽകിയ നിർദേശം പിന്തുടരണമെന്നും സംഘത്തിന്റെ നേതൃത്വം നൽകിയിരുന്ന ഫിൻലണ്ടിലെ ഡോ. ഹെലനാ റെന്റിനെ ഉപദേശിച്ചതായാണറിവ്. ഏതായാലും ഉള്ളടക്കം ഒ എസ്

സി ഇ വൃത്തങ്ങളിൽ തന്നെ അറിവായി: കൂട്ടക്കൊല അൽബേനിയൻ പക്ഷത്തുനിന്ന് ഗണ്യമായ അളവിൽ കൃത്രിമമായി കെട്ടിച്ചമച്ചതാണ്.[20]

വാക്കറുടെ പ്രസ്താവനക്ക് പിന്നിലെ ഉദ്ദേശം എന്തെന്ന് ഇന്നിപ്പോൾ സ്പഷ്ടമാണ്. നാറ്റോ ആക്രമണത്തിനുവേണ്ടിയുള്ള പൊതുജനാഭിപ്രായം ഒരുക്കൂട്ടുകയും ബ്രിട്ടീഷ് പ്രധാനമന്ത്രി ബ്ലെയർ വിശേഷിപ്പിച്ച പുതിയതരം യുദ്ധത്തിന്റെതായ കീഴ്വഴക്കം സൃഷ്ടിക്കുകയുമെന്നതാണത്. 54 കൊല്ലത്തിനകം ഇദംപ്രഥമായി ബാൾക്കൺ പ്രദേശത്തേക്ക് ജർമൻ സൈന്യത്തെ അയക്കാൻ കഴിഞ്ഞിരിക്കുകയാണെന്നും ഈ സംഭവം യു എൻ രക്ഷാസമിതിയുടെ[21] അനുശാസനമില്ലാതെ ജീവകാരുണ്യപരമായ അടിസ്ഥാനത്തിൽ നേരിട്ടുള്ള ഇടപെടലിനെ ന്യായീകരിച്ചിരിക്കയാണെന്നും വാക്കറുടെ പ്രസ്താവന വന്ന ഉടൻതന്നെ ജർമൻ ചാൻസലർ ഷ്റോഡർ മുന്നറിയിപ്പുനൽകുകയുണ്ടായി. 'കൂട്ടക്കൊല'യുടെ മുഴുവൻ കാര്യങ്ങളും അമേരിക്കൻ ഭരണാധികാരികൾക്ക് മുൻകൂട്ടി അറിയാമായിരുന്നുവെന്ന് *ന്യൂയോർക്ക് ടൈംസ്* ചൂണ്ടിക്കാട്ടിയിരിക്കുന്നു. അനന്തരനടപടികൾ കൈക്കൊള്ളുന്നതിനുവേണ്ടി ഭരണകൂടം ഒരു നിർണായക മുഹൂർത്തം, മർമപ്രധാനമായ ഒരു സംഭവം പ്രതീക്ഷിക്കുന്നതായി ഒരാഴ്ചമുമ്പുതന്നെ ഉന്നതതലത്തിലുള്ള ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർ സൂചന നൽകിയിരുന്നു.

നാറ്റോ ജനറൽ സെക്രട്ടറി ജാവിർ സൊലാനതന്നെയും പ്രതിസന്ധിയുടെ വളർച്ചക്കിടയിലെ ഒരു വഴിത്തിരിവായി ഈ സംഭവത്തെ തിരിച്ചറിയുകയായിരുന്നു. റസാക്ക് 'കൂട്ടക്കൊല'യെക്കുറിച്ചുള്ള വാക്കറുടെ പ്രസ്താവനക്കുശേഷമാണ് 'സമ്പർക്കഗ്രൂപ്പി'ൽ ഉൾപ്പെട്ട രാജ്യങ്ങളിലെ ഗവൺമെന്റുകൾ യുഗോസ്ലാവ്ഗവൺമെന്റിനെ റാംബോലെറ്റ് സമ്മേളനത്തിന് വിളിക്കുകയും ഹാജരായില്ലെങ്കിൽ സൈനികമായ പ്രതികാരനടപടികൾ ഉണ്ടാവുമെന്ന് ഭീഷണിപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തത്.

വില്യം വാക്കറുടെ ഈ ദുഷിച്ച നടപടി ഒരുകാര്യം വ്യക്തമായും കാട്ടിത്തരുന്നു. അദ്ദേഹത്തെ ഒ എസ് സി ഇ-കൊസോവോ പരിശോധനാ ദൗത്യസംഘത്തിന്റെ തലവനായി തെരഞ്ഞെടുത്തത് മനുഷ്യാവകാശങ്ങളോട് അദ്ദേഹത്തിനുള്ള പ്രതിബദ്ധതകൊണ്ടൊന്നുമല്ല. നേരെമറിച്ച് നുണപറയാനും നിശബ്ദത പാലിക്കാനുമുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ സന്നദ്ധതയാണതിനുകാരണം.[23] അദ്ദേഹം തന്റെ വിദേശ സർവീസിൽ ഏറക്കുറെ മുഴുവൻ കാലവും കഴിച്ചുകൂട്ടിയത് മധ്യ അമേരിക്കയിലും തെക്കേ അമേരിക്കയിലുമാണ്. 1980-കളുടെ ആദ്യത്തിൽ ഹൊണ്ടുറാസ് ദൗത്യസംഘത്തിന്റെ ഡെപ്യൂട്ടിമുഖ്യനെന്ന നിലയ്ക്കുള്ള നിയമനവും ഇതിൽ ഉൾപ്പെടും. കോൺട്രാ കലാപസേന

രൂപീകരിക്കപ്പെട്ട ഘട്ടത്തിൽ അതേ സ്ഥലത്തേക്കുള്ള ഈ നിയമനം ഏറെ വിവാദം സൃഷ്ടിച്ച ഒന്നായിരുന്നു. 1985-ൽ മധ്യ അമേരിക്കക്കു വേണ്ടിയുള്ള ഡെപ്യൂട്ടി അസിസ്റ്റന്റ് സ്റ്റേറ്റ് സെക്രട്ടറിയായി റെയ്ഗൺ-ബുഷ് ഭരണകാലത്ത് നിക്കരാഗ്വഗവൺമെന്റിനെ അട്ടിമറിക്കാനുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് ഉത്തരവാദിത്വം വഹിച്ചു. ഇലിയട്ട് അബ്രാം സിനെക്കുറിച്ചുള്ള ലോറൻസ് വെൽഷിന്റെ സുദീർഘമായ കുറ്റാരോപണത്തിൽ വാക്കറെക്കുറിച്ചും പരാമർശമുണ്ട്. അതനുസരിച്ച് എൻസാൽവദോറിലെ ഇലോപാൻഗോ വ്യോമസേനാ താവളത്തിൽ വാക്കർ ഒരു കപടജീവകാരുണ്യ പ്രവർത്തനകേന്ദ്രം സംഘടിപ്പിക്കുകയുണ്ടായി. ഈ കേന്ദ്രത്തിലൂടെയായിരുന്നു നിക്കരാഗ്വയിലെ കോൺട്രാ കലാപകാരികൾക്ക് തോക്കുകളും പടക്കോപ്പുകളും മറ്റും എത്തിച്ചുകൊടുത്തത്. കുറ്റപത്രത്തിൽ ഇദ്ദേഹത്തെക്കുറിച്ച് പരാമർശിക്കപ്പെട്ടുവെങ്കിലും 1988 മുതൽ 92 വരെ എൽസാൽവദോറിലെ അമേരിക്കൻ അമ്പാസിഡറായി വാക്കർ നിയമിക്കപ്പെട്ടു. ചാവേർപടയുടെ ഭീകരവാഴ്ചക്കാലമായിരുന്നു അത്. ഈ ചാവേർപടയിലെ പലർക്കും പരിശീലനം നൽകിയത് അമേരിക്കയിൽവെച്ചായിരുന്നു.

മധ്യ അമേരിക്കയിലായിരുന്നപ്പോൾ ഇന്നിപ്പോൾ യുഗാസ്ലാവിയയിൽ ചെയ്യുന്നതുപോലെ വാക്കർ ധാർമിക നാട്യമൊന്നും പ്രദർശിപ്പിച്ചില്ല. 1989 അവസാനത്തിൽ സാൽവദോറിയൻ പട്ടാളക്കാർ ആറു ജസ്യൂട്ട് പാതിരിമാരെയും അവരുടെ പരിചാരികയെയും 15 വയസുള്ള മകളെയും വെടിവെച്ചുകൊല്ലുകയുണ്ടായി. ഈ കൊലപാതകത്തെ 'മാനേജ്മെന്റ് നിയന്ത്രണപ്രശ്നം' എന്ന് പറഞ്ഞ് തള്ളിക്കളയുകയാണ് വാക്കർ ചെയ്തത്. "ഇത്തരത്തിലുള്ള പരിതഃസ്ഥിതിയിൽ" അതൊക്കെ ഉണ്ടാവുമെന്നായിരുന്നു ന്യായം. കൊലപാതകികൾ സാൽവദോറിയൻ പട്ടാളക്കാരുടെ യൂണിഫോം ആണ് ധരിച്ചിരുന്നതെന്ന് ദൃക്സാക്ഷികളുടെ മൊഴിയിൽ പരാമർശിച്ചു. മസാച്യൂ സെറ്റ്സിൽനിന്നുള്ള കോൺഗ്രസ് അംഗമായിരുന്ന ജോമോക്ക്ലിയോടു വാക്കർ പറഞ്ഞത് "യൂണിഫോം ആർക്കും കിട്ടു"മെന്നും "പട്ടാളക്കാരുടെ യൂണിഫോം ധരിച്ചുവെന്നത് അവർ പട്ടാളക്കാരാണെന്നതിന്റെ തെളിവല്ലെ"ന്നുമായിരുന്നു. ഭരണകൂടത്തിന്റെ അക്രമത്തിന്റെയും മർദനത്തിന്റെയുമായ വിപുലമായ പ്രശ്നത്തെക്കുറിച്ച് വാക്കർ പറഞ്ഞത് "ഞാനവക്ക് മാപ്പൊന്നും കൊടുക്കുന്നില്ല. എന്നാൽ ഇതുപോലെ വലിയ വികാരവും വലിയ രോഷവും മുറ്റിനിൽക്കുന്ന സന്ദർഭത്തിൽ ഇതു മാതിരിയൊക്കെ സംഭവിക്കും എന്നാണ് കഴിഞ്ഞ കാല മരണങ്ങളെക്കുറിച്ച്, അവ എത്രതന്നെ ഹീനമായതാണെങ്കിലും അന്വേഷണം നടത്തുക വഴി എൽസാൽവദോറുമായുള്ള അമേരിക്കയുടെ ബന്ധത്തെ

തകിടംമറിക്കരുതെന്ന് പിൽക്കാലത്ത് അദ്ദേഹം അമേരിക്കൻ സ്റ്റേറ്റ് സെക്രട്ടറിയായിരുന്ന ജെയിംസ് ബക്കറോട് ശുപാർശചെയ്യുകയുണ്ടായി.

ഔദ്യോഗികരംഗത്തെ വാക്കറുടെ മുന്നേറ്റം കാട്ടിത്തരുന്നത് അദ്ദേഹം അമേരിക്കൻ സ്റ്റേറ്റ് ഡിപ്പാർട്ട്മെന്റിലെ ഒരു സാധാരണ ജീവനക്കാരനല്ല എന്നാണ്. ചൈനീസ് വിപ്ലവത്തിനുശേഷം സ്റ്റേറ്റ് ഡിപ്പാർട്ടുമെന്റ് റിസ്റ്റൺ പരിഷ്കാരം എന്ന പേരിൽ ഒരു നിയമംകൊണ്ടുവന്നു. ഇതനുസരിച്ച് ഏതാനും വർഷങ്ങൾ കഴിയുമ്പോൾ ഊഴമിട്ടു തസ്തിക മാറ്റുന്ന രീതി നടപ്പാക്കി. ആതിഥേയ രാജ്യത്തെ സാംസ്കാരത്തോടു അതിരുകടന്ന അനുഭാവം വളർന്നുവരുന്നതു തടയാൻ ഉദ്ദേശിച്ചുകൊണ്ടുള്ളതാണ് ഈ നടപടി. ഇതിന്റെ ഫലമായി സ്റ്റേറ്റ് ഡിപ്പാർട്ടുമെന്റിലെ മിക്കവരും ലോകത്തിന്റെ വിവിധ ഭാഗങ്ങളിലേക്ക് മാറ്റപ്പെട്ടു. ഇതിൽനിന്നും ഒഴിവാക്കപ്പെട്ട ഒരു വിഭാഗം എംബസികളിലെ സി ഐ എ ഏജന്റുമാരാണെന്ന് വിദേശസർവീസിലെ നയതന്ത്രജ്ഞന്മാർക്കറിയാവുന്ന കാര്യമാണ്. കൊസോവോയിൽ എത്തുന്നതിനുമുമ്പ് വാക്കർ തന്റെ ഔദ്യോഗിക ജീവിതത്തിൽ ഏറിയകൂറും ചെലവഴിച്ചത് ലാറ്റിനമേരിക്കയിലാണ്. യുഗാസ്ലാവിയയിലെ സൈനികനടപടിക്ക് ഒരൊഴികഴിവായി ഉപയോഗപ്പെടുത്തപ്പെട്ട റസാക്ക് സംഭവത്തിന്റെ വെളിച്ചത്തിൽ കൊസോവോയിൽ വാക്കറുടെ പങ്കെന്തായിരുന്നുവെന്നതു ആരെയും അദ്ഭുതപ്പെടുത്തും.

'യൂലിസ്സെ' എന്ന കപടനാമധേയത്തിൽ ഒരു ഇറ്റാലിയൻ നിരീക്ഷകൻ എഴുതിയ റിപ്പോർട്ട്[24] കാട്ടിത്തരുന്നത് ഭാഗികവും കെട്ടിച്ചമച്ചതുമായ വിവരങ്ങൾ പ്രചരിപ്പിക്കാൻ അമേരിക്ക ഒ എസ് സി ഇ ദൗത്യസംഘത്തെ ഉപയോഗപ്പെടുത്തി എന്നാണ്. "നിഷ്പക്ഷരും സിവിലിയന്മാരും" എന്നു അനുമാനിക്കപ്പെടുന്ന നിരീക്ഷണദൗത്യസംഘം യഥാർഥത്തിൽ അമേരിക്കൻ അമ്പാസിഡറായ വാക്കറുടെ നേതൃത്വത്തിലുള്ള സൈനിക ദൗത്യസംഘമാണ്. വാക്കർ അമേരിക്കൻ കൊടിവെച്ച ഒ എസ് സി ഇ വാഹനത്തിൽ സഞ്ചരിച്ചുകൊണ്ട് അമേരിക്കൻ എജന്റുമാരെ തിരുകിക്കയറ്റുന്നു. യൂലിസ്സെയുടെ റിപ്പോർട്ടുപ്രകാരം സിവിലിയന്മാരുടെതെന്ന് അനുമാനിക്കപ്പെടുന്ന ദൗത്യസംഘത്തിൽ 70 ശതമാനത്തിലേറെയും പട്ടാളക്കാരാണ്. നാറ്റോ ഭടന്മാരെപ്പോലെ യൂണിഫോം ധരിച്ചാണവരുടെ സഞ്ചാരം. എല്ലാ വിവരങ്ങളും ആഗ്ലോ-അമേരിക്കൻ നിയന്ത്രണ കേന്ദ്രത്തിന് സമർപ്പിക്കുന്നു. അവരതു 'സൂക്ഷ്മപരിശോധന നടത്തി ശുദ്ധീകരിച്ച റിപ്പോർട്ടു'കളാക്കി നിരീക്ഷകർക്കയച്ചുകൊടുക്കുന്നു. മറ്റു രാജ്യങ്ങളിൽനിന്നുള്ള നിരീക്ഷകർ

ഒഴിവാക്കപ്പെടുന്നു: "ഹെഡ് ആപ്പീസിലെ ഇന്റലിജൻസ് വിഭാഗത്തിൽ നിന്നു റഷ്യക്കാരെ ഉടൻ ഒഴിവാക്കി. ആഗ്ലോ-അമേരിക്കൻ നിലപാടും ഫ്രാങ്കോ-ജർമൻ നിലപാടും തമ്മിൽ സ്പഷ്ടമായ വൈരുധ്യമുള്ളതായി ഞങ്ങൾ കാണുന്നു." അതിനുംപുറമെ റിപ്പോർട്ടുകൾ തയ്യാറാക്കുന്നത് അമേരിക്കൻ ആപ്പീസർമാരും പ്രാദേശിക തലത്തിലുള്ള അൽബേനിയക്കാരുമാണുതാനും! ഇറ്റലിക്കാരെയും റഷ്യക്കാരെയും ഡച്ചുകാരെയും സംശയദൃഷ്ടിയോടെയാണ് വീക്ഷിക്കുന്നത്. അവർ സെർബ് അനുകൂലികളാണെന്ന് സംശയിക്കപ്പെടുന്നു. അൽബേനിയക്കാരും കെ എൽ എ അംഗങ്ങളും മനുഷ്യാവകാശങ്ങൾ ലംഘിച്ചതു സംബന്ധിച്ച കേസുകൾ റിപ്പോർട്ടു ചെയ്തതാണ് ഈ സംശയത്തിനു കാരണം.

ഔദ്യോഗിക ജർമൻ രേഖകളും ജർമൻ ട്രിബ്യൂണലുകളുടെ വിധിപ്രസ്താവങ്ങളും യുഗാസ്ലാവ് ഗവൺമെന്റിന്റെ 'വംശീയ ശുദ്ധീകരണം', 'കൂട്ടക്കൊല' എന്നീ അവകാശവാദങ്ങളുടെ കാപട്യം തുറന്നുകാട്ടുന്നു. 1988 നവംബർ 18-ന് ജർമൻ വിദേശകാര്യ മന്ത്രാലയം സ്ഥിതിഗതികളെക്കുറിച്ച് നൽകിയ റിപ്പോർട്ടിൽ പത്രങ്ങൾ അവകാശപ്പെടുന്ന 'കൂട്ടക്കൊല'ക്കോ "കൂട്ടശ്മശാന"ത്തിനോ യാതൊരു തെളിവുമില്ലെന്നു പ്രസ്താവിച്ചിരിക്കുന്നു. കൂട്ടക്കശാപ്പിനെയും കൂട്ടശ്മശാനത്തെയും കുറിച്ച് ആവർത്തിച്ചുള്ള പത്രറിപ്പോർട്ടുകൾ അഭയാർഥികളെ പരിഭ്രാന്തരാക്കിയിട്ടുണ്ടെന്നല്ലാതെ അന്താരാഷ്ട്രനിരീക്ഷകർക്ക് ഇനിയും സ്ഥിരീകരിക്കാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല.[25]

'വംശീയശുദ്ധീകരണത്തി'ന്റെ തെളിവുകളോ കൊസോവോയിലെ ജനങ്ങൾ 'മനുഷ്യത്വപരമായ ദുരന്ത' നേരിടുന്നതിന്റെ തെളിവുകളോ ഒന്നും ഇല്ലെന്ന് ജർമനിയുടെ വിദേശകാര്യ മന്ത്രാലയം വിവിധ സ്റ്റേറ്റ് ട്രിബ്യൂണലുകൾക്ക് അയച്ചുകൊടുത്ത, പ്രസിദ്ധീകരിക്കപ്പെട്ടിട്ടില്ലാത്ത രേഖകൾ[26] പ്രസ്താവിക്കുന്നുണ്ട്. ലോവർ സാക്സനിയിലെ ഹൈക്കോടതിയിൽ നൽകിയ വിവരങ്ങൾ അനുസരിച്ച് "കൊസോവോയുടെ സ്വാതന്ത്ര്യത്തിനുവേണ്ടി ഭീകരവാദപ്രവർത്തനങ്ങളിലൂടെ പടവെട്ടുന്ന കെ എൽ എ യെ(അതിന്റെ ചില വക്താക്കളുടെ പ്രസ്താവനയനുസരിച്ച് വിശാല അൽബേനിയ രൂപീകരിക്കുന്നതിനു വേണ്ടിത്തന്നെയാണ് അവർ സമരം ചെയ്യുന്നത്)[27] ചെറുക്കുക എന്നതാണ് പ്രാഥമികമായും സുരക്ഷാസേനകളുടെ നടപടികളുടെ ലക്ഷ്യം." ട്രയറിലെ അഡ്മിനിസ്ട്രേറ്റീവ് കോടതിയിലേക്ക് 1999 ജനുവരി 12-ന് അയച്ചുകൊടുത്ത മറ്റൊരു രേഖയിൽ ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു: "കൊസോവോയിലെ അൽബേനിയൻ വംശീയ വിഭാഗങ്ങളെ

പ്രത്യേകിച്ചും ലക്ഷ്യമാക്കിക്കൊണ്ടുള്ള രാഷ്ട്രീയപീഡനം നടക്കുന്നുണ്ട് എന്നതിന് തെളിവൊന്നുമില്ല. കൊസോവോയുടെ കിഴക്കൻ ഭാഗങ്ങളെ ഇതുവരെ സായുധസംഘട്ടനം ബാധിച്ചിട്ടില്ല. പ്രിസ്റ്റിന, ഉറോസെവാക്, ഗിനി ജിലാൻ തുടങ്ങിയ പട്ടണങ്ങളിലെ സിവിലിയൻ ജീവിതം താരതമ്യേന സാധാരണഗതിയിലാണ്." "കൊസോവോ അൽബേനിയക്കാരെ, അവർ ഒരു വംശീയ വിഭാഗം എന്ന നിലയിൽ, ഉന്നംവെച്ചുകൊണ്ടുള്ളതല്ല സുരക്ഷാസേനയുടെ നീക്കങ്ങൾ; മറിച്ച് സായുധരായ എതിരാളികൾക്കും അവരെ യഥാർഥത്തിൽ പിന്തുണക്കുന്നവർക്കും (അഥവാ പിന്തുണക്കുന്നവരായി സംശയിക്കപ്പെടുന്നവർക്കും) എതിരായിട്ടാണ് ആ നീക്കം."[28]

കൊസോവോ അൽബേനിയക്കാരെ, ഒരു വംശീയ വിഭാഗം എന്ന നിലയിൽ, ലക്ഷ്യംവെച്ചുകൊണ്ടുള്ള, രാഷ്ട്രതലത്തിൽ ആസൂത്രിതമായ പീഡനപരിപാടികളൊന്നും തന്നെയില്ലെന്ന നിഗമനത്തിൽ ജർമനിയിലെ വിവിധ കോടതികൾ എത്തിച്ചേർന്നിട്ടുണ്ട്. 1999 ഫെബ്രുവരി 24-ന് മൺസ്റ്ററിലെ ഹൈക്കോടതി ഇങ്ങനെ പ്രസ്താവിച്ചിരിക്കുന്നു: "ആരോപിക്കപ്പെടുന്ന വിധത്തിൽ അൽബേനിയൻ ജനങ്ങളെ കൂട്ടത്തോടെ വധിക്കുന്നതിനോ പുറത്താക്കുന്നതിനോ മറ്റേതെങ്കിലും കഠിനമായ വിധത്തിൽ പീഡിപ്പിക്കുന്നതിനോ ഉള്ള രഹസ്യപരിപാടിയോ നിശബ്ദമായ സമവായമോ സെർബിയക്കാരുടെ ഭാഗത്തുനിന്ന് ഉണ്ട് എന്ന് തെളിയിക്കുന്നതിന് തെളിവുകൾ വേണ്ടത്രയില്ല..... രാഷ്ട്രത്തിൽനിന്ന് (സ്റ്റേറ്റിൽ നിന്ന്) തെന്നിമാറിപ്പോവുകയോ പിരിഞ്ഞുപോവുകയോ ചെയ്യുന്ന അൽബേനിയക്കാരുടെ മേൽ സെർബിയൻ ഭരണകൂടാധികാരം അതിന്റെ നിയമങ്ങൾ പ്രയോഗിക്കുകയും അതിനാവശ്യമായ സമ്മർദം അവരുടെമേൽ ചെലുത്തുകയും ആണെങ്കിൽ, ആ നടപടികളുടെ വസ്തുനിഷ്ഠ ലക്ഷ്യം, ആ വംശീയവിഭാഗത്തിന്റെ മേൽ ആസൂത്രിതമായ പീഡനം നടത്തുക എന്നതല്ല..... അത്തരമൊരു പരിതഃസ്ഥിതിയിൽ തങ്ങൾക്ക് ഭാവിയില്ലെന്നു മനസിലാക്കുന്ന ഒരു വിഭാഗം ജനങ്ങൾ സമ്മർദത്തിൽനിന്ന് രക്ഷപ്പെടാൻവേണ്ടി രാജ്യം വിടുന്നുവെങ്കിൽത്തന്നെ, സെർബിയൻ ഭരണകൂടം അങ്ങനെ ഉദ്ദേശിക്കുന്നുവെങ്കിൽ പോലും കൊസോവോയിലെ അൽബേനിയക്കാരായ മുഴുവൻ ജനങ്ങളെയും ലക്ഷ്യംവെച്ചുകൊണ്ടുള്ള ഒരു പീഡനനടപടിയായി അതിനെ ഒരുവിധത്തിലും ചിത്രീകരിച്ചുകൂടാ."[29]

1998 ഫെബ്രുവരി തൊട്ട് കൊസോവോയിൽ നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ആക്രമങ്ങളെ പരാമർശിച്ചുകൊണ്ട് ബായേണിലെ അഡ്മിനിസ്ട്രേറ്റീവ് ട്രിബ്യൂണൽ 1998 ഒക്ടോബർ 29-ന് ഇങ്ങനെ പ്രസ്താവി

ച്ചിട്ടുണ്ട്:"അൽബേനിയക്കാരെ ഒരു വംശീയ വിഭാഗമെന്ന നിലയിൽ, ലക്ഷ്യംവെച്ചുകൊണ്ടുള്ള, ഭരണകൂടത്തിന്റെ ആഭിമുഖ്യത്തിലുള്ള പീഡന നടപടികളൊന്നും മുമ്പത്തെപ്പോലെ ഇപ്പോഴും ഇല്ല. കൊസോവോയിലെ ഏതെങ്കിലും ഒരു പ്രത്യേക മേഖലയിൽ ഉള്ള എല്ലാ അൽബേനിയക്കാരെയും ലക്ഷ്യംവെച്ചുകൊണ്ടുള്ള പ്രാദേശികപീഡനം പോലും നടക്കുന്നില്ല..... 1998 ഫെബ്രുവരി തൊട്ടു നടന്നുവരുന്ന യുഗാസ്ലാവ് സൈന്യത്തിന്റെയും പൊലീസിന്റെയും ആക്രമണങ്ങൾ വിഘടനപ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് നേരെ ലക്ഷ്യംവെച്ചുകൊണ്ടുള്ളതാണ്; കൊസോവോയിലുള്ള മുഴുവൻ അൽബേനിയൻ വംശീയവിഭാഗങ്ങൾക്കും നേരെയോ അവരിൽ ഒരു വിഭാഗത്തിനു നേരെയോ നടക്കുന്ന പീഡനത്തിനുള്ള തെളിവല്ല അത്. സായുധരായ അണ്ടർഗ്രൗണ്ട് പ്രസ്ഥാനക്കാർക്കും (പ്രത്യേകിച്ച് കെ എൽ എ) അവരുടെ പ്രവർത്തനമേഖലയിലുള്ള സഹായികൾക്കും എതിരായ പ്രത്യേകമായ ആക്രമണങ്ങളാണ്,[30] 1998 ഫെബ്രുവരി തൊട്ട് യുഗാസ്ലാവിയ നടത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നത്."[30]

നാം ഇപ്പോൾ കണ്ടുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന "മനുഷ്യത്വപരമായ ദുരന്ത"ത്തിന് കാരണമായിത്തീർന്നത് യുഗാസ്ലാവിയക്കു നേരെ നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന നാറ്റോ ആക്രമണമാണെന്ന കാര്യത്തിൽ യാതൊരു സംശയവുമില്ല. യുഗാസ്ലാവിയയിൽ സന്ദർശനം നടത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന വിദേശനിരീക്ഷകരുടെയും ആ രാജ്യത്ത് താവളമുറപ്പിച്ച വിദേശ പത്രപ്രതിനിധികളുടെയും ഈയിടത്തെ റിപ്പോർട്ടുകളിൽനിന്ന് അത് തെളിഞ്ഞു കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. പാശ്ചാത്യനേതാക്കന്മാർ 'വംശീയ ശുദ്ധീകരണം'എന്നു വിളിക്കുന്ന നടപടിയുടെ ഫലമായി ഉണ്ടായതല്ല യുഗാസ്ലാവിയയിലെ ഇന്നത്തെ സ്ഥിതിയും തുടർന്നുള്ള അൽബേനിയക്കാരുടെ ഒഴിച്ചുപോക്കും എന്ന് ഫ്രഞ്ച് ലേഖകനും പ്രബന്ധകാരനുമായ പോൾ മാരി ദെ ലാ ജോർസ് തന്റെ കൊസോവോ സന്ദർശനം കഴിഞ്ഞ് തിരിച്ചെത്തിയപ്പോൾ അസന്ദിഗ്ധമായി പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്. അദ്ദേഹം പ്രസ്താവിക്കുന്നു: "യുദ്ധം കെട്ടഴിച്ചുവിടപ്പെടുന്നതിനു മുമ്പുതന്നെ സ്ഥിതി വഷളായിരുന്നു. കെ എൽ എയുടെ പ്രവർത്തനങ്ങളും അതിനെതിരായി രാജ്യത്തിലെ പട്ടാളവും പിന്നീട് യുഗാസ്ലാവ് സേനയും നടത്തിക്കൊണ്ടിരുന്ന പ്രത്യാക്രമണങ്ങളും അതിന് തെളിവാണ്.....യുദ്ധം കാരണം ജനങ്ങൾ കൂട്ടത്തോടെ സ്ഥലംവിടുന്നുണ്ടായിരുന്നു.....അത്തരം പരിതഃസ്ഥിതികളിൽ എല്ലായ്പോഴും സംഭവിക്കാറുള്ളതുപോലെ ജീവനാശവും സംഭവിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. എന്നാൽ പിന്നീട് സംഭവിച്ചതുമായി താരതമ്യപ്പെടുത്തുമ്പോൾ അതൊന്നുമല്ല."കൂട്ടത്തോടെയുള്ള ഒഴിച്ചുപോക്കിന്

കാരണം "വിവിധവും സങ്കീർണവും" ആണെന്ന് അദ്ദേഹം വിവരിക്കുന്നു: "യുഗാസ്ലാവ് സൈന്യമോ സെർബിയൻ ജനങ്ങളോ നടത്തുന്ന പ്രത്യാക്രമണത്തോടുള്ള ഭയമാണ് ആദ്യത്തേത്; രണ്ടാമത്തേത് ബോംബ് വർഷം തന്നെ....അത് നിഷേധിച്ചിട്ട് കാര്യമില്ല. ജനങ്ങളുടെ രാഷ്ട്രീയവികാരം എന്തെന്നു നോക്കാതെ അവരെയാകെത്തന്നെ പലായനംചെയ്യാൻ നിർബന്ധിക്കുന്നതാണ് ബോംബ് വർഷം എന്ന് സമീപകാല യുദ്ധാനുഭവങ്ങളിൽനിന്ന് നമുക്കറിയാം.....ആക്രമണമേഖലകൾ നിലനിൽക്കുന്നുവെന്നതാണ് മൂന്നാമത്തെ കാരണം. അവസാനമായി, യുഗാസ്ലാവ് സൈന്യം കേന്ദ്രീകരിച്ച ഒരു സ്ഥലത്ത്, ശത്രുക്കളെന്ന് അവർ കണക്കാക്കിയ അൽബേനിയക്കാരെ കാണാൻ അവർ ആഗ്രഹിക്കുന്നില്ല എന്നതാണ് പരമാർഥം."[31]

സ്വതന്ത്ര്യത്തിനുവേണ്ടി കെ എൽ എ നടത്തുന്ന സമരത്തോട് എതിർപ്പുള്ള ഒരു പാർടിയാണ്, കൊസോവോ–അൽബേനിയക്കാരുടെ ഒരു രാഷ്ട്രീയ പാർടിയാണ് ഡമോക്രാറ്റിക് ഇനിഷ്യേറ്റീവ് ഓഫ് കൊസോവോ. അതിന്റെ വക്താവായ ഫാത്മി സെ ഹോലിയാകട്ടെ, നാറ്റോ നേതാക്കന്മാർ മുന്നോട്ടുവെച്ച 'കൂട്ട നരഹത്യയെ' സംബന്ധിച്ച സിദ്ധാന്തം തള്ളിക്കളയുന്നുമുണ്ട്. *ലോസ് ഏയ്ഞ്ചൽസ് ടൈംസി*ന്റെ[32] ലേഖകനായ പോൾവാറ്റ്സണുമായുള്ള ഒരു അഭിമുഖസംഭാഷണത്തിൽ അദ്ദേഹം ഇങ്ങനെ പ്രസ്താവിക്കുന്നു: "സെർബിയൻ ഗവൺമെന്റും അതിന്റെ സുരക്ഷാസൈന്യവും യാതൊരു വിധ കൂട്ട നരഹത്യയും നടത്തുന്നില്ലെന്ന് ഒരു അൽബേനിയക്കാരനായ എനിക്ക് ബോധ്യമുണ്ട്. പക്ഷേ യുദ്ധത്തിൽ നിരപരാധികളായ ആളുകളും മരിക്കും. ലാഭമുണ്ടാക്കണമെന്ന ആഗ്രഹമുള്ളവർ എല്ലാ യുദ്ധങ്ങളിലും കാണും. കൊള്ള നടത്തണമെന്ന ആഗ്രഹമുള്ള ഒരു ന്യൂനപക്ഷം ഇവിടെയുമുണ്ട്. എന്നാൽ അത് കൂട്ടനരഹത്യയല്ല. അത് കുറ്റകൃത്യങ്ങൾ മാത്രമാണ്." കൊള്ളയുടെയും കൊലപാതകങ്ങളുടെയും മറ്റ് വിധത്തിലുള്ള കടന്നാക്രമണങ്ങളുടെയും ഒരു വേലിയേറ്റത്തിനുശേഷം ക്രമസമാധാനം പുനഃസ്ഥാപിക്കാനുള്ള നടപടികൾ ഗവൺമെന്റ് കൈക്കൊണ്ടിട്ടുണ്ടെന്നും പലപ്പോഴും പൊലീസ് സംരക്ഷണത്തിനു കീഴിലാണെങ്കിൽപ്പോലും അൽബേനിയക്കാർ മടങ്ങിവരാൻ തുടങ്ങിയിട്ടുണ്ടെന്നും സെഹോലി ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നുമുണ്ട്. യുഗാസ്ലാവ് നേതാക്കന്മാരും സുരക്ഷാ സൈനികരും "മനുഷ്യരാശിക്ക് നേരെ കുറ്റം ചെയ്യുകയാണ്" എന്ന ആരോപണത്തെ പരസ്യമായി ചോദ്യം ചെയ്യാൻ കൂടുതൽ കൂടുതൽ അൽബേനിയക്കാർ മുന്നോട്ടു വരുന്നില്ലെങ്കിൽ അതിനു കാരണം, കെ എൽ എക്കാർ തങ്ങളെ കൊലപ്പെടുത്തുമെന്ന ഭയംതന്നെയാണ്. സെർബിയൻ അധികൃതരുമായി "കൂടു

തൽ സഹകരിക്കുന്നു"വെന്ന തോന്നൽ ഉണ്ടായതിനെ തുടർന്നാണ് സെ ഹോലിയുടെ പിതാവിനെ 1997 ജനുവരിയിൽ കെ എൽ എക്കാർ വധിച്ചത്."

സായുധരും കഠോരഹൃദയരുമായ ഒരു ഗൂഢസംഘമാണ് കെ എൽ എ. 1996 തൊട്ട് ജർമൻ രഹസ്യ സർവീസ് അവർക്ക് ആയുധങ്ങളും ആയുധപരിശീലനവും നൽകിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നുണ്ട് (ക്രൊയേഷ്യയിലെ സായുധസംഘങ്ങൾക്കും ജർമൻ രഹസ്യ സർവീസ് അങ്ങനെ സഹായം നൽകിയിരുന്നു) എന്നതാണ് നാറ്റോശക്തികൾ മറച്ചുവയ്ക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്ന വസ്തുത. ബർലിനിലെ മിലിട്ടറി രഹസ്യ സർവീസിലെ വിദഗ്ധസൈനികർ (കമ്മാൻഡോസ് സ്പെഷ്യൽ കാഫ്ത്തെ) അവർക്ക് പരിശീലനവും ആയുധങ്ങളും നൽകി; മുൻകിഴക്കൻ ജർമനിയിലെ സ്താസിയിൽ നിന്ന് പിടിച്ചെടുത്ത കറുത്തയൂണിഫോമുകളും മറ്റ് സാമഗ്രികളും അവർക്ക് എത്തിച്ചുകൊടുത്തു. കെ എൽ എക്കാരുമായി അമേരിക്ക ബന്ധം സ്ഥാപിക്കുന്നത് 1998 അവസാനത്തോടുകൂടിയാണ്. ആ സംഘടനയെ സഹായിക്കാൻ, അതായത് അവരെ ആയുധമാക്കാൻ അമേരിക്ക തീരുമാനിച്ചു. വടക്കൻ അൽബേനിയയിലും പടിഞ്ഞാറൻ മാസിഡോണിയയിലും താവളങ്ങൾ സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ടു. ക്രാജിനയിലെ അഞ്ച് സെർബിയൻ അഭയാർഥി ക്യാമ്പുകൾക്ക് നേരെ ബോംബ് ആക്രമണം നടന്നതിന്റെ ഉത്തരവാദിത്വം കെ എൽ എ സ്വയം ഏറ്റെടുത്തതു വഴിയാണ് 1996 ഫെബ്രുവരി 11-ന് അവർ അറിയപ്പെട്ടു തുടങ്ങിയത്. 1997-ൽ മാത്രം കൊസോവോയിൽ 14 ആക്രമണങ്ങളും മാസിഡോണിയയിൽ ഒരു ആക്രമണവും കെ എൽ എ നടത്തുകയുണ്ടായി. 'വഞ്ചകന്മാരെ'യെല്ലാം അവർ ചിട്ടയോടെ നിർമാർജനം ചെയ്തു; തങ്ങളുടെ യുദ്ധം മാസിഡോണിയയിലേക്ക് വ്യാപിപ്പിക്കുമെന്ന് 1998 ജനുവരി 7-ന് കെ എൽ എ പ്രഖ്യാപിച്ചു. മറ്റൊരു വിധത്തിൽ പറഞ്ഞാൽ കൊസോവോയുടെ മാത്രം സ്വാതന്ത്ര്യത്തിനുവേണ്ടിയായിരുന്നില്ല അവർ സമരം ചെയ്തത്; മറിച്ച് അൽബേനിയ, കൊസോവോ, മോണ്ടിനീഗ്രോയുടെയും മൂന്നിലൊന്ന് ഭാഗം; മാസിഡോണിയയുടെ പടിഞ്ഞാറൻ ഭാഗം എന്നിവ ഉൾപ്പെടുന്ന 'വിശാല അൽബേനിയ'യുടെ രൂപീകരണത്തിനു വേണ്ടിയാണ്. 1998 ഫെബ്രുവരി മധ്യത്തോടെ അവർ ഏറ്റവും പ്രധാനപ്പെട്ട ആദ്യത്തെ കടന്നാക്രമണം നടത്തി; അഞ്ചു മാസങ്ങൾക്കുള്ളിൽ 30 ശതമാനത്തോളം ഭൂവിഭാഗം 'മോചിപ്പിച്ചു.' 'വിമോചിതമായ' പ്രദേശത്ത് എല്ലാവിധ രാഷ്ട്രീയ പാർടികളെയും കെ എൽ എ നിരോധിച്ചു: സെർബുകൾ, ജിപ്സികൾ, മാസിഡോണിയൻ മുസ്ലിങ്ങൾ (ഗോറൻ) തുടങ്ങിയ മറ്റ് ന്യൂനപക്ഷ വിഭാഗങ്ങൾക്കു നേരെ ശാരീരി

കമായ ആക്രമണം നടത്തി; ഇബ്രാഹിം റുഗോവയെയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ രാഷ്ട്രീയ പാർടിയെയും കൊസോവോ പാർലമെന്റിനെയും നിന്ദിക്കുകയും ചെയ്തു.[33]

ബൽഗ്രേഡിൽ ഉള്ള സെർബിയൻ കുടുംബങ്ങളുടെ അടുത്ത് അഭയാർഥികളായിച്ചെന്ന ആയിരക്കണക്കിന് കൊസോവോ-അൽബേനിയക്കാരെക്കുറിച്ച് രാഷ്ട്രീയ നേതാക്കന്മാരും നാറ്റോയും മാധ്യമങ്ങളും തന്ത്രപൂർണമായ നിശബ്ദത പാലിച്ചു. ബോംബ് വർഷം ആരംഭിക്കുന്നതിനുമുമ്പ് കൊസോവോയിൽനിന്ന് അൽബേനിയക്കാരേക്കാൾ കൂടുതൽ സെർബുകളാണ് പലായനം ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നതെന്ന വസ്തുതയുടെ നേരെയും അവർ കണ്ണടച്ചു. കഴിഞ്ഞ 20 കൊല്ലത്തിനുള്ളിൽ കൊസോവോയിലെ അൽബേനിയൻ ജനസംഖ്യ 70 ശതമാനത്തിൽനിന്ന് 90 ശതമാനമായി വർധിച്ചു. യുദ്ധം തുടങ്ങിയതിനുശേഷം അൽബേനിയക്കാരോടൊപ്പം സെർബുകളും ആയിരക്കണക്കിനായി. കൊസോവോയിൽനിന്ന് പലായനം ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്.

യുദ്ധം: മുതലാളിത്തവിസന്നത്തിനുള്ള മറ്റൊരു മാർഗം

'ആഗോളവൽക്കരണം' അഥവാ 'സാമ്രാജ്യത്വം' എന്ന പ്രതിഭാസത്തിലൂടെ കുത്തക താൽപ്പര്യങ്ങളുടെ ആഗോളവികസനം സ്വയം വെളിവാക്കപ്പെടുന്നു. ആഭ്യന്തരമായി നിലനിന്നുവരുന്ന മുതലാളിത്തത്തിന്റെ ആഗോളരൂപമാണത്. മുതലാളിത്തത്തിന് വിപുലമായ വിപണികളും കുറഞ്ഞകൂലിക്ക് സ്ഥിരമായി തൊഴിലാളികളും കുറഞ്ഞ വിലയ്ക്ക് അസംസ്കൃതവസ്തുക്കളും ലഭ്യമാക്കുന്നതിനുള്ള സൈനികമാർഗമാണ് യുദ്ധവും അതിന്റെ വിവിധ രൂപങ്ങളും. ലാഭനിരക്ക് കുത്തനെ ഇടിഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കുന്നത് തടയാൻ അത് അത്യാവശ്യമാണ്.

"സ്വാഗതാർഹമല്ലാത്ത സമാധാനം" എന്ന പേരിൽ 1967-ൽ എഴുതപ്പെട്ടതും തുടർന്ന് 1969-ൽ പ്രസിദ്ധീകരിക്കപ്പെട്ടതുമായ ഒരു റിപ്പോർട്ടിൽ (ജെ കെ ഗാൽബ്രേത്ത് ആണ് അതിന്റെ ആമുഖം എഴുതിയത്.) മുതലാളിത്തത്തിന്റെ സ്ഥിരതക്ക് ഇന്ന് ലഭ്യമായ ഒരേയൊരു സങ്കേതം യുദ്ധം മാത്രമാണെന്ന് 15 അമേരിക്കൻ വിദഗ്ധർ തറപ്പിച്ച് പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. "നമ്മുടെ സമൂഹത്തിന്റെ സ്ഥിരതക്ക് അത്യാവശ്യമായ ചില ധർമങ്ങൾ നിറവേറ്റുന്നത് യുദ്ധമാണ്. ..... ഞങ്ങളത് ഊന്നിപ്പറയുന്നില്ലെങ്കിലും സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം യുദ്ധത്തിന് പകരമുള്ള മറ്റൊന്നിനെപ്പറ്റി ചിന്തിക്കുന്നതുപോലും അസാധ്യ

മാണ്. യുദ്ധത്തിന്റെ കാര്യക്ഷമതയുമായി വിദൂരമായിപ്പോലും താരതമ്യപ്പെടുത്താവുന്ന, തൊഴിലിനും ഉൽപ്പാദനത്തിനും ഉപഭോഗത്തിനും മേൽ നിയന്ത്രണം നിലനിർത്താൻ ഉതകുന്ന മറ്റൊരു സാങ്കേതികവിദ്യ പരീക്ഷിക്കപ്പെട്ടിട്ടില്ല. ആധുനിക സമൂഹത്തിൽ സ്ഥിരതക്ക് അവശ്യം വേണ്ട ഘടകമായിരുന്നു, ഘടകമാണ് യുദ്ധം."

അമേരിക്കൻ ഐക്യനാടുകളുടെ ആത്മാവിനെത്തന്നെ പിടികൂടിയ അതിനെ ഭീഷണിപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന മുതലാളിത്തത്തിന്റെ ആഗോളപ്രതിസന്ധിയുടെ സ്വഭാവ സവിശേഷതയാണ് കുത്തകകളുടെ ലയനവും സഖ്യവും മറ്റും. ആഗോള സമ്പദ്‌വ്യവസ്ഥയുടെ മേലുള്ള അതിന്റെ നിയന്ത്രണം ദ്രുതഗതിയിൽ ശക്തിപ്പെടുത്തുന്നതിലൂടെ മാത്രമേ ആ പ്രതിസന്ധിയിൽനിന്ന് അതിന് രക്ഷപ്പെടാൻ കഴിയൂ. യു എസ് ഉപരോധങ്ങൾ വർധിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നത്, ആഗോളസാമ്പത്തിക തകർച്ചയുടെ പ്രതിഫലനമാണ്. മറ്റൊരു വിധത്തിൽ പറഞ്ഞാൽ മുതലാളിത്തം അമിതോൽപ്പാദനത്തിന്റെ (ആഗോളമാന്ദ്യത്തിന്റെ) പ്രതിസന്ധിയിലൂടെ കടന്നുപോവുകയാണ്. റൂബിൻ, ഗ്രീൻസ്‌വാൻ, സമ്മേഴ്സ് എന്നിവരുടെ പടങ്ങൾ മുൻപേജിൽ തന്നെ കൊടുത്ത് "ലോകത്തെ രക്ഷിക്കാനുള്ള കമ്മിറ്റി" എന്ന് വിശദീകരണവും നൽകിക്കൊണ്ട് *ടൈം മാഗസിൻ* പ്രസിദ്ധീകരിച്ചത് രണ്ടുമാസം മുമ്പ് മാത്രമാണ്. അതേ അവസരത്തിൽത്തന്നെ, ആഗോളമുതലാളിത്തത്തെ വമ്പിച്ച ഒരു സാമ്പത്തിക പ്രതിസന്ധി ഗ്രസിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണെന്ന് ജി-7 രാജ്യങ്ങളുടെ യോഗങ്ങളും ഡാവോസിൽ ചേർന്ന ആഗോളസാമ്പത്തിക ഫോറവും ബ്രട്ടൻവുഡ്സ് സ്ഥാപനങ്ങളും അംഗീകരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നുണ്ട്. "ആഗോള മുതലാളിത്ത വ്യവസ്ഥ..... കുത്തഴിഞ്ഞ് ഛിന്നഭിന്നമാവുകയാണ്" എന്ന് വെട്ടിത്തുറന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ട് ജോർജ് സോറസ് ഈയിടെ കോൺഗ്രസിനെ ഞെട്ടിച്ചുകളഞ്ഞു.[34] ഈ സാമ്പത്തിക ചക്രത്തിന്റെ അറ്റത്തെത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയാണ് യു എസ് സമ്പദ്‌വ്യവസ്ഥ. ഇനിയും ഉണ്ടാകുന്ന വളർച്ച, അതിന്റെ തകർച്ചയായേക്കുമെന്ന് ഭയപ്പെടുന്നു. സെയ്സെ ഡെസ് ഡെപ്പോസിലെ മുഖ്യ സാമ്പത്തിക ശാസ്ത്രജ്ഞനായ പാട്രിക് ആർടസ് ഇങ്ങനെ ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നു: "അടുത്ത സാമ്പത്തിക പ്രതിസന്ധി മിക്കവാറും രൂപംകൊള്ളുക, അമേരിക്കൻ സമ്പദ്‌വ്യവസ്ഥയുടെ കടബാധ്യതയിൽനിന്നും ധനപരമായ പൊള്ളത്തരത്തിൽനിന്നും ആയിരിക്കും.[35] വാൾസ്ട്രീറ്റിലെ ഉയർന്ന സൂചകങ്ങളിലൂടെയായിരിക്കും സാമ്പത്തിക ചക്രത്തിന്റെ ഈ അറ്റം വിരോധാഭാസ രൂപത്തിൽ പ്രകടിതമാക്കപ്പെടുക. 1993-ൽ ജി ഡി പിയുടെ 60 ശതമാനത്തിൽനിന്ന് 1998-ൽ ജി ഡി പിയുടെ 20 ശതമാനം എന്ന

തോതിലാണ് അമേരിക്കൻ സ്റ്റോക്സിന്റെ മുതലാളിത്തവൽക്കരണം വർധിച്ചത്. നേടാനുള്ള ലാഭവുമായി യാതൊരു ബന്ധവും ഇല്ലാത്ത വിധത്തിലാണ് ഡൗ ജോൺസ് വർധിച്ചുകൊണ്ടേയിരിക്കുന്നത്. അതു കൊണ്ട് അമേരിക്കക്ക് ഡോളറിന്റെ മേധാവിത്വം നിലനിർത്തേണ്ടതുണ്ട്. അമേരിക്കൻ സാമ്പത്തിക ചക്രത്തിന്റെ അറ്റത്തുള്ള യുദ്ധപ്രവണതക്ക് യൂറോപ്യൻ യൂണിയൻ രാജ്യങ്ങളും പിൻതുണ നൽകുന്നു. 1998-ൽ യൂറോപ്പിൽനിന്ന് 93000 കോടി എഫ് എഫ് ആണ്, പ്രധാനമായും യുണൈറ്റഡ് സ്റ്റേറ്റ്സിലേക്ക് ഒഴുകിയത്. അതിനുപകരമായി ആഗോള കോർപ്പറേഷനുകളുടെ ലയനത്തിന് സൗകര്യമുണ്ടാകത്തക്ക വിധത്തിൽ, യൂറോപ്യൻ യൂണിയൻ എല്ലാ വ്യാപാര തടസങ്ങളും നീക്കിക്കൊടുക്കുകയും ചെയ്തു.

പാശ്ചാത്യ മുതലാളിത്തശക്തികൾ ബെർലിൻ മതിലിന്റെ പതനത്തെത്തുടർന്ന് മുതലാളിത്തത്തിന്റെ വിജയം പ്രഖ്യാപിച്ചിട്ട് പത്തു കൊല്ലം കഴിഞ്ഞതേയുള്ളു. മുതലാളിത്തത്തിന്റെ മൂല തത്വങ്ങളാകെത്തന്നെ (വിപണി, വ്യാപാരം, ചലനക്ഷമത, സുതാര്യത തുടങ്ങിയവയെല്ലാം തന്നെ), ആഗോളതലത്തിൽ വെല്ലുവിളി നേരിട്ടുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. 'ആധുനികത'യുടെ മറവിൽ ഈ 'മൂല്യ'ങ്ങൾക്ക് നേരിടേണ്ടിവരുന്ന ഭീഷണി വളരെ പ്രധാനമായതുകൊണ്ട്, സ്വാധീനശക്തിയുള്ള ധനകാര്യ പ്രസിദ്ധീകരണമായ *ബിസിനസ് വീക്കി*നുപോലും അതിനെ അവഗണിക്കാൻ കഴിയുന്നില്ല. ഏഷ്യക്കും റഷ്യക്കും പിറകെ ആഗോളപ്രതിസന്ധി അമേരിക്കൻ വീട്ടുമുറ്റത്തെ ബ്രസീലിനെക്കൂടി പിടികൂടിയപ്പോൾ അവർ ഇങ്ങനെ എഴുതി: "അമേരിക്കൻ മാതൃക എല്ലായിടത്തും ആക്രമിക്കപ്പെടുകയാണ്. വളർച്ചയുടെ ശത്രുവാണ് വിപണിയെന്ന് കൂടുതൽ ദൃഢമായി കണക്കാക്കപ്പെട്ടുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ഇതിനു മുമ്പ് സമ്പത്തിന് സംഭവിച്ചതിൽവെച്ച് ഏറ്റവും വലിയ നാശത്തോട് പ്രതികരിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി രാജ്യങ്ങൾ ഓരോന്നായി അതിൽനിന്ന് പിൻവാങ്ങിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്."[36]

"അമേരിക്കൻ അദ്ഭുതം" എന്നറിയപ്പെടുന്ന പ്രതിഭാസത്തിന്റെ തലതൊട്ടപ്പന്മാർ ഈ പ്രതിസന്ധിയെ അമേരിക്കൻ ദേശീയ താൽപ്പര്യത്തിന് നേർക്കുള്ള ഗുരുതരമായ ഒരു ഭീഷണിയായിട്ടാണ് കാണുന്നത്. അവരിൽ ഒരാളും മുൻ യു എസ് ട്രഷറി സെക്രട്ടറിയും ആയ റോബർട്ട് റുബിൻ 1998 ജൂൺ 3-ന് നടത്തിയ പ്രസ്താവനയിൽ അത് പ്രതിഫലിച്ചു കാണാം. അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: "സാമ്പത്തിക താൽപ്പര്യങ്ങളെയും ദേശീയ സുരക്ഷിതത്വത്തെയും രാജ്യത്തിന്റെ രാഷ്ട്രീയത്തെയും സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ആഗോളവൽക്കരണത്തിന് ജനകീയ പിൻതുണ വർധിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കേണ്ട ഒരു സന്ദർഭത്തിൽ,

ആ പിൻതുണ ദുർബലമായിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നതിൽ ഞാൻ വളരെയേറെ ഉൽക്കണ്ഠാകുലനാണ്. എന്റെ ഉൽക്കണ്ഠയിൽ പ്രസിഡന്റും പങ്കുചേരുന്നുണ്ട് എന്ന് എനിക്ക് പറയാൻ കഴിയും..... മുമ്പൊരിക്കലും ഇത്രയേറെ രാജ്യങ്ങൾക്ക്, ഇത്രയേറെ വിഷമതകൾ ഒരേ സമയത്ത് നേരിടേണ്ടിവന്നിട്ടില്ല."[37]

അമേരിക്കയിൽ പ്രതിസന്ധിരഹിതമായ പുതിയ സമ്പദ്‌വ്യവസ്ഥയുടെ എൻജിൻ ആയിട്ടാണ് 'ഹൈ-ടെക്' വ്യവസായത്തെ കാണുന്നത്. ഉരുണ്ടുകൂടിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന പ്രതിസന്ധിയുടെ ഭീഷണിയുള്ളപ്പോൾ, അമേരിക്കൻ സാമ്പത്തിക താൽപ്പര്യങ്ങളുടെ വിമാനവാഹിനിയായി നാറ്റോയെ കണക്കാക്കാം. യൂറോപ്യൻ യൂണിയന്റെ ഏറക്കുറെ വൈമനസ്യത്തോടെയുള്ള അംഗീകാരവും അതിനുണ്ടാകും. ആഗോളവിപണിയിൽ അമേരിക്കയുടെ മുഖ്യ എതിരാളികൾ പടിഞ്ഞാറൻ യൂറോപ്പും ജപ്പാനുമാണ്. ആഗോളമേധാവിത്വത്തെ സംബന്ധിച്ചുള്ള യൂറോപ്യൻ യൂണിയന്റെ കാഴ്ചപ്പാടിനെ, വാഷിങ്ടണും സൈനിക വ്യവസായവും ഒരു ഭീഷണിയായിട്ടാണ് കാണുന്നത്. പടിഞ്ഞാറൻ യൂറോപ്പിലെ രാജ്യരക്ഷാ വ്യവസായം കൂടുതൽ ശക്തിപ്പെടുന്നതോടെ ഒരു യൂറോപ്യൻ കോട്ട ഉണ്ടാക്കപ്പെടുന്നു എന്ന് പ്രസ്താവിക്കുന്ന വാൻസ് കോഫ്മാന്റെ (ലോക്ക് ഹീഡ് – മാർട്ടിൻ കമ്പനിയുടെ ചെയർമാനാണ് കോഫ്മാൻ) മുന്നറിയിപ്പിൽ അതാണ് പ്രതിഫലിക്കുന്നത്.[38] ഈ പശ്ചാത്തലത്തിൽ അമേരിക്കൻ സൈനിക വ്യവസായത്തിൻമേലും അതിന്റെ ഉൽപ്പന്നങ്ങളിലും കോടികൾ ചെലവാക്കുകയും അവയിൽ കോടികൾ നിക്ഷേപിക്കുകയും ചെയ്യാൻ ഈ രാജ്യങ്ങളെ ഭയപ്പെടുത്തി നിർബന്ധിക്കാൻ ഉതകുന്ന ഒരു 'ഉമ്മാക്കി' വാഷിങ്ടൺ കണ്ടെത്തേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. പടിഞ്ഞാറൻ യൂറോപ്പിനെ അമേരിക്കൻ സാമ്രാജ്യത്വത്തിന്റെ ആശ്രിതത്വത്തിൽ ഇത് കൂടുതൽ കൂടുതൽ ഒതുക്കിനിർത്തുന്നതോടൊപ്പം തന്നെ വാൾസ്ട്രീറ്റിലൂടെ അമേരിക്കൻ സൈനിക-വ്യാവസായിക കോംപ്ലക്സിലേക്ക് യൂറോപ്യൻ രാജ്യങ്ങളുടെ ദേശീയ വരുമാനം ഒഴുകിയെത്തുമെന്ന് ഉറപ്പുവരുത്തുകയും ചെയ്യും.

പോളണ്ടിനും ഹങ്കറിക്കും ചെക് റിപ്പബ്ലിക്കിനും ശേഷം അൽബേനിയയെയും മാസിഡോണിയയെയും റൊമാനിയയെയും സ്ലോവേനിയയെയും സ്ലോവാക്യയെയും നാറ്റോയിലേക്ക് കൂട്ടിച്ചേർക്കുന്ന പ്രക്രിയ അനുവർത്തിക്കുക എന്ന അമേരിക്കൻ ഐക്യനാടുകളുടെ തന്ത്രത്തിനു നേർക്കുള്ള ഒരു വെല്ലുവിളിയായിട്ടാണ് യുഗാസ്ലാവിയൻ ഭൂവിഭാഗത്ത് നാറ്റോ സൈന്യത്തെ നിലനിർത്താൻ പ്രസിഡന്റ് മിലോസെവിക്ക് വിസമ്മതിച്ചതിനെ, അമേരിക്ക വീക്ഷിക്കുന്നത്.

ദരിദ്രമായ ആ രാജ്യങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം, 2200 കോടി പൗണ്ടിന്റെ ആയുധസജ്ജീകരണങ്ങൾ ആവശ്യമായിവരും. അമേരിക്കയിലേയും ബ്രിട്ടനിലേയും പ്രമുഖ ആയുധ വ്യവസായികൾക്കായിരിക്കും അതിന്റെ നേട്ടം മുഴുവൻ. പോർവിമാനങ്ങൾക്കുള്ള കരാറിൽനിന്നുമാത്രം 1000 കോടി പൗണ്ട് ലഭിക്കും. നാറ്റോവിന്റെ അമ്പതാം വാർഷികാഘോഷങ്ങൾക്ക് സ്വകാര്യമേഖല നൽകിയ സഹായം 80 ലക്ഷം ഡോളറാണ്. അമരി ടെക്, ഡെയ്മ്ലർ-ക്രിസ്ലർ, ബോയിങ്ങ്, ഫോർഡ് മോട്ടോർ, ജനറൽ മോട്ടോർസ്, ഹണിവെൽ, ലൂസെന്റ് ടെക്നോളജീസ്, മോട്ടോറോള, നെക്സ്ടെൽ, എസ് ബി സി കമ്യൂണിക്കേഷൻസ്, ടി ആർ ഡബ്ല്യൂ, യുണൈറ്റഡ് ടെക്നോളജീസ് എന്നിവയുൾപ്പെടുന്ന ആതിഥേയ കമ്മിറ്റിയുടെ യോഗം ചേരുന്നതിന്, കുത്തകകളുടെ ചീഫ് എക്സിക്യൂട്ടീവുമാർ നൽകിയത് 2,50,000 ഡോളറാണ്.

നാറ്റോയിൽ ഈയിടെ ചേർന്ന കിഴക്കൻ യൂറോപ്യൻ രാജ്യങ്ങൾക്ക് ആയുധങ്ങളും ഫോം നെറ്റ്വർക്കുകളും എലിവേറ്ററുകളും എയർകണ്ടീഷണറുകളും ഹീറ്ററുകളും മറ്റ് പല ചരക്കുകളും വിൽക്കാൻ അവർ ഉദ്ദേശിക്കുന്നുണ്ട്. സെൽഫോണുകളും ടു-വെ റേഡിയോകളും സൈനിക ഉപകരണങ്ങളും വാർത്താവിനിമയ ഉപകരണങ്ങളും മറ്റും പ്രമുഖ നാറ്റോ യുദ്ധ കുതുകികൾക്ക് വിൽക്കണമെന്നും അവർക്കുദ്ദേശമുണ്ട്.

സാമൂഹ്യച്ചെലവുകൾ വെട്ടിക്കുറക്കുമ്പോൾത്തന്നെ, ഭരണകൂട സൈനികസ്ഥാപനങ്ങൾ വഴിയായി പൊതുസ്വത്ത് ധനകാര്യ-സാമ്പത്തിക വരേണ്യ വിഭാഗങ്ങളുടെ കൈകളിലേക്ക് കൈമാറ്റം ചെയ്യുന്നതിനുള്ള ന്യായീകരണം നൽകുന്നുമുണ്ട്. യുദ്ധം, ഉന്നതസാങ്കേതിക വിദ്യ ആവശ്യമായ വ്യവസായങ്ങൾക്ക് സബ്സിഡി നൽകാൻ പൊതുജനങ്ങളെ നിർബന്ധിതരാക്കാനും അവയുടെ ഉൽപ്പന്നങ്ങൾക്ക് ഭരണകൂടത്തിന്റെ ഉറപ്പോടുകൂടിയ വിപണി പ്രദാനം ചെയ്യാനും ഉതകുന്ന ഒരു ഉപാധിയാണ് സൈനിക വ്യവസ്ഥയുടെ വികസനം.

യു എസ് സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയുടെ ഒരു ഗണ്യമായ ഭാഗത്തെ താങ്ങിനിർത്താനും വൻകിട മുതലാളിത്ത കോർപ്പറേഷനുകളുടെ ലാഭനിലവാരം ഉയർന്ന തോതിൽ നിർത്താനും ഉതകുന്ന പടുകൂറ്റൻ സൈനിക ബജറ്റിനെ ജനങ്ങളുടെ മുന്നിൽ ന്യായീകരിക്കാൻ, സോവിയറ്റ് യൂണിയന്റെ തകർച്ചയോടെ അമേരിക്കൻ ഭരണത്തിന് കഴിയാതായി. രാജ്യരക്ഷാ ബജറ്റ് വെട്ടിക്കുറക്കേണ്ടിവന്നു; അമേരിക്കൻ ഐക്യനാടുകളുടെ സുരക്ഷിതത്വത്തിനു നേരെ ഉയർന്നുവന്നിട്ടുണ്ടെന്ന് പറയപ്പെടുന്ന ഭീഷണികളെ നേരിടുന്നതിനും ലോകത്തിന്റെ മറ്റ് ഭാഗങ്ങളിലുള്ള അമേരിക്കയുടെ താൽപ്പര്യങ്ങൾ സംരക്ഷിക്കുന്നതിനുംവേണ്ടി എന്ന

പേരിൽ നിലനിർത്തപ്പെടുന്ന സൈനികയുദ്ധോപകരണശാലകളെ അമേരിക്കൻ ജനതയുടെ മുമ്പിൽ ന്യായീകരിക്കാൻ പുതിയ കാരണങ്ങൾ കണ്ടെത്തേണ്ടിവന്നു. അവരുടെ സൈനിക-രാഷ്ട്രീയ വിദഗ്ധന്മാർ കുത്തിയിരുന്ന് പ്രാദേശിക തന്ത്രങ്ങൾ മെനഞ്ഞെടുത്തു. കിഴക്കൻ ഏഷ്യക്ക് വടക്കൻ കൊറിയയും മധ്യ പൗരസ്ത്യദേശത്തിന് ഇറാക്കും യൂറോപ്പിന് യുഗാസ്ലാവിയയും ഭീഷണിയാണെന്ന് അവർ കണ്ടെത്തി. ഇതിൽ ഒടുവിൽ സൂചിപ്പിച്ചത്, നാറ്റോവിനെ പുനരുജ്ജീവിപ്പിക്കുന്നതിനും ശക്തിപ്പെടുത്തുന്നതിനും ഉള്ള മറയായിത്തീർന്നു. വിമാനവാഹിനിക്കപ്പലുകളും അത്യന്തം സൂക്ഷ്മങ്ങളായ യുദ്ധവിമാനങ്ങളും നിർമിക്കുന്നതിനും നിലനിർത്തുന്നതിനും ഉള്ള ന്യായീകരണമായി മുമ്പ് ഉപയോഗപ്പെടുത്തിയത് ഗൾഫ് യുദ്ധത്തെയാണ്. ഇന്ത്യ ഒരു ആണവായുധം ഉൽപ്പാദിപ്പിച്ചപ്പോൾ ദക്ഷിണേന്ത്യയിലെ യു എസ് സുരക്ഷിതത്വത്തിനു ഒരു ഭീഷണിയായി ഇന്ത്യയെപ്പോലും പൊക്കിക്കാണിക്കാൻ തുടങ്ങി. അമേരിക്കൻ ഐക്യനാടുകളിലെ ഭരണവർഗത്തിന്റെ സാമ്പത്തിക-രാഷ്ട്രീയ-സൈനിക താൽപ്പര്യങ്ങളെ സേവിക്കുന്ന മാധ്യമങ്ങളെയും വിവിധ വിഭാഗം അക്കാദമീയന്മാരെയും പത്രപ്രവർത്തരെയും മറ്റും ഉപയോഗപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ട് യു എസ് എയിലെ ഇപ്പോഴത്തെ ഭരണവർഗത്തിന്റെ യഥാർഥ ഉദ്ദേശങ്ങളെക്കുറിച്ച് രാജ്യത്തിലെ പൊതുജനങ്ങളെ തെറ്റിദ്ധരിപ്പിക്കുകയും അവരെ തെറ്റായ മാർഗത്തിലേക്ക് നയിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു: ലോകത്തിലെ മറ്റ് ഭാഗങ്ങളിൽ ഉള്ളവരോടും അവർ അത് തന്നെയാണ് ചെയ്യുന്നത്.

സാമ്പത്തികമായ ഈ പശ്ചാത്തലത്തിലാണ്, ബിൽക്ലിന്റന്റെ നേതൃത്വത്തിലുള്ള അമേരിക്കൻ ഭരണകൂടാധികാരം, യഗോസ്ലാവിയയിൽ സൈനിക ഇടപെടൽ ആരംഭിച്ചത്. അമേരിക്കയെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ഏഷ്യയിലെ ധനപരമായ പ്രതിസന്ധിയാണ് "ഏറ്റവും പ്രധാനപ്പെട്ട സുരക്ഷിതത്വതാൽപ്പര്യം" എന്ന് 1998 അവസാനത്തോടുകൂടി പെന്റഗൺ പ്രസ്താവിക്കുകയുണ്ടായി. "പ്രതികൂലവിദേശ സാഹചര്യങ്ങൾകൊണ്ട്" യു എസ് എ സമ്പദ്‌വ്യവസ്ഥയിൽ ഉണ്ടായ അനിവാര്യമായ മാന്ദ്യം നികത്താൻ യൂറോപ്പിനേ കഴിയൂ എന്ന്. ബോംബിങ്ങ് ആരംഭിച്ച് ഒരുമാസം കഴിയുംമുമ്പ് 1999 ഏപ്രിൽ 20-ന് ഐ എം എഫ് പ്രഖ്യാപിക്കുകയുണ്ടായി.[39] യുദ്ധം ആരംഭിക്കുംമുമ്പ് തന്റെ സൈനിക തന്ത്ര ഉപദേശകരുമായി മാത്രമല്ല, സാമ്പത്തികതന്ത്ര ഉപദേശകരുമായും പ്രസിഡന്റ് കൂടിയാലോചനകൾ നടത്തിയിട്ടുണ്ട് എന്ന കാര്യത്തിൽ സംശയമില്ല. സൈനിക ഇടപെടൽ നടത്താൻ അമേരിക്ക കൈക്കൊണ്ട തീരുമാനത്തിൽ പങ്കുചേർന്ന യു എസ് ഭരണത്തിന്റെ യൂറോപ്യൻ സഖ്യകക്ഷികളും കൂട്ടാളികളും ആയ ബ്ലയർ,

ഷിറാക്, ഷ്രാഡർ തുടങ്ങിയവർക്കും മറ്റുള്ളവർക്കും തങ്ങൾ ചെന്നക പ്പെട്ട സാമ്പത്തിക പ്രതിസന്ധിയെക്കുറിച്ച് നല്ല ബോധ്യമുണ്ടായിരു ന്നുവെന്ന കാര്യത്തിലും സംശയമില്ല. ആ സാമ്പത്തിക പ്രതിസന്ധി പരിഹരിക്കപ്പെട്ടിട്ടില്ല. യൂറോപ്പിലെ അമേരിക്കൻ യുദ്ധത്തിന്റെ ഗതിയെ അത് തുടർന്നും സ്വാധീനിക്കുകയും ചെയ്യും. അതുകൊണ്ട് യുഗോ സ്ലാവിയക്ക് എതിരായ യുദ്ധം, മുതലാളിത്തത്തെ ബാധിച്ച ഗുരുതര മായ പ്രതിസന്ധിയുടെ ബഹിർസ്ഫുരണമാണ്.

ഇന്ന് യുദ്ധക്കൊതിയന്മാർ കിടന്നലറുകയാണ്; യുദ്ധ നിർമാണ വ്യവസായങ്ങൾ പൂർണമായ തോതിൽ ഉൽപ്പാദിപ്പിക്കുന്ന വിധത്തിൽ സജ്ജമാക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. മുതലാളിത്തത്തെ ഭീഷണിപ്പെടുത്തുന്ന പ്രതിസന്ധിയെ താങ്ങിനിർത്താൻ ഉതകുംവിധത്തിൽ അമേരിക്കൻ സൈനിക വ്യാവസായിക കോംപ്ലക്സിനെ നിലനിർത്താൻ അത് സഹായകമായിരിക്കും. യുദ്ധം, വ്യവസായത്തിന് ചുരുങ്ങിയ കാലത്തേക്ക് കൂടുതൽ ബിസിനസ് ഉണ്ടാക്കിക്കൊടുക്കുന്നുവെന്ന് മാത്രമല്ല യുദ്ധം ജയിക്കുന്നതോടെ ആ വ്യവസ്ഥയിലേക്ക് കൂടുതൽ രാജ്യങ്ങൾ കൊണ്ടുവരപ്പെടുന്നുവെന്നതിനാൽ മുമ്പെന്നത്തേക്കാളും കൂടുതൽ ലാഭം തുടർച്ചയായി വന്നുകൊണ്ടിരിക്കും എന്ന് ഉറപ്പാക്ക പ്പെടുകയും ചെയ്യുന്നു.

അമേരിക്കൻ ഐക്യനാടുകളുടെ വിദേശനയം, ഒരു ആഗോള മേധാവിത്വവ്യവസ്ഥ കെട്ടിപ്പടുക്കുന്നതുമായി സങ്കീർണമായി കെട്ടു പിണഞ്ഞുകിടക്കുന്നതാണ്. അതിന്റെ സ്വന്തം സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയുടെ താൽപ്പര്യങ്ങൾക്ക് കീഴ്പ്പെടുത്തപ്പെട്ടവയുമാണത്. "അവ ഏറ്റെടുക്കാൻ മാത്രമല്ല അവക്ക് മാർഗദർശനം നൽകുന്നതിനുകൂടി, നമ്മുടെ താൽപ്പര്യങ്ങളും നമ്മുടെ ആദർശങ്ങളും നമ്മെ നിർബന്ധിക്കുന്നു..... നാം ലോകത്ത് മുഴുവൻ ജനാധിപത്യവും വിപണി സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയും വളർത്തണം. കാരണം അത് നമ്മുടെ താൽപ്പര്യങ്ങളെയും സുരക്ഷി തത്വത്തെയും സംരക്ഷിക്കുന്നു. മാത്രമല്ല അത് അമേരിക്കൻ മൂല്യ ങ്ങളെ (സാർവത്രികമൂല്യങ്ങളെയും) പ്രതിഫലിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു."[40] അതായത് ജനാധിപത്യത്തെയും വിപണിയെയും സംബ ന്ധിക്കുന്ന അമേരിക്കൻ മൂല്യങ്ങൾ സാർവത്രിക മൂല്യങ്ങൾതന്നെ യാണ്. സാർവത്രിക സ്വഭാവത്തിൽനിന്ന് വേർതിരിക്കാൻ കഴിയാത്ത മൂല്യങ്ങളാണ് എന്നർഥം. അതിനാൽ ലോകത്തിന്റെ മറ്റ് ഭാഗങ്ങളിൽ, അവയുടെ തന്നെ താൽപ്പര്യത്തിനായി അവ കെട്ടിയേൽപ്പിക്കപ്പെടണം. "ജനറൽ മോട്ടോഴ്സിനു നല്ലതെന്തോ അത് അമേരിക്കക്കും നല്ലതാണ്, അമേരിക്കക്ക് നല്ലതെന്തോ അത്.....

"തങ്ങളുടെ വാസസ്ഥാനങ്ങളിൽ സമാധാനപരമായി ജീവിക്കുന്ന സമ്പന്നരായ ആളുകളു"ടെ കൈകളിൽ ഭരണംവന്നാൽ "ജനാധിപത്യത്തിന്റെയും മനുഷ്യാവകാശങ്ങളുടെയും സംരക്ഷണം" വിജയകരമായി നേടാനാകും എന്ന്, ലോകക്രമത്തെ സൂചിപ്പിച്ചുകൊണ്ട് ഒരിക്കൽ വിൻസ്റ്റൺ ചർച്ചിൽ പ്രഖ്യാപിക്കുകയുണ്ടായി. അധികാരത്തിലുള്ള വരേണ്യവർഗം (അവർ രാഷ്ട്രീയ മുഖ്യധാരയുടെ വലതുവശത്തുള്ളവരായാലും ശരി, ഇടതുവശത്തുള്ളവരായാലും ശരി) പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്ന ജനാധിപത്യസങ്കൽപ്പനം, അതേ രാജ്യങ്ങളിലെ അധ്വാനിക്കുന്ന ജനവിഭാഗങ്ങൾ അഭിലഷിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതിൽനിന്ന് തീർത്തും വ്യത്യസ്തമാണെന്നും അതുമായി പൊരുത്തമില്ലാത്തതാണെന്നും അമേരിക്കൻ ഐക്യനാടുകളുടെയും അതിന്റെ സഖ്യകക്ഷികളുടെയും രാഷ്ട്രീയചരിത്രം കാണിച്ചുതന്നിട്ടുണ്ട്. മുതലാളിത്ത ജനാധിപത്യരാജ്യങ്ങളിൽ രാഷ്ട്രീയമെന്നത് ഫലത്തിൽ ഭരണകൂടനിയന്ത്രണത്തിനുവേണ്ടി തമ്മിൽത്തമ്മിൽ മത്സരിക്കുന്ന നിക്ഷേപകരുടെ വിവിധവിഭാഗങ്ങൾ തമ്മിലുള്ള ഇടപാടായി ചുരുങ്ങിയിട്ടുണ്ട്. അതിനാൽ ഗവൺമെന്റും രാഷ്ട്രീയക്കാരും "ദേശീയ സുരക്ഷിതത്വതാൽപ്പര്യങ്ങളുടെ സംരക്ഷണം" എന്നുപറയുമ്പോൾ ഒരു വിഭാഗത്തിന്റെ പ്രത്യേകതാൽപ്പര്യങ്ങളെ മാത്രമാണ് അവർ അർഥമാക്കുന്നത്—കോർപ്പറേഷനുകളുടെയും ധനസ്ഥാപനങ്ങളുടെയും മറ്റ് ബിസിനസ് സ്ഥാപനങ്ങളുടെയും, താൽപ്പര്യം.

തങ്ങളുടെ രാജ്യത്തിന് പുറത്ത് യുദ്ധം നടത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഗവൺമെന്റുകൾ അതേ അവസരത്തിൽത്തന്നെ, തങ്ങളുടെ രാജ്യങ്ങൾക്കുള്ളിൽ, തങ്ങളുടെ സ്വന്തം ജനങ്ങൾക്ക് എതിരായി മറ്റൊരു യുദ്ധവും കൂടി നടത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നുണ്ട്. സാമൂഹ്യക്ഷേമ നടപടികളും പൊതുമേഖലാസ്ഥാപനങ്ങളും സേവനങ്ങളും തകർക്കപ്പെടുന്നു; സൈനികവ്യവസ്ഥയുടെ പൊതുഫണ്ട് വികസിതവ്യവസായങ്ങളിലേക്കും ധനികവിഭാഗങ്ങളിലേക്കും പൊതുവിലും മാറ്റപ്പെടുന്നു. വിമാനവ്യവസായങ്ങളും അതിന്റെ ഉപോൽപ്പന്നങ്ങളുടെ വ്യവസായവും അതോടൊപ്പം സ്റ്റീൽ-ലോഹവ്യവസായങ്ങളും മുന്നേറുന്നു, ഇലക്ട്രോണിക്സ്, കെമിക്കൽസ്, മെഷീൻ ടൂൾസ്, റൊബോട്ടിക്സ്, ഓട്ടോമേഷൻ എന്നിവയും വ്യാവസായിക സമ്പദ്ഘടനയുടെ മറ്റ് കേന്ദ്രഘടകങ്ങളും സൃഷ്ടിക്കപ്പെടുന്നു. അതേ അവസരത്തിൽ ഈ രാജ്യങ്ങളിലെല്ലാം തൊഴിലില്ലായ്മയും വേണ്ടത്ര തൊഴിലില്ലായ്മയും പാർപ്പിടരാഹിത്യവും രോഗങ്ങളും നിരക്ഷരതയും കുത്തനെ കൂടിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

"സ്വകാര്യ മുതലാളിത്ത സ്ഥാപനങ്ങളുമായും സ്വതന്ത്രവിപണിയുമായും ദൃഢമായി ഏകീഭവിച്ചതാണ്" അമേരിക്കയുടെ ജനാധിപത്യ സങ്കൽപ്പനം. സാമുവൽ ഹങ്ങിങ്ട്ടൺ ഇങ്ങനെ പ്രസ്താവിച്ചിരിക്കുന്നു. "അമേരിക്കൻ ഐക്യനാടുകൾ അതിന്റെ സാർവദേശീയ പ്രാഥമ്യം, ലോകത്തിന്റെ നേട്ടത്തിനുവേണ്ടി നിലനിർത്തണം. കാരണം ലോകരാജ്യങ്ങളിൽ അമേരിക്കൻ ഐക്യനാടുകളുടെ ദേശീയസ്വത്വം മാത്രമാണ് സാർവത്രിക-രാഷ്ട്രീയ-സാമ്പത്തിക മൂല്യങ്ങളാൽ നിർവചിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളത്. സ്വാതന്ത്ര്യം, ജനാധിപത്യം, സമത്വം, സ്വകാര്യസ്വത്ത്, വിപണി എന്നിവയാണ് ആ മൂല്യങ്ങൾ. അതിനാൽ മറ്റേതൊരു രാജ്യത്തിന്റെയും നയങ്ങളെ അപേക്ഷിച്ച് ജനാധിപത്യത്തിനും മനുഷ്യാവകാശങ്ങൾക്കും വിപണിക്കും പ്രോത്സാഹനം നൽകുക എന്നത് അമേരിക്കൻ നയത്തിന്റെ കേന്ദ്രബിന്ദുവായിത്തീരുന്നു."[41]

ഈ മൂല്യങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ തങ്ങളുടെ കോർപ്പറേറ്റ് വരേണ്യവിഭാഗത്തിന്റെ താൽപ്പര്യങ്ങൾക്കുനേരെ ഭീഷണി ഉയരുന്നുവെന്ന് കാണുമ്പോഴൊന്നും സൈനികശക്തി ഉപയോഗിക്കാൻ അമേരിക്ക മടിച്ചിട്ടില്ല. ജനാധിപത്യത്തെയും മനുഷ്യാവകാശങ്ങളെയും സംബന്ധിച്ച അവരുടെ ഉൽക്കടമായ ഉൽക്കണ്ഠ വൻതോതിലുള്ള കൂട്ടക്കശാപ്പുമായും അഥവാ അതിൽ നേരിട്ടുള്ള പങ്കാളിത്തവുമായും കൈകോർത്തുപോകുന്നുവെന്ന് അമേരിക്കയുടെയും അവരുടെ പശ്ചിമയൂറോപ്യൻ സഖ്യരാഷ്ട്രങ്ങളുടെയും ചരിത്രപരമായ റെക്കോർഡ് കാണിച്ചുതരുന്നുണ്ട്. ലാറ്റിൻ അമേരിക്ക, ഫിലിപ്പൈൻസിലെ മർക്കോസ്, കിഴക്കൻ തിമോറിലും ഇന്തോനേഷ്യയിലും കൂട്ടക്കൊലനടത്തിയ ജനറൽ സുഹാർത്തോക്കു നൽകിയ ആവേശപൂർണമായ പിൻതുണ, സെയ്റെയിലെ മൊബുട്ടു തുടങ്ങിയവയെല്ലാം അതിന് തെളിവാണ്. ഗ്വാട്ടിമാല, ബ്രസീൽ, ഡൊമിനിക്കൻ റിപ്പബ്ലിക്, ചിലി, ലാവോസ് തുടങ്ങിയ രാജ്യങ്ങളിലെ തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട ഗവൺമെന്റുകൾ അട്ടിമറിക്കപ്പെട്ടതും പുറത്താക്കപ്പെട്ടതും ഇന്നലെയാണ്. നിക്കാരാഗ്വ, ക്യൂബ തുടങ്ങിയ രാജ്യങ്ങളുടെ സ്വാതന്ത്ര്യത്തിനും ജനാധിപത്യത്തിനും എതിരായി വൻതോതിൽ ഭീകരത കെട്ടഴിച്ചുവിടപ്പെട്ടു. അവരുടെ ശത്രുക്കൾ അനിവാര്യമായും 'തെമ്മാടിരാഷ്ട്രങ്ങളും' 'കമ്യൂണിസ്റ്റുകാരും' 'സങ്കുചിത ദേശീയവാദിക'ളും 'ഫാസിസ്റ്റുക'ളും 'തീവ്രമൗലിക വാദികളും' 'ഭ്രാന്തന്മാരും' മറ്റുമായിരുന്നു. എന്നാൽ ഒരിക്കലും അവർ 'ജനാധിപത്യവാദിക'ളായിരുന്നില്ല.

എട്ടുലക്ഷം കുർദുകൾക്ക് സ്വദേശത്തുനിന്ന് പലായനം ചെയ്യേണ്ടിവന്നു; അവരിൽ 30,000 ത്തോളം പേർ മരിച്ചു. പക്ഷേ, അവർക്ക് അനുകൂലമായ നിലപാട് സ്വീകരിക്കാൻ പാശ്ചാത്യ മുതലാളിത്ത ജനാ

ധിപത്യങ്ങൾ വിസമ്മതിക്കുകയാണുണ്ടായത്. ഇറാക്കിനു നേരെയുള്ള ഉപരോധത്തിന്റെ ഫലമായി 1991-നും 1997-നും ഇടയ്ക്ക് ആ രാജ്യത്ത് 8,55,124 കുട്ടികൾ മരണമടഞ്ഞുവെന്നാണ് യൂനിസെഫിന്റെ കണക്ക്. പക്ഷേ അവർക്ക് അനുകൂലമായ നിലപാട് സ്വീകരിക്കാനും പാശ്ചാത്യ മുതലാളിത്ത ജനാധിപത്യങ്ങൾ വിസമ്മതിച്ചു. അവരുടെ കാപട്യത്തിന്റെ തെളിവാണിത്. ഇന്നിപ്പോൾ ലോകജനസംഖ്യയിൽ മുന്നിൽ രണ്ടുഭാഗം ഒരുതരത്തിലല്ലെങ്കിൽ മറ്റൊരുതരത്തിലുള്ള അമേരിക്കൻ ഉപരോധത്തിന്റെ ഇരകളാണ്.[43] ബാൾക്കൺ മേഖലയിലെ ജനങ്ങൾക്കുനേരെയുള്ള കടന്നാക്രമണത്തെ ന്യായീകരിക്കാൻ അമേരിക്കയും അവരുടെ യൂറോപ്യൻ സഖ്യശക്തികളും 'ധാർമികമൂല്യങ്ങളെ'പറ്റിയും 'മനുഷ്യത്വ'ത്തെപറ്റിയും മറ്റും പറഞ്ഞാൽ അതിനൊക്കെ എന്ത് വിശ്വാസ്യതയാണുള്ളത്? "ചില സുസ്ഥാപിത മാനുഷികമൂല്യങ്ങൾക്കുവേണ്ടിയാണ് ഈ സമരം നടന്നത്. ദേശീയാതിർത്തിക്കുള്ളിലാണ് സംഭവിക്കുന്നതെങ്കിൽപ്പോലും, അവയെ ശിക്ഷിക്കാൻ രാഷ്ട്രങ്ങളുടെ സമൂഹം മുന്നോട്ടുവരാൻ നിർബന്ധിതമാകും വിധത്തിൽ അത്യന്തം ഹീനമായ വിലകുറഞ്ഞ കൃത്യങ്ങളുണ്ട് എന്ന് ഉറപ്പുവരുത്താനാണിത്."[44] എന്നാണ് അവർ പറയുന്നത്!

യുഗാസ്ലാവിയയിലെ 'വംശീയ ശുദ്ധീകരണ'ത്തിൽനിന്ന് യൂറോപ്പിന് സംരക്ഷണം നൽകുന്നതിന്റെ മറവിൽ, യുഗാസ്ലാവിയയിലെ തങ്ങൾക്കുവഴങ്ങാത്ത ഭരണത്തെ 'രാഷ്ട്രീയ ശുദ്ധീകരണത്തിന്' വിധേയമാക്കുകയാണ് നാറ്റോ ചെയ്യുന്നത്. മിലോസെവിക്ക് അധികാരത്തിൽ തുടരുന്നേടത്തോളം കാലം ആ രാജ്യത്തിന്റെ സാമ്പത്തിക ഘടനയെയും വ്യാവസായികാടിത്തറയെയും സിവിലിയൻഘടനയെയും തകർക്കുകയും അവിടത്തെ ജനങ്ങളെ (അവരുടെ വംശീയകുലം എന്തുതന്നെയായിരുന്നാലും ശരി) ഭയാക്രാന്തരാക്കുകയും ചെയ്യും.

ബർലിൻ മതിലിന്റെ പതനത്തിനും ജർമനിയുടെ ഏകീകരണത്തിനും മുൻ സോവിയറ്റ് യൂണിയന്റെ ശിഥിലീകരണത്തിനും ശേഷം, കിഴക്കൻ യൂറോപ്പിലെ മുൻ സോഷ്യലിസ്റ്റ് രാജ്യങ്ങൾ പാശ്ചാത്യക്യാമ്പിൽ ചേരാൻ വ്യഗ്രത കാണിച്ചതിനുശേഷം; ആഗോളമേധാവിത്വത്തിനുള്ള അമേരിക്കൻ തന്ത്രത്തിൽ അതിനനുസരിച്ച് മാറ്റംവരുത്തേണ്ടിവന്നു. 1993 സപ്തംബറിൽ അമേരിക്കയുടെ നാഷണൽ സെക്യൂരിറ്റി അഡ്വൈസർ ആന്റണിലേക്ക് പ്രഖ്യാപിച്ച ക്ലിന്റൺ പ്രമാണം 'ഒരുക്കിനിർത്തലിൽ'നിന്ന് 'വിപുലീകരണ'ത്തിലേക്കും 'ദൃഢീകരണത്തി'ലേക്കും 'പരിപൂർണത'യിലേക്കും ഉള്ള ഈ മാറ്റത്തെ പ്രതിഫലിപ്പിക്കുന്നുണ്ട്. (റഷ്യയെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം അത് തിരിച്ചു

പോക്കായിരുന്നു) "ശീതയുദ്ധത്തിന്റെ കാലത്തുടനീളം ഒരു ആഗോള ഭീഷണിയെ നാം വിപണി ജനാധിപത്യങ്ങളിലേക്ക് ഒരുക്കിനിർത്തി. ഇന്നിപ്പോൾ അവയുടെ വ്യാപ്തി വിപുലീകരിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു." ഒരു കൊല്ലത്തിനുശേഷം അദ്ദേഹം തന്റെ സങ്കൽപ്പനം ഇങ്ങനെ വിപുലീകരിച്ചു: "നമുക്കുമുന്നിൽ തുറക്കുന്ന പുതിയലോകം, ജനാധിപത്യത്തിന്റെ വിജയം കൂടുതൽ ദൃഢീകരിക്കുന്നതിനും വിപണികൾ തുറക്കുന്നതിനും മുന്നോട്ടുനീങ്ങാനുള്ള അനന്തമായ അവസരങ്ങളാണ് നമ്മുടെ മുന്നിൽ അവതരിപ്പിക്കുന്നത്."

യു എസ് എ ടുഡെയിൽ എഴുതിയ ഒരു ലേഖനത്തിൽ സലിനാ ഖാൻ ഇങ്ങനെ ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നു: "നാറ്റോവിനെ, അതിന്റെ പരമ്പരാഗത യു എസ്-പശ്ചിമ യൂറോപ്യൻ അച്ചുതണ്ടിന് അപ്പുറത്തേക്ക് വിപുലീകരിക്കാനുള്ള നീക്കത്തിൽ യു എസ് കോർപ്പറേഷനുകൾ (ലോക്ക്ഹീഡ് മാർട്ടിൻ കോർപ്പറേഷനെപ്പോലെയുള്ള ഡിഫൻസ് കോൺട്രാക്ടർമാർ പ്രത്യേകിച്ചും) സജീവമായ ഒരു പങ്കാണ് വഹിച്ചത്."

അമേരിക്കക്കാരുടെ കാഴ്ചപ്പാടിൽ, ചൈനയോളം വ്യാപിക്കുന്നതും ഇന്ത്യയെക്കൂടി ഉൾക്കൊള്ളുന്നതുമായ യൂറോപ്യൻ ഭൂഖണ്ഡം, ലോകത്തിന്റെ തിരുക്കുറ്റിയായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു. ഈ മേഖലയെ നിയന്ത്രിക്കുന്നതിനുള്ള പ്രാധാന്യത്തെ അവർ ന്യായീകരിക്കുന്നത് ഇങ്ങനെയാണ്. "ലോകജനസംഖ്യയിൽ ഏതാണ്ട് 75 ശതമാനവും ഇവിടെയാണ്.... ഭൗതികസമ്പത്തിന്റെ ഭൂരിഭാഗവും കോർപ്പറേഷനുകളുടെയോ അസംസ്കൃതവസ്തുക്കളുടെ ശേഖരത്തിന്റെയോ രൂപത്തിലുള്ളതാണ്..... ഈ ഭൂഖണ്ഡത്തിന്റെ ജി എൻ പി ആഗോള മൊത്ത ജി എൻ പി യുടെ ഏതാണ്ട് 60 ശതമാനം വരും..... ലോകത്തിലെ അറിയപ്പെടുന്ന ഇന്ധന സ്രോതസുകളിൽ നാലിൽ മൂന്നുഭാഗവും ഇവിടെയാണ് കേന്ദ്രീകരിച്ചിട്ടുള്ളത്. അമേരിക്ക കഴിഞ്ഞാൽ ഏറ്റവും സമ്പന്നമായ സമ്പദ്വ്യവസ്ഥകളിൽ ആറെണ്ണവും ഏറ്റവും വലിയ രാജ്യരക്ഷാ ബജറ്റുകളിൽ ആറെണ്ണവും (ആണവായുധങ്ങൾ ഉള്ളവയടക്കം) ഈ മേഖലയിലാണ് ഉള്ളത്. അമേരിക്കയുടെ രാഷ്ട്രീയ എതിരാളികളും അഥവാ സാമ്പത്തിക എതിരാളികളും ഇവിടെത്തന്നെയാണ്. അവയുടെയൊക്കെ ശക്തി കൂട്ടിവെച്ചാൽ, അത് അമേരിക്കയുടേതിനേക്കാൾ എത്രയോ അധികംവരും. അമേരിക്കയുടെ നല്ലകാലത്തിന് രാഷ്ട്രീയ ഐക്യം സാധിതപ്രായമാക്കാൻ കഴിയാത്തവിധത്തിൽ അത്രയും വിശാലമാണ് ആ ഭൂഖണ്ഡം.[45]

മുൻ അമേരിക്കൻ പ്രസിഡന്റായിരുന്ന കാർട്ടറുടെ സുരക്ഷാ ഉപദേശകനും "സെന്റർ ഫോർ സ്ട്രാറ്റജി ആന്റ് ഇന്റർനാഷണൽ സ്റ്റഡി

സിലെ" അംഗവും ആയിരുന്ന സ്ബിഗ്ന്യൂ ബ്രസെൻസ്കിയുടെ അഭിപ്രായം ഇങ്ങനെയാണ്: "യുറേഷ്യ ഒരു ചെസ് ബോർഡ് ആണ്. അതിന്മേൽവെച്ചാണ് ആഗോള പ്രാമുഖ്യത്തിനു വേണ്ടിയുള്ള സമരം നടക്കുന്നത്.... ലോകത്തിന്റെ കേന്ദ്രത്തിലാണ് യുറേഷ്യ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നത് എന്നതിനാൽ ഈ ഭൂഖണ്ഡത്തെ ആരാണോ നിയന്ത്രിക്കുന്നത് അവരായിരിക്കും ഈ ഗോളത്തെ നിയന്ത്രിക്കുക..... യുറേഷ്യയിൽ മേധാവിത്വം വഹിക്കാനും അമേരിക്കയെ ധിക്കരിക്കാനും കഴിവുള്ള ഒരു എതിരാളി ഈ ഭൂഖണ്ഡത്തിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുകയാണെങ്കിൽ അത് അമേരിക്കയുടെ ലക്ഷ്യങ്ങളെത്തന്നെ ചോദ്യം ചെയ്യും."[46]

റഷ്യയുടെ സ്വാധീനം തിരിച്ചുകൊണ്ടുവരിക എന്ന അമേരിക്കയുടെ തന്ത്രപ്രധാനമായ ലക്ഷ്യത്തിന്റെ ഭാഗമാണ് ഈ താൽപ്പര്യം. റഷ്യയെ ഒറ്റപ്പെടുത്താൻ അത് തുടരണമെന്നാണ് അമേരിക്കയുടെ ഉദ്ദേശം. ഇതിന് മൂന്ന് കാരണങ്ങളാണ്. ബ്രസെൻസ്കി കാണുന്നത്. ഒന്നാമത് യുറേഷ്യയെ കിഴക്കുനിന്ന് പടിഞ്ഞാറോട്ട് ബന്ധിപ്പിക്കുന്ന മേഖലയാണത്. രണ്ടാമത്, റഷ്യയും ഇപ്പോഴും അതിന്റെ സ്വാധീനത്തിൽ കഴിയുന്ന മുൻ സോവിയറ്റ് റിപ്പബ്ലിക്കുകളും വമ്പിച്ച പ്രകൃതി വിഭവങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്ന പ്രദേശങ്ങളാണ്. ദേശീയവാദികളോ കമ്യൂണിസ്റ്റുകാരോ അധികാരം പിടിച്ചെടുത്തേക്കും എന്ന ഭീഷണി ഉയരത്തക്കവിധത്തിൽ അത്ര തീവ്രമാണ് റഷ്യയിലെ രാഷ്ട്രീയ അസ്ഥിരത. ഇപ്പോൾ മുതലാളിത്ത മാർഗത്തിലുള്ളതാണ് റഷ്യയെങ്കിലും അതിനെ ദുർബലപ്പെടുത്തേണ്ടത് യുറേഷ്യയെ അധൃശ്യമായി കൊള്ളചെയ്യുന്നതിന് അനിവാര്യമാണ്. യൂറോപ്യൻ, ഏഷ്യൻ, കേന്ദ്ര റഷ്യകൾ എന്നിങ്ങനെ റഷ്യയെ മൂന്നായി വെട്ടിമുറിക്കണം എന്നാണ് ബ്രസെൻസ്കി നിർദേശിക്കുന്നത്.[47] യുഗാസ്ലാവിയയെ നിയന്ത്രിച്ചാൽ അതുവഴി ബാൾക്കൺ മേഖലയിലെ റഷ്യയുടെ പ്രമുഖ സഹായിയെ റഷ്യയിൽനിന്ന് അകറ്റാൻ കഴിയും; അതുപോലെതന്നെ മധ്യധരണ്യാഴിയിലേക്കുള്ള റഷ്യയുടെ പ്രധാന മാർഗം തടസപ്പെടുത്താനും കഴിയും. അമേരിക്കയിലെ ഡിഫൻസ് സെക്രട്ടറിയായിരുന്ന കാസ്പർ വെയിൻബെർഗർ 1992-ൽ ഇങ്ങനെ എഴുതുകയുണ്ടായി: "കാസ്പിയൻ കടൽ(അവിടത്തെ പെട്രോളും)ലിനുമേൽ മേധാവിത്വം സ്ഥാപിക്കുന്നതിൽ മോസ്കൊ വിജയിക്കുകയാണെങ്കിൽ അത് പാശ്ചാത്യ ലോകത്തിന് പാശ്ചാത്യ വിപുലീകരണം എന്നതിനേക്കാൾ കൂടുതൽ പ്രധാനമായ വിജയമായിരിക്കും." ലോകജനസംഖ്യയിൽ 75 ശതമാനം അധിവസിക്കുന്നതും ആഗോള ഉൽപ്പാദനത്തിൽ 60 ശതമാനം നിർവഹിക്കുന്നതുമായ വിപുലമായ യുറേഷ്യൻ മേഖലയുടെമേൽ നിയന്ത്രണം കെട്ടിയേൽപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള ആഗോള മേധാവിത്വ തന്ത്രത്തിന്റെ ഭാഗമാണ് റഷ്യയെ പഴയ നിലയിലേയ്ക്ക് കൊണ്ടുവരിക

എന്നത്. അമേരിക്കൻ നേതൃത്വം ഉറപ്പുവരുത്തുന്നതിനായി വിപുലമായ ഈ മേഖലയെ നിയന്ത്രിക്കുന്നത് ലോകത്തിന്റെ മേൽ മുഴുവൻ മേധാവിത്വം ഉറപ്പുവരുത്തുന്നതിനുള്ള മാർഗമാണെന്നാണ് ബ്രസെൻസ്കി പറയുന്നത്.

കിഴക്കൻ യൂറോപ്പിലേക്കും മുൻസോവിയറ്റ് യൂണിയനിലെ രാജ്യങ്ങളിലേക്കും സമ്പദ്സമൃദ്ധി കൊണ്ടുവരും എന്ന് പടിഞ്ഞാറൻ മുതലാളിത്ത രാജ്യങ്ങൾ വാഗ്ദാനം ചെയ്തിരുന്നുവെങ്കിലും അതിന് വിപരീതമായി ലോകത്തിലെ അതിവിശാലമായ ഈ ഭൂവിഭാഗത്തെ കുറഞ്ഞ കൂലിക്ക് ജോലിചെയ്യുന്ന തൊഴിലാളികളെ സപ്ലൈ ചെയ്യാനുള്ള മേഖലയാക്കി മാറ്റുകയും ആഗോള കുത്തകമൂലധനത്തിനു വേണ്ടി അതിന്റെ സുപ്രധാന അസംസ്കൃത വസ്തുക്കൾ ഉപയോഗപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്യുക എന്നതായിരുന്നു സാമ്രാജ്യത്വശക്തികളുടെ പ്രത്യേകിച്ചും (അമേരിക്കയുടെയും ജർമനിയുടെയും) യഥാർഥ ലക്ഷ്യം. റഷ്യയുടെ അസംസ്കൃത വിഭവങ്ങൾ മാത്രം, 1,40,00,000 കോടി ഡോളറിനുള്ളിൽവരും എന്നാണ് കണക്കാക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നത്.[48] തങ്ങളുയർത്തിക്കാട്ടിയ സാമ്പത്തിക മാതൃകയ്ക്കു നേരെ ഉയർന്നുവരുന്ന ഭീഷണിയെക്കുറിച്ച് 1991-ൽ നാറ്റോ നൽകുന്ന മുന്നറിയിപ്പ് വ്യക്തമാണ്: "കിഴക്ക് (റഷ്യയിൽ) നടപ്പാക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന പരിഷ്കാരങ്ങൾക്കും വിപണിസമ്പദ്വ്യവസ്ഥ കെട്ടിപ്പടുക്കുക എന്ന ലക്ഷ്യംവെച്ചുകൊണ്ടുള്ള പരിശ്രമങ്ങൾക്കും ലഭ്യമായ എല്ലാ മാർഗങ്ങളും ഉപയോഗിച്ച് ഞങ്ങൾ തുടർന്നും പിൻതുണ നൽകിക്കൊണ്ടിരിക്കും."

അമേരിക്കൻ നേതൃത്വത്തിൽ യുഗാസ്ലാവിയയിൽ നാറ്റോ നടത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഇടപെടലിനോട് ചൈനക്കും റഷ്യക്കും ഉള്ള എതിർപ്പിനെ ഈ പശ്ചാത്തലത്തിൽ വേണം വീക്ഷിക്കാൻ. അമേരിക്ക കണ്ണുവെച്ച ഈ മേഖല, ഈ രണ്ടു രാജ്യങ്ങളെയും സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം തന്ത്രപ്രധാനമാണ്. 2010-ാമാണ്ട് ആകുമ്പോഴേക്ക് തങ്ങൾക്ക് ആവശ്യമുള്ള എണ്ണയുടെ 40 ശതമാനം ഇറക്കുമതി ചെയ്യേണ്ടിവരും എന്നും ഇപ്പോൾ എണ്ണയുടെ ഇറക്കുമതി 20 ശതമാനം മാത്രമേ വേണ്ടിവരുന്നുള്ളുവെന്നും ഒരു ഔദ്യോഗിക ദിനപത്രത്തിൽ ചൈന ഈയിടെ വെളിപ്പെടുത്തുകയുണ്ടായി. അതിനാൽ എണ്ണയുടെയും ഗ്യാസിന്റെയും സ്ഥിരമായ ലഭ്യത ഉറപ്പുവരുത്തുക എന്നത് ചൈനയുടെ വിദേശനയത്തിന്റെ കേന്ദ്രഘടകമായി വർത്തിക്കുന്നു. റഷ്യ, മധ്യേഷ്യ, ഇറാൻ, മധ്യപൂർവദേശങ്ങൾ എന്നിവിടങ്ങളിൽനിന്ന് കൂടുതൽ എണ്ണ വാങ്ങിക്കൊണ്ട്, തങ്ങളുടെ ഇന്ധനസ്രോതസ് വൈവിധ്യവൽക്കരിക്കുക എന്നതാണ് ചൈനയുടെ ഇന്ധന സുരക്ഷിതത്വതന്ത്രം. ചൈനയെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം, മധ്യേഷ്യയിലെ റിപ്പബ്ലിക്കുകൾക്ക്, പ്രത്യേകിച്ചും

ഖസാക്കിസ്ഥാന്, ഉള്ള തന്ത്രപരമായ പ്രാധാന്യം, അവ എണ്ണസമ്പന്ന രാഷ്ട്രങ്ങളാണ് എന്ന വസ്തുതക്കും അപ്പുറത്തുള്ളതാണ്. ചൈനയിലെ മുസ്ലിം ഭൂരിപക്ഷമുള്ള വടക്കുപടിഞ്ഞാറൻ മേഖലയോട് തൊട്ടു കിടക്കുന്ന രാജ്യങ്ങളാണവ. അതുകൊണ്ട്, യുഗാസ്ലാവിയക്കു നേരെയുള്ള നാറ്റോ ആക്രമണം അതിന്റെ സമ്പന്നമേഖല വികസിപ്പിക്കുക എന്ന ലക്ഷ്യംവെച്ചുകൊണ്ടുള്ളതാണെന്ന് പല ചൈനീസ് ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരും കരുതുന്നു. നാറ്റോ എവിടെയാണ് നിർത്തുക? അവർ അടുത്തതായി അസർബൈജാനിൽ ഇടപെടുമോ? അതോ ചൈനയുടെ അതിർത്തിയിൽ കിടക്കുന്ന താജിക്കിസ്ഥാനിൽ ആയിരിക്കുമോ? ഒരു ചൈനീസ് ഉദ്യോഗസ്ഥന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ, യുഗാസ്ലാവിയക്ക് എതിരായ യുദ്ധത്തിന്റെ വെളിച്ചത്തിൽ തങ്ങളുടെ സൈനികതന്ത്രത്തെക്കുറിച്ച് പുനഃപരിശോധിക്കണമെന്ന് ജനകീയ വിമോചനസേന ഈയിടെ ആവശ്യപ്പെടുകയുണ്ടായി. തുറമുഖങ്ങളിൽ എണ്ണ എത്തിക്കുന്ന ഓയിൽ ടാങ്കറുകൾ തെക്കൻ ചീനാകടലിലൂടെയാണ് കടന്നു പോകുന്നത്. ആ കടലിന്റെ നിയന്ത്രണം, കാലംകൊണ്ട്, ചൈനയെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം നിർണായകമായിത്തീരും.

ഒരു പുതിയ സാർവദേശീയ ക്രമത്തിന്റെ രൂപീകരണത്തിനു മേൽ നിയന്ത്രണം സ്ഥാപിക്കുക എന്നത് യുദ്ധത്തിന്റെ വെല്ലുവിളികളിൽ ഒന്നാണ്. മൂലധനത്തിന്റെ ഇനിയങ്ങോട്ടുള്ള വികസനത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽ സജീവ പ്രാധാന്യമുള്ള ബാൾക്കൺ മേഖലയിൽ തന്ത്രപ്രധാനമായ ഒരു സ്ഥാനമാണ് യുഗാസ്ലാവിയക്കുള്ളത്. അമേരിക്കൻ താവളങ്ങൾ ബാൾക്കൺമേഖലയിൽ കെട്ടിയേൽപ്പിച്ചുകൊണ്ട്, ഈ മേഖലയിൽ അമേരിക്കൻ നിയന്ത്രണം ഉറപ്പാക്കാൻ കഴിയും. വെട്ടിപ്പിടിയ്ക്കേണ്ട ഒരു വിപണി മാത്രമല്ല ഈ മേഖല; കൊള്ളയടിക്കേണ്ട അസംസ്കൃത വസ്തുക്കളുടെ സ്രോതസുകൂടിയാണത്. പശ്ചിമേഷ്യയിലേക്കും തൊട്ടടുത്ത പ്രദേശങ്ങളിലേക്കും നാവികമാർഗം ചെന്നെത്താൻ സഹായിക്കുന്ന നിർണായക കേന്ദ്രങ്ങളെയും അത് നിയന്ത്രിക്കുന്നു. അമേരിക്കൻ ഐക്യനാടുകളെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം വർധിച്ചുവരുന്ന സംഘർഷത്തിന്റേതായ ഈ മേഖലയിലെ പ്രധാന ഇന്ധന വിഭവങ്ങളുടെ ചട്ടക്കൂടിനെയും നിയന്ത്രിക്കുന്നത് അതാണ്. ഇന്ന് ഗൾഫ് മേഖലയിൽ ഉള്ളതിനു തുല്യമായ എണ്ണ പ്രകൃതിവാതക സ്രോതസുകൾ ഖസാക്കിസ്ഥാനിലും തുർക്ക് മെനിസ്ഥാനിലും അസർബൈജാനിലും ഉണ്ടെന്ന് റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യപ്പെടുന്നു. എണ്ണയുടെയും പ്രകൃതി വാതകത്തിന്റെയും സ്രോതസുകൾ നിയന്ത്രിക്കുന്നതിനുള്ള അമേരിക്കൻ താൽപ്പര്യങ്ങളുടെ അതിർത്തി, "ഗൾഫ് മേഖലയും കടന്ന്, കൊക്കേഷ്യസ്, സൈബീരിയ, ഖസാക്കിസ്ഥാൻ എന്നിവയുൾപ്പെടെയുള്ള വടക്കൻ മേഖലയിലേക്ക് പ്രവേശിച്ചിട്ടുണ്ടെ"ന്ന്

യു എസ് സെനറ്ററായ റോബർട്ട് ഡോൾ 1992-ൽ തന്നെ പ്രഖ്യാപിക്കുകയുണ്ടായി. കരിങ്കടലിലൂടെ കൊക്കേഷ്യസിൽ എത്തണമെങ്കിൽ ഡാന്യൂബിലൂടെ പോകണം. ഇവിടെയാണ് യുഗാസ്ലാവിയയുടെ തന്ത്രപ്രധാനമായ സ്ഥാനം അഥവാ അമേരിക്കൻ ഐക്യനാടുകളുടെ ആഭിമുഖ്യത്തിൽ ഒരു പുതിയ പൈപ്പ് ലൈൻ പദ്ധതി ആസൂത്രണം ചെയ്തിട്ടുള്ള കൊസോവോയിലൂടെ പോകണം.

സാമ്രാജ്യത്വ വികസന യുക്തിയനുസരിച്ച്, അമേരിക്കൻ ഐക്യനാടുകളെയും അതിന്റെ പ്രധാന സഖ്യശക്തികളെയും സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ഈ മേഖലയിലെ ഒരു തടസമാണ് യുഗാസ്ലാവിയ. പൊതു മേഖലാസ്ഥാപനങ്ങളുടെ സ്വകാര്യവൽക്കരണത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽ യുഗാസ്ലാവിയയിലെ ഗവൺമെന്റ് തുറന്ന മനസ്ഥിതിയാണ് കാണിക്കുന്നതെങ്കിലും സാമൂഹ്യസ്വത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽ മൗലികമായ മാറ്റംവരുത്തുന്നതിന് അത് എതിരാണ്. ക്വയന്റിൻപീൽ ഇങ്ങനെ ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നു: "ഒരു പ്രമുഖ അപവാദമൊഴിച്ചാൽ ഫലത്തിൽ മധ്യയൂറോപ്പിലെ മുൻ സോവിയറ്റ് ബ്ലോക്കിലെ എല്ലാ രാജ്യങ്ങളും ഒന്നുകിൽ യൂറോപ്യൻ യൂണിയനിൽ ചേർന്നു കഴിഞ്ഞു; അഥവാ ചേരാൻ തയ്യാറായിരിക്കുന്നു. ഈ ഒരു അപവാദത്തിന്റെ കാര്യം നാറ്റോ നേതാക്കൾക്ക് ഒരു ശല്യമായിത്തീർന്നിട്ടുണ്ട് എന്നതിൽ സംശയമില്ല."[53] യൂറോപ്യൻ യൂണിയന്റെ നേതാവായ ജർമനിയുടെ ബാൾക്കൺ മേഖലയ്ക്കുള്ള 'സ്ഥിരതാസന്ധി'യുടെ ലക്ഷ്യം യുഗാസ്ലാവിയയെ തങ്ങളുടെ നിയന്ത്രണവലയത്തിൽ കൊണ്ടുവരിക എന്നതുതന്നെയാണ്; "യൂറോ-അത്‌ലാന്തിക്ക് ഘടനയിൽ തെക്കുകിഴക്കൻ യൂറോപ്യൻ രാജ്യങ്ങളെ ദൃഢമായി പിടിച്ചുനിർത്താൻ 'ഉതകുന്ന' മേഖലാസഹകരണത്തിനും വിപണി സമ്പദ്‌വ്യവസ്ഥക്കും ജനാധിപത്യത്തിനും വേണ്ട സ്ഥിരമായ സാഹചര്യങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കുക" എന്നതുതന്നെയാണ്.[54] സമാധാന പരിപാടികൾക്കായുള്ള പങ്കാളിത്തത്തിലൂടെ, ബാൾക്കൺ രാജ്യങ്ങളുമായുള്ള സുരക്ഷാബന്ധങ്ങൾ വർധിപ്പിക്കാൻ തങ്ങൾ പദ്ധതിയിട്ടിട്ടുണ്ടെന്ന് ഈയിടെ നടന്ന ഒരു ഉച്ചകോടിയിൽ നാറ്റോ പ്രഖ്യാപിക്കുകയുണ്ടായി.

ആഗോള മേധാവിത്വത്തിനായുള്ള ഭൗമതന്ത്ര താൽപ്പര്യങ്ങളിൽ കൂടുതൽ വിശാലമായ ഒരു സമീപനം കൈക്കൊള്ളുമ്പോൾ മേൽപ്പറഞ്ഞതുകൂടി കണക്കിലെടുക്കേണ്ടതുണ്ട്. ബൽഗ്രേഡിലെ ചൈനീസ് എംബസിക്കു നേരെയുണ്ടായ ആക്രമണത്തെത്തുടർന്ന് നയതന്ത്രപരമായ കാര്യങ്ങളിൽ ചൈന നടത്തിയ സ്ഫോടനാത്മകമായ പ്രതികരണങ്ങൾ യുദ്ധത്തിന്റെ അന്താരാഷ്ട്രസ്വഭാവത്തെയും അതിൽ ഉൾപ്പെട്ട ആപൽസാധ്യതയെയും മാത്രമല്ല പ്രതിഫലിപ്പിക്കുന്നുള്ളൂ; യു എൻ സെക്യൂരിറ്റി കൗൺസിലിലെ ഒരു സ്ഥിരാംഗമെന്ന നിലയിൽ ചൈന

വഹിക്കുന്ന സ്ഥാനത്തെയും അത് പ്രതിഫലിപ്പിക്കുന്നുണ്ട്. ദോഷൈകദൃഷ്ടിയോടെ ബ്രസെൻസ്കി പ്രസ്താവിക്കുന്നതുപോലെ "കൊസോവോയുടെ വെറും ഭാവിയെക്കാൾ എത്രയോ വലുതാണ് ആപൽസാധ്യത എന്നതാണ് യാഥാർഥ്യം."[55]

യുഗാസ്ലാവിയയിലെ നാറ്റോവിന്റെ ഇടപെടലിനെ സംബന്ധിച്ച വിശ്വാസ്യതക്കപ്പുറം, അഥവാ നാറ്റോവിന്റെ തന്നെ വിശ്വാസ്യതക്കപ്പുറം, സമീപഭാവിയിൽ ഒരു അപകടം ഉയർന്നുവന്നേക്കാമെന്ന ഭീതിയും നിലനിൽക്കുന്നുണ്ട്. ചൈനയും റഷ്യയും തമ്മിലുള്ള ഒരു വൻസഖ്യത്തിന്റെ രൂപീകരണമാണത്. മേധാവിത്വ വിരുദ്ധമായ ആ സഖ്യത്തിൽ ഒരുപക്ഷേ ഇറാനും ചേർന്നേക്കാം. "ആത്യന്തികമായി അത് സംഭവിക്കുന്നത് ഒഴിവാക്കാനായി (ഇന്നങ്ങനെയില്ല) യൂറേഷ്യയുടെ ചുറ്റളവിൽ മുഴുവനും (പടിഞ്ഞാറും കിഴക്കും തെക്കും ഭാഗങ്ങളിലെങ്കിലും) അമേരിക്കൻ ഐക്യനാടുകൾ തങ്ങളുടെ തന്ത്രപരമായ കഴിവുകൾ മുഴുവനും വിന്യസിക്കേണ്ടതുണ്ട്. പക്ഷേ ഒരു ചൈനാ–ജപ്പാൻ അച്ചുതണ്ട്, അത് വെറും പ്രാദേശികമായിട്ടുള്ളതാണെങ്കിൽപ്പോലും, അതിനേക്കാൾ വലിയ പ്രത്യാഘാതങ്ങൾ ഉളവാക്കുന്നതാണ്. വിദൂര പൗരസ്ത്യമേഖലയിലെ അമേരിക്കൻ സൈനികവ്യവസ്ഥയുടെ തകർച്ചയിൽനിന്നും ജാപ്പാനീസ് വിദേശനയത്തിന്റെ മൗലികമായ പുനർദിശാനിർണയത്തിൽനിന്നും മാത്രമേ അത് ജന്മംകൊള്ളുകയുള്ളൂ."[56] യുഗാസ്ലാവിയയുമായുള്ള യുദ്ധത്തിന്റെ ഒത്തനടുക്കുവെച്ച്, അമേരിക്കയും ജപ്പാനും തമ്മിലുള്ള സൈനികസഹകരണത്തെക്കുറിച്ചുള്ള പുതിയ നിയമനിർമാണത്തിന് ഡയറ്റ് അംഗീകാരം കൊടുത്തത് എന്തിനാണെന്നും ഇടപെടാനുള്ള സാധ്യത വിപുലമാകുന്ന വിധത്തിൽ ആ സഖ്യത്തിന്റെ ഉദ്ദേശലക്ഷ്യങ്ങൾക്ക് പുതിയ ദിശാനിർണയം നടത്തിയതെന്തിനാണെന്നും ആ മേഖലയിലെ അമേരിക്കൻ സുരക്ഷിതത്വത്തെ ബാധിക്കുന്ന തരത്തിലുള്ള പ്രതിസന്ധി ഉയർന്നുവരികയാണെങ്കിൽ ജപ്പാന്റെ സൈനികർ സ്വയം സുരക്ഷാവ്യവസ്ഥക്ക് സൈനികമായ പിൻതുണ നൽകാമെന്ന് ഉറപ്പുകൊടുത്തതെന്തിനാണെന്നും മനസിലാക്കാൻ വിഷമമില്ല!

നാറ്റോ സൈന്യങ്ങളെ യുഗാസ്ലാവിയയിൽ നിർത്തുന്നതിന് പ്രസിഡന്റ് മിലോസെവിക്ക് വിസമ്മതിച്ചപ്പോൾ ആ രാജ്യത്തിന്റെ സാമ്പത്തികാടിത്തറ ആകെ തകർത്തുകൊണ്ടേ ആ രാജ്യത്തെ പൂർണമായും കീഴടക്കാൻ കഴിയൂ എന്ന് വ്യക്തമായി. ഒരു രാജ്യത്തെ മുട്ടുകുത്തിക്കാൻ രാഷ്ട്രീയത്തിന് കഴിയാതെ വരുമ്പോൾ, അതിനുള്ള അനിവാര്യമാർഗം യുദ്ധമായിത്തീരുന്നു. അതിന്റെ ആഗോള പശ്ചാത്തലത്തിൽ വീക്ഷിക്കുമ്പോൾ ബാൾക്കൺ മേഖലയുടെ വെറുമൊരു ഭാഗമല്ല യുഗാസ്ലാവിയ എന്നും പടിഞ്ഞാറൻ യൂറോപ്പിന്റെ, അതായത്

മുതലാളിത്ത യൂറോപ്പിന്റെ, ഭാഗമാണത് എന്നും കാണാം. അമേരിക്കൻ ഐക്യനാടുകൾ കഴിഞ്ഞാൽ പിന്നെ, ആഗോളമുതലാളിത്തത്തിന് പിൻതുണ നൽകുന്ന ഏറ്റവും പ്രധാനശക്തിയാണ് മുതലാളിത്ത യൂറോപ്പ്. യഥാർഥത്തിൽ യൂറോപ്പിലെ അമേരിക്കൻ സൈനിക ഇടപെടലിനുള്ള ഒഴികഴിവെന്ന നിലയിലാണ് യുഗാസ്ലാവിയ തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടത്.

യുഗാസ്ലാവിയയിലെ സാമ്പത്തികാടിത്തറ നശിപ്പിച്ചാൽ, ആ രാജ്യത്തെ 'പുനർനിർമിക്കാ'നെന്ന പേരിൽ അമേരിക്കൻ മൂലധനത്തിനും യൂറോപ്യൻ മൂലധനത്തിനും ആ രാജ്യത്തേക്ക് പ്രവേശിക്കാൻ കഴിയും. പക്ഷേ അതുകൊണ്ട് എല്ലാമായില്ല. ലാഭനിരക്കിലുള്ള ഇടിവ് നികത്തുന്നതിനുവേണ്ടി അമേരിക്കൻ മൂലധനത്തിന് ചരക്കുകളുടെയും സേവനങ്ങളുടെയും ഉൽപ്പാദനത്തിന്മേലും വിതരണത്തിന്മേലും ഉപഭോഗത്തിന്മേലും ഉള്ളതായ നിയന്ത്രണം നേടുകയോ വീണ്ടെടുക്കുകയോ ചെയ്യേണ്ടതുണ്ടെന്നും യുദ്ധം കാണിച്ചുതരുന്നു. നാറ്റോയുടെ ബോംബ് വർഷത്തിന് പൊതുമേഖലാ സ്ഥാപനങ്ങളോ ഈ അടുത്തകാലത്ത് ദേശസാൽക്കരിക്കപ്പെട്ട സ്വകാര്യസ്ഥാപനങ്ങളോ ലക്ഷ്യമായിത്തീർന്നതിൽ അദ്ഭുതപ്പെടാനില്ലല്ലോ. "സാമ്പത്തിക മേഖലക്ക് മേൽ മുഴുവൻ" പ്രസിഡന്റ് മിലോസെവിക്കിനുള്ള 'നിയന്ത്രണം' ആണതിന് കാരണം എന്നുപറഞ്ഞ് പെന്റഗൺ വക്താവ് കെന്നെത്ത് ബേക്കൺ അതിനെ ന്യായീകരിക്കുകയും ചെയ്തു. നാറ്റോ ബോംബ് വർഷത്തിന്റെ ചില ലക്ഷ്യങ്ങൾ നോക്കൂ: 'ഗാലെനിക്ക' (കാലിഫോർണിയയിലെ 'പാസാ'ഡെനയിലെ അമേരിക്കൻ ബഹുരാഷ്ട്ര കമ്പനിയായ ഐ സി എൻ ന്റെ ഉടമസ്ഥതയിൽ ഉണ്ടായിരുന്നതും ഈയിടെ ദേശസാൽക്കരിക്കപ്പെട്ടതും ആയ ഫാർമസ്യൂട്ടിക്കൽ കമ്പനി), ഓട്ടോമൊബൈൽ കമ്പനിയായ സെസ്ത്താവ, നിസിലെ ഒരു സിഗറ്റ് ഫാക്ടറിയും പുകയില ഗോഡൗണുകളും, ഭക്ഷ്യധാന്യശേഖരത്തിന്റെ C- ചങ്ങല, പെട്രോൾ വിതരണ പമ്പുകളുടെ ബയോ പെട്രോൾ ശൃംഖല, റഷ്യൻ ഗ്യാസ് ഇറക്കുമതി ചെയ്യുന്ന ടെക്നോഗ്യാസും പ്രോഗ്രസും, പെട്രോൾ ശുദ്ധീകരിച്ച് പെട്രോളിയം ഉൽപ്പന്നങ്ങൾ വിതരണം ചെയ്യുന്ന 'ഈഗോ പെട്രോൾ' സ്മെ ഡെ റൊവോവിലെ സാർടിഡ് സ്റ്റീൽപ്ലാന്റ്.....

ആഗോള ഉൽപ്പാദനത്തിനുമേൽ നിയന്ത്രണം നേടിക്കൊണ്ട്, ഇടിഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ലാഭനിരക്കിന് പരിഹാരം കാണാൻ അമേരിക്കൻ സ്റ്റീൽ വ്യവസായത്തെ യുദ്ധം എങ്ങനെ സഹായിക്കുന്നുവെന്നതിന്റെ ഒരു നല്ല ഉദാഹരണമാണിത്. സ്റ്റീൽ വ്യവസായം ആഗോള സമ്പദ്വ്യവസ്ഥയിൽ നിരവധി വെല്ലുവിളികൾ നേരിടുന്നുണ്ട്. ആഗോളതലത്തിൽ അമിതോൽപ്പാദനം നടക്കുന്നതുകൊണ്ട് ലാഭം കുറഞ്ഞു കുറഞ്ഞു

വരുന്നു. പണച്ചുരുക്കത്തിന്റെ പശ്ചാത്തലത്തിൽ വിലകൾ കുത്തനെ ഇടിയാനും ഇറക്കുമതി ചെയ്ത് കുന്നുകൂട്ടുന്നതിനെതിരെയുള്ള നടപടികളുണ്ടാവുന്നു; 'താരിഫ് മതിലുകൾ' കെട്ടിപ്പൊക്കുന്നു. ആഗോളതലത്തിലെ അമിതോൽപ്പാദനത്തിൽ അധികവും കേന്ദ്രീകരിച്ചിട്ടുള്ളത് കിഴക്കൻ യൂറോപ്പിലും പിന്നെ ഏഷ്യയിലും പടിഞ്ഞാറൻ യൂറോപ്പിലുമാണ്. 1998-ലെ ആദ്യത്തെ ആറ് മാസങ്ങൾക്കുള്ളിൽ സെർബിയയിൽനിന്നുള്ള സ്റ്റീൽ ഇറക്കുമതി 77 ശതമാനം കണ്ട് ഉയർന്നു. അപ്പോൾ സെർബിയൻ സ്റ്റീലിനുമേൽ ചുങ്കം ചുമത്താൻ അമേരിക്ക യൂറോപ്യൻ യൂണിയനെ നിർബന്ധിച്ചു. അമേരിക്കയിലെ സ്റ്റീൽ ഗ്രൂപ്പിന്റെ പ്രസിഡന്റായ പോൾ വില്യം വൈറ്റ് ഹൗസിൽ ചേർന്ന ഒരു ഉന്നതതലയോഗത്തിൽ വെച്ച് തന്റെ വ്യവസായത്തിനുവേണ്ടി സംസാരിച്ചുകൊണ്ട് നവംബറിൽ പ്രഖ്യാപിച്ചത് ഇങ്ങനെയാണ്: "ഞങ്ങൾ ഒരു പ്രതിസന്ധിയിലാണ്" യൂറോപ്പിലാകെ ഒരു മുന്നറിയിപ്പായിരുന്നു അത്.

അമേരിക്കൻ നിബന്ധനകളോടെയുള്ള ഒരു യുദ്ധം

ആഗോള വികസനത്തിനും ആഗോളമേധാവിത്വത്തിനും വേണ്ടിയുള്ള അമേരിക്കയുടെ തന്ത്രം നടപ്പാക്കണമെന്നുണ്ടെങ്കിൽ അത് യൂറോപ്പിന് എതിരായിരിക്കരുത്. സ്ബിഗ് ബ്രസെൻസ്കി എഴുതുന്നു: "ജനാധിപത്യപരമായ സഹകരണത്തിന്റെ സാർവദേശീയ വ്യവസ്ഥ വ്യാപിപ്പിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി (അമേരിക്കയുടെ ആഗോളമേധാവിത്വത്തിനുള്ള യത്നങ്ങൾ അതിനെ ആശ്രയിച്ചാണിരിക്കുന്നത്) അമേരിക്കൻ ഐക്യനാടുകളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട പ്രായോഗിക ബന്ധങ്ങളുടെമേൽ ഒരു യൂറോപ്പ് കെട്ടിപ്പടുക്കുക എന്നതാണ് അമേരിക്കയെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം കേന്ദ്രപ്രശ്നം."

വിദേശകാര്യങ്ങൾക്കായുള്ള പുതിയ അമേരിക്കൻ കൗൺസിലിന്റെ ഒരു റിപ്പോർട്ടിൽ, ഈ വിഷയത്തെക്കുറിച്ചുള്ള "വാഷിങ്ടൺ അഭിപ്രായ സമന്വയ"മെന്നതുകൊണ്ട് ഉദ്ദേശിച്ചത് ഇതായിരുന്നു:

"പുത്തൻ യുഗത്തിലെ അന്താരാഷ്ട്രവ്യവസ്ഥ രൂപപ്പെടുത്തുന്നതിനായി, കാലാന്തരത്തിൽ, ആഗോളതന്ത്രപരമായ പങ്കാളിത്തത്തിലേക്ക് യൂറോപ്പിനെ കൂടുതൽ കൂടുതൽ അടുപ്പിച്ചുകൊണ്ടുവരാൻ അമേരിക്ക ശ്രമിക്കണം." ലണ്ടൻ സ്കൂൾ ഓഫ് എക്കണോമിക്സിലെ അന്താരാഷ്ട്ര കാര്യ പ്രൊഫസറായ വില്യം വാലസ് ചൂണ്ടിക്കാട്ടുന്നത് "അമേരിക്കൻ നിബന്ധനകളോടെയുള്ള ഒരു പങ്കാളിത്തമായിരിക്കും ഇതെ"ന്നാണ്.[37] തന്നിമിത്തം യുഗാസ്ലാവിയക്കെതിരായ നാറ്റോവിന്റെ യുദ്ധകാര്യത്തിൽ തിയതിയും മണിക്കൂറും, തന്ത്രപരമായ ലക്ഷ്യങ്ങളും വ്യോമശക്തിയും മിസൈലുകളും ഉപയോഗിക്കലും എല്ലാംതന്നെ തീരു

മാനിച്ചത് അമേരിക്കൻ പ്രസിഡന്റും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പട്ടാള മേധാവികളുമാണ്![58] ഈയിടെ ചേർന്ന നാറ്റോ ഉച്ചകോടി അംഗീകരിച്ച 'പുതിയ തന്ത്രപരമായ ആശയം അനുസരിച്ച് ".യൂറോ-അത്‌ലാന്തിക്ക് മേഖല യിലൊട്ടുക്കും" സമാധാനം സംരക്ഷിക്കാനും, സുരക്ഷിതത്വവും സുസ്ഥിരതയും ഊട്ടിയുറപ്പിക്കാനും അമേരിക്കക്ക് അധികാരം നൽകുന്നു. അമേരിക്കയുമായി പങ്കാളിത്ത സംവിധാനങ്ങളുള്ള 19 സഖ്യാംഗങ്ങളും മറ്റു 28 രാജ്യങ്ങളുമടങ്ങുന്നതാണ് ഈ മേഖല.

പടിഞ്ഞാറൻ യൂറോപ്പുമായായാലും ജപ്പാനുമായായാലും 'പങ്കാളിത്തം' അമേരിക്കൻ നിബന്ധന അനുസരിച്ചായിരിക്കും; പങ്കാളിത്തമുണ്ടാക്കുന്ന രാഷ്ട്രങ്ങൾ അമേരിക്കയുടെ "ജൂനിയർ പാർട്ട്ണർമാരുടെ" പങ്കേ വഹിക്കാൻ പോകുന്നുള്ളു. ഇക്കാര്യം പ്രതിസന്ധിയിൽനിന്നും മുതലെടുക്കാൻ ശ്രമിക്കുന്ന സാമ്പത്തിക എതിരാളികൾക്കുനേരെ അമേരിക്ക കൈക്കൊണ്ടുവരുന്ന നടപടികളിൽനിന്നും വ്യക്തമാണ്. ജനിതകപരമായി സൃഷ്ടിച്ചെടുത്ത ജീവ ജാലങ്ങൾക്കും ഡോളർ നേടിത്തരുന്ന ഏത്തപ്പഴങ്ങൾക്കും വിപണി തള്ളിത്തുറപ്പിക്കുകയെന്ന ലക്ഷ്യംവെച്ചുകൊണ്ട് യൂറോപ്യൻ പങ്കാളികൾക്കെതിരെ നടത്തുന്ന ഉപരോധങ്ങൾ; ചില ഉൽപ്പന്നങ്ങളുടെ വിലയുടെ 17.86 ശതമാനം മുതൽ 61.14 ശതമാനം വരെ ചുങ്കം ചുമത്തുമെന്ന ജപ്പാനിലെ ഉരുക്കുവ്യവസായത്തിനു നേരെയുള്ള ഭീഷണി —ഇതൊക്കെ അതിനുദാഹരണങ്ങളാണ്. സൈനികമേഖലയിലാകട്ടെ പടിഞ്ഞാറൻ യൂറോപ്പിൽ സ്വതന്ത്രമായ ഒരു സൈനികശക്തി ഉടലെടുക്കുന്നതു തടയാൻ അമേരിക്ക ആവതു ശ്രമിച്ചിട്ടുണ്ട്. സംഭവ്യമായ ഏതൊരു സൈനിക ഭീഷണിയും ആദ്യം നാറ്റോവിന്റെ ശ്രദ്ധയിൽപ്പെടുത്തുമെന്നുറപ്പുവരുത്തുകയെന്നതാണ് അമേരിക്കയുടെ നിർണായക പരിഗണന. അതുവഴി 'പ്രഥമ നിരാകരണ'ത്തിന് അമേരിക്കക്ക് അവകാശം ലഭിക്കുകയും ചെയ്യുക. നാറ്റോവിനകത്ത് ബഹുരാഷ്ട്ര സൈനികശക്തിയുടേതായ ഒരു യൂറോപ്യൻഗ്രൂപ്പ് 1996 ജൂണിൽ സൃഷ്ടിക്കുക വഴി യൂറോപ്പ് കൈക്കൊള്ളുന്ന ഏതൊരു സൈനിക തീരുമാനങ്ങൾക്കും വാഷിങ്ടണിന്റെ അംഗീകാരം ഉണ്ടാവണമെന്ന് ഉറപ്പുവരുത്തുകയായിരുന്നു. ഈ ഗ്രൂപ്പ് പടിഞ്ഞാറൻ യൂറോപ്യൻ യൂണിയന്റെ (ഡബ്ല്യു ഇ യു) അധികാര പരിധിക്കകത്താണെങ്കിലും നാറ്റോവിന്റെ അനുവാദത്തോടെ മാത്രമേ അത് ഉപയോഗപ്പെടുത്താനൊക്കു. എന്നുവെച്ചാൽ വാഷിങ്ടണിന്റെ അനുമതിയോടെ മാത്രം. ഈയിടെ ചേർന്ന നാറ്റോ ഉന്നതതലത്തിൽ യൂറോപ്പിന് അതിന്റെ സൈനിക സഖ്യം പ്രാഥമികമായും നാറ്റോവിനകത്തേ കെട്ടിപ്പടുക്കാവൂ; യൂറോപ്യൻ യൂണിയന്റെ കീഴിൽ പ്രത്യേകമായി പാടില്ല. നാറ്റോവിനകത്ത് അമേരിക്കൻ നേതൃത്വത്തെ പടിഞ്ഞാറൻ യൂറോപ്പ് അംഗീ

കരിക്കുകയെന്നുവെച്ചാൽ സൈനിക പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കാവശ്യമായ വിഭവങ്ങളും സേവനങ്ങളും സംഘടിപ്പിക്കൽ, പശ്ചാത്തല സൗകര്യങ്ങൾ, ഗവേഷണ-വികസനങ്ങൾ എന്നീ മേഖലകളിലും അമേരിക്കൻ മേധാവിത്വം അംഗീകരിക്കുകയെന്നർഥം. അമേരിക്ക അതിന്റെ രാജ്യ രക്ഷാ ബജറ്റിൽ ഗവേഷണത്തിനും വികസനത്തിനും നീക്കിവെക്കുന്നത് യൂറോപ്യൻ രാജ്യങ്ങൾ ഇതിനായി നീക്കിവെക്കുന്നതിന്റെ ഏതാണ്ട് നാലിരട്ടിയാണ്. അതായത് യൂറോപ്യൻ രാജ്യങ്ങൾ 10 ബില്യൻ അമേരിക്കൻ ഡോളർ നീക്കിവെക്കുമ്പോൾ അമേരിക്ക 36 ബില്യൻ ഡോളർ.

അമേരിക്കയും അതിന്റെ പടിഞ്ഞാറൻ യൂറോപ്യൻ സഖ്യകക്ഷികളും തമ്മിലുള്ള സാമ്പത്തികവും രാഷ്ട്രീയവുമായ താൽപ്പര്യങ്ങൾ പങ്കുവെക്കൽ "പുത്തൻ ട്രാൻസ് അത്‌ലാന്തിക്ക് ചന്ത"യിലും അതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട "രാഷ്ട്രീയ സഹകരണത്തിനായുള്ള ട്രാൻസ് അത്‌ലാന്തിക്ക് പങ്കാളിത്ത"ത്തിലും പ്രകടമാണ്. ഇതുപ്രകാരമുള്ള കരാർ, എവിടെയൊക്കെ അവരുടെ സാമ്പത്തിക താൽപ്പര്യങ്ങൾ അപകടത്തിലാവുന്നുവോ അവിടെയൊക്കെ ബലപ്രയോഗത്തിനും സമ്മർദ നടപടികൾ സ്വീകരിക്കുന്നതിനും അധികാരം നൽകുന്നു. പങ്കുവെക്കപ്പെട്ട ഈ താൽപ്പര്യങ്ങളുടെ 'പരിരക്ഷ'ക്കുള്ള സൈനിക സംവിധാനമാണ് നാറ്റോ. മറ്റു വാക്കിൽ പറഞ്ഞാൽ, സൈനികമായി നാറ്റോ എന്താണോ അതാണ് സാമ്പത്തിക തലത്തിൽ ട്രാൻസ് അത്‌ലാന്തിക്ക് സാമ്പത്തിക പങ്കാളിത്തം.

സഖ്യശക്തികളുടെ പരിരക്ഷക്കുള്ള ഒരായുധമെന്ന നിലയിൽ നിന്ന് അക്രമണത്തിനുള്ള ഒരായുധമായി നാറ്റോ സ്വയം മാറിയിരിക്കുകയാണ്. സന്ദേശം വളരെ വ്യക്തം. അമേരിക്കൻ താൽപ്പര്യങ്ങൾക്കു നേരെയുള്ള ഏതൊരു വെല്ലുവിളിയും, അതിന്റെ അധികാര പരിധിയിയോടു കൂടിച്ചേരാനുള്ള വിസമ്മതത്തിൽ പ്രതിഫലിക്കുന്ന നിഷ്പക്ഷതപോലും—യുഗാസ്ലാവിയയുടെ കാര്യം തന്നെയെടുക്കാം—ബോംബുകൊണ്ടു നേരിടുകതന്നെ ചെയ്യും!

1999 ഏപ്രിലിൽ വാഷിങ്ടണിൽ ചേർന്ന നാറ്റോ ഉന്നതതലം അംഗീകരിച്ച 'പുതിയ തന്ത്രപരമായ ആശയം' മറ്റു രാജ്യങ്ങളിൽ ഇപെടാനുള്ള പരിധി ഇദംപ്രഥമമായി വിപുലപ്പെടുത്തുകയും "പ്രതിസന്ധി പരിഹാര"ത്തെ ഇതിലുൾപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തു. അങ്ങനെ നാറ്റോവിന്റെ നിലനിൽപ്പിനും ചിരഞ്ജീവിത്വത്തിനും പുതിയ ന്യായീകരണം കണ്ടെത്തുകയും ചെയ്തു. എന്നുവെച്ചാൽ ഒരു രാജ്യത്തെ പ്രതിസന്ധി അമേരിക്കയുടെയും അതിന്റെ 'ജൂനിയർ പാർട്ട്ണർമാരുടെ'യും താൽപ്പര്യങ്ങൾക്ക് ഭീഷണിയാവുമെന്നു കണ്ടാൽ, ആ രാജ്യത്തെ ആഭ്യന്തര കാര്യങ്ങളിൽ നാറ്റോവിനു ഇടപെടാമെന്ന്, ലോകത്തൊട്ടുക്കും പരി

രക്ഷിക്കപ്പെടേണ്ടതായ സാമ്പത്തിക താൽപ്പര്യങ്ങളുള്ള ഒരഃഗോള ശക്തിയെന്ന നിലക്ക് ആഗോള 'സ്ഥിരത' നിലനിർത്താൻ പ്രത്യക്ഷ ഉത്തരവാദിത്വം തങ്ങൾക്കാണെന്ന് അമേരിക്ക കരുതുന്നു. മാത്രമല്ല തങ്ങൾക്കു മാത്രമെ അത് ഉറപ്പുവരുത്താൻ കഴിയൂ എന്ന് ശഠിക്കുന്നു. ഈ ആശയം പുതുതായ ഒന്നല്ല. അമേരിക്കൻ സാമ്രാജ്യത്വതന്ത്രത്തിന്റെ ഭാഗമാണ്. പ്രസിഡന്റ് ക്ലിന്റണും ജപ്പാൻ പ്രധാനമന്ത്രി ഹാഷിമോട്ടോവും ചേർന്ന്, അമേരിക്ക-ജപ്പാൻ സൈനിക കൂട്ടുകെട്ടിന്റെ ലക്ഷ്യങ്ങൾ പുനഃക്രമീകരിക്കാനെന്നപേരിൽ 1996-ൽ പുറപ്പെടുവിച്ച സംയുക്തപ്രസ്താവനയിൽ ഇത് പ്രതിഫലിക്കുന്നുണ്ട്. ഈ മേഖലയിൽ അമേരിക്കയുടെ 'സുരക്ഷിതത്വ'ത്തെ ബാധിച്ചേക്കാവുന്ന കുഴപ്പങ്ങളുണ്ടാവുകയാണെങ്കിൽ അവിടെ ഇടപെടാനുള്ള സാധ്യതകൾ കൂടി ഉൾപ്പെടുത്തുന്നതായിരുന്നു ഈ പ്രഖ്യാപനം. ഇറാക്ക്, സുഡാൻ, അഫ്ഗാനിസ്ഥാൻ, യുഗാസ്ലാവ്യ എന്നിവിടങ്ങളിൽ അമേരിക്ക നടത്തിയ ആക്രമണങ്ങളിലൂടെ പ്രയോഗത്തിൽ വരുത്തിയ ഈ ആശയത്തിന് 'സംഭവാനന്തര' നിയമ വിധേയത്വം നൽകുക മാത്രമേ ഇക്കഴിഞ്ഞ നാറ്റോ ഉന്നതതലം ചെയ്തുള്ളൂ.

ജയിച്ചവരും തോറ്റവരും

1999 ഏപ്രിൽ 15-ന്റെ *യു എസ് എ ടുഡെ*യിൽ സലീനാഖാൻ എഴുതുന്നു: "നാറ്റോ വ്യോമസേന സെർബിയയിൽ ബോംബു വർഷിച്ചപ്പോൾ അന്തർദേശീയ ശ്രദ്ധ പിടിച്ചുപറ്റിയത് ഉപഗ്രഹ നിയന്ത്രിത സ്മാർട്ട് ബോംബുകൾ പോലുള്ള അമേരിക്കൻ പടക്കോപ്പുകളായിരുന്നു. ഇതർഥമാക്കുന്നത് അമേരിക്കൻ സൈനിക സജ്ജീകരണത്തിൽ വർധിതമായ വിദേശ താൽപ്പര്യങ്ങളുണ്ടെന്നാണ്." യുദ്ധത്തിന്റെ ആദ്യത്തെ ഏതാനും ആഴ്ചകളിൽ അമേരിക്കയിലെ വൻകിട സൈനിക നിർമാതാക്കളുടെ ഓഹരി വില കുതിച്ചുയർന്നു. റേയ്തിയോൺ 17 ശതമാനം, ബോയിങ്ങ് 12 ശതമാനം, ലോക്ക് ഹീഡ് മാർട്ടിൻ 8 ശതമാനം, 1999 ഏപ്രിൽ 16-ന്, ഈയിടെ മാത്രം കുഴപ്പത്തിലകപ്പെട്ട ബോയിങ്ങ് ആദ്യത്തെ മൂന്നുമാസത്തെ ലാഭം അത്ഭുതകരമാംവിധം ഒമ്പതുമടങ്ങാണെന്നു പ്രഖ്യാപിച്ചു. ഓഹരി വില കനത്തതോതിൽ വർധിച്ചതായും! ഓഹരി വിപണിയിൽ ഡസാൾട്ടിന്റെ മൂലധനം 700 ദശലക്ഷം ഫ്രാങ്കായി കുതിച്ചുചാടി! "കൊസോവോ സംഘർഷം പുത്തൻ ഓർഡറുകളുടെ വെള്ളച്ചാട്ടത്തിന് ഇടവരുത്തുമെന്ന് ഞങ്ങൾ പ്രതീക്ഷിക്കുന്നു"-റേയ്തിയോണിന്റെ വക്താവ് ഡേവിഡ് ഷി പറഞ്ഞു-യുദ്ധ ശ്രമങ്ങൾക്കായുള്ള അധിക അടിയന്തര ഫണ്ടിലേക്ക് റേയ്തിയോൺ ഒഴുക്കിക്കളഞ്ഞത് സുമാർ 420 ദശലക്ഷം ഡോളറാണ്! സൈനിക സുരക്ഷിതത്വവും സമ്പദ്ഘടനയുടെ അന്താ

രാഷ്ട്ര മത്സരശേഷിയും പരസ്പരം ബന്ധപ്പെട്ടു കിടക്കുന്നുവെന്ന് അമേരിക്കൻ ഭരണകൂടം പറഞ്ഞുകൊണ്ടേയിരിക്കുന്നത് ഇതുകൊണ്ടാണ്.

സെർബിയയിലെയും കൊസോവോയിലെയും ബോംബാക്രമണം ആഗ്ലോ–അമേരിക്കൻ ആയുധ വ്യാപാരത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം വിലപ്പെട്ട പരീക്ഷണശാലയായിരുന്നുവെന്നത് മിക്കവാറും റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യപ്പെടാതെ പോയി. ടോറികളെക്കാൾ കൂടുതൽ ആയുധകരാറിന് അംഗീകാരം നൽകിയിട്ടുള്ളത് ബ്ലെയറാണ്. ആയുധകയറ്റുമതിയുടെ മൂന്നിൽ രണ്ടുഭാഗവും എത്തിപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതാകട്ടെ ഇന്തോനേഷ്യയിലെ സ്വേച്ഛാധിപത്യത്തെപ്പോലെ മനുഷ്യാവകാശങ്ങൾക്ക് ഒട്ടും വിലകൽപ്പിച്ചിട്ടില്ലാത്ത ഭരണകൂടങ്ങളിലേക്കും.

"ജോയിന്റ് വിഷ്യൻ 201" എന്ന പേരിൽ മാമോദീസ മുക്കിയ അമേരിക്കയുടെ യുദ്ധകാഴ്ചപ്പാട് സഖ്യശക്തികളിൽ കെട്ടിവെക്കാൻ അഥവാ വിറ്റഴിക്കാൻ, നാറ്റോവിന്റെ "പുതിയ തന്ത്രപരമായ ആശയം" അവരെ പ്രാപ്തരാക്കി. യൂറോപ്യൻ യൂണിയനിലെ (ഇ യു) അംഗ രാഷ്ട്രങ്ങളുടെ രാജ്യരക്ഷാ ബജറ്റ് നിലവിൽ അമേരിക്കയുടെതിന്റെ പകുതിയേ വരൂ. ഇലക്ട്രോണിക് ഇൻഫർമേഷൻ ആന്റ് കമാണ്ട് സിസ്റ്റ—പ്രധാനപ്പെട്ട ആയുധമായി ഇത് മാറിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്—ത്തിന്റെ കാര്യത്തിൽ മിക്ക യൂറോപ്യൻ രാജ്യങ്ങളും വളരെ പിറകിലാണ്. ആയുധ ഉൽപ്പാദക കമ്പനികൾ തമ്മിലുള്ള ലയനം, പടക്കോപ്പുകളുടെ ആധുനികവൽക്കരണം, ആയുധസമ്പ്രദായത്തിന്റെ വൈവിധ്യവൽക്കരണം എന്നിവയിലൂടെ മാത്രമേ ഈ പിന്നോക്കാവസ്ഥ പരിഹരിക്കാനാകൂ. അമേരിക്കയിലെ വൻകിട കോർപ്പറേറ്റ് ഗ്രൂപ്പുകളുടെ നേതൃത്വത്തിലായിരിക്കും ഇതു നടക്കുക. നാറ്റോവിലെ പുതിയ അംഗരാജ്യങ്ങൾക്കും അതുമായി ശീഘ്രഗതിയിൽ കൂട്ടിച്ചേർക്കേണ്ടതാണെന്ന് ഉന്നതതലം തീരുമാനിച്ച മറ്റു രാജ്യങ്ങൾക്കും–അതായത് മധ്യ യൂറോപ്യൻ രാജ്യങ്ങൾ, മുൻ സോവിയറ്റ് റിപ്പബ്ലിക്കുകൾ, തീർച്ചയായും യുഗാസ്ലാവിയ ഒഴികെയുള്ള ബാൾക്കൺ രാജ്യങ്ങളും–മേൽ ഈ കോർപ്പറേഷനുകളെ കെട്ടിവെക്കും.

"ദേശീയതയുടെ ന്യായവാദത്തെ ചെറുക്കുകയും യൂറോപ്പിനോടു പൊരുത്തപ്പെട്ടുപോവുന്ന അടിസ്ഥാന തത്വശാസ്ത്രം പങ്കിടുകയും ഇതിനോടൊക്കെ സഹകരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നവർക്കേ പണം നൽകാവൂ"—ജാക്വിസ്[60] രൂപ്നിക് തറപ്പിച്ചു പറയുന്നു. 'സോപാധികത' ആയിരിക്കും ഒളിഞ്ഞുകിടക്കുന്ന തത്വം. "സമൂർത്തമാവുകയും എവിടെയും സംയുക്തസംരംഭങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കുകയും ചെയ്യേണ്ടത് ആവശ്യമാണ്."[61] ഈ പരിഗണനകളുടെയും തത്വങ്ങളുടെയും അടിസ്ഥാനത്തിൽ വ്യവസായ സംരംഭങ്ങൾക്കായി വാതിലുകൾ എപ്പോഴും

മലർക്കെ തുറന്നിടും. നിരവധി ഇപ്പോഴേ സംഘടിപ്പിച്ചുകഴിഞ്ഞു. വിപണി വിലയിരുത്തുന്നതിനായി ജർമൻ കോർപ്പറേഷനുകൾ രംഗത്തെത്തിക്കഴിഞ്ഞു. അമേരിക്കക്കാർക്ക് അവരുടെ കൈവശം സുശക്തമായ ഒരായുധമുണ്ട്—സിവിലിയൻ മിലിറ്ററി കോ-ഓപ്പറേഷൻ. (സിഐഎംഐസി) പുനർനിർമാണ പ്രവർത്തന പരിപാടികളാവിഷ്കരിക്കാനായി നിയോഗിച്ച റിസർവ് ആപ്പീസർമാരെയും സീനിയർ എക്സിക്യൂട്ടീവുകളെയും ഒരുമിപ്പിക്കുന്നത് ഈ ഘടനയാണ്. എന്നുവെച്ചാൽ, അമേരിക്കൻ കോർപ്പറേഷനുകളുടെ ആഗമനത്തിനു വഴിയൊരുക്കാൻ നിയോഗിക്കപ്പെട്ടവരാണവർ.

ബാൾക്കൺ രാജ്യങ്ങളിലെ സമ്പദ്ഘടനക്ക് യുദ്ധം ഏൽപ്പിച്ച നാശനഷ്ടങ്ങൾ ആ മേഖലയിൽ ഈ കോർപ്പറേഷനുകൾ വാരിക്കൂട്ടാൻ പോകുന്ന ലാഭത്തിന്റെ സൂചികകളാണ്.

യുഗാസ്ലാവിയൻ ഗവൺമെന്റിന്റെ സൈനിക സംവിധാനങ്ങളിൽ മാത്രം പരിമിതപ്പെടുത്തുന്നതല്ല നാറ്റോ ഗുണങ്ങൾ. വ്യാവസായിക സ്ഥാപനങ്ങൾ, വേർഹൗസുകൾ, വിമാനത്താവളങ്ങൾ, വൈദ്യുതി, ടെലികമ്യൂണിക്കേഷൻ, ടെലിവിഷൻ സ്റ്റേഷനുകൾ, കുടിവെള്ള സംവിധാനങ്ങൾ, റെയിൽവെ പാലങ്ങൾ, ഇന്ധന സിറ്റേറകൾ, സ്കൂളുകൾ, ആശുപത്രികൾ, ശിശുസംരക്ഷണ കേന്ദ്രങ്ങൾ, ക്രൈയേഷ്യയിൽനിന്നുള്ള നിരവധി സെർബ് അഭയാർഥികളെ പാർപ്പിച്ചിട്ടുള്ള അഭയാർഥികേന്ദ്രങ്ങൾ, പബ്ളിക് ട്രാൻസ്പോർട്ട്, എല്ലാ വൻ നഗരങ്ങളിലെയും പാർപ്പിട പ്രദേശങ്ങൾ, ഗ്രാമങ്ങൾ, ആയിരക്കണക്കിന് വീടുകൾ, ഗവൺമെന്റ് കെട്ടിടങ്ങൾ, മ്യൂസിയങ്ങൾ, സന്യാസിമഠങ്ങൾ, ചർച്ചുകൾ എന്നിവയെല്ലാം അവരുടെ ഉന്നങ്ങളായിരുന്നു.

മിഖയിൽ ചൊസുഡോവ്സ്കിയുടെ അഭിപ്രയത്തിൽ ബോംബിട്ടു നശിപ്പിക്കപ്പെട്ട നിരവധി ആശുപത്രികളിലും ആരോഗ്യ പരിപാലന കേന്ദ്രങ്ങളിലും രാജ്യത്തെ ഏറ്റവും പ്രധാനപ്പെട്ട 13 ആശുപത്രികളും പെടും. പ്രീ പ്രൈമറി ഡേ കെയർ കേന്ദ്രങ്ങളടക്കം 150ലേറെ സ്കൂളുകൾ കേടുപാടുവരുത്തുകയോ നശിപ്പിക്കുകയോ ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. ഏട്ടു ലക്ഷത്തിലേറെ വിദ്യാർഥികൾക്ക് പഠിക്കാൻ കഴിയുന്നില്ല. യുനെസ്കോവിന്റെ പൈതൃകലിസ്റ്റിലുള്ള, ചരിത്രപരവും സാംസ്കാരികവുമായ സ്ഥാപനങ്ങൾ നാറ്റോവിന്റെ അക്രമത്തിനിരയായി. ഇവയിൽ 14-ാം നൂറ്റാണ്ടിലെ ഗ്രകാനികാ മൊണാസ്ട്രി, 13-ാം നൂറ്റാണ്ടിലെ പെക് പാൻട്രിയാർക്കേറ്റ്, ദി റകോവികാ മൊണാസ്ട്രി, എന്നിവപെടും.

യുഗാസ്ലാവ് വാർത്താ ഏജൻസിയായ താൻജുഗിന്റെ റിപ്പോർട്ട് പ്രകാരം അഞ്ചുലക്ഷം പേർക്ക് തൊഴിൽ നഷ്ടപ്പെട്ടു. മൊത്തം പത്തു ദശലക്ഷം ജനങ്ങളുള്ള ഇതിൽ രണ്ടു ദശലക്ഷം പേർക്ക് അത്യാവശ്യം ജീവിക്കാനുള്ള വരുമാനംപോലുമില്ലാതായി. ഗവൺമെന്റുടമയിലുള്ള

മിക്ക തൊഴിലാളികൾക്കും പകുതി ശമ്പളം മാത്രമേ ലഭിക്കുന്നുള്ളു; പെൻഷൻ കിട്ടാൻ കാലതാമസം നേരിടുന്നു.[63]

ആസന്നഭാവിയിൽ യുഗാസ്ലാവിയ പട്ടിണിയുടെ പിടിയിലമരുമെന്നാണ് റിപ്പോർട്ടുകൾ സൂചിപ്പിക്കുന്നത്. എത്രയും വേഗം ജനങ്ങൾ —ഇവിടെയും കൊസോവോയെ മാത്രമേ പരാമർശിക്കുന്നുള്ളൂ (!) —പട്ടിണികിടക്കേണ്ടിവരുമെന്നാണ് എഫ് എ ഓയും വേൾഡ് ഫുഡ് പ്രോഗ്രാമും മുന്നറിയിപ്പു നൽകിയത്. യുദ്ധം കൃഷി നശിപ്പിച്ചു; കാർഷിക കോപകരണ നിർമാണ ഫാക്ടറിയും രാസവസ്തു ഫാക്ടറികളും തകർത്തു; ഇന്ധനമില്ലാതെ കാർഷിക യന്ത്രങ്ങൾ വെറുതെ കിടക്കുന്നു; ഗതാഗത സൗകര്യങ്ങൾ തകർത്തു; അതുവഴി ആഭ്യന്തര ഭക്ഷ്യ വിതരണ സമ്പ്രദായം തകരാറിലായി; റിഫൈനറികൾ, ഫെർട്ടിലൈസർ ഫാക്ടറികൾ, കെമിക്കൽ പ്ലാന്റുകൾ എന്നിവ നാറ്റോ ബോംബാക്രമണത്തിന്റെ ഫലമായി തകർന്നു; അതിൽനിന്നും കൊടും വിഷാംശമുള്ള നൂറിലേറെ രാസസംയുക്തകങ്ങൾ ബഹിർഗമിച്ചു. ഇതേതുടർന്ന് വെള്ളം, വായു, മണ്ണ് എന്നിവ വിഷലിപ്തമായി. തന്മൂലം 25 ദശലക്ഷം ഹെക്ടർ കൃഷിഭൂമിയിലെ കൃഷിപ്പണി നിലക്കുകയും ചെയ്തു. "ജീവസന്ധാരണത്തിന് അനിവാര്യമായ നിരവധി വിളകൾ അതായത് ചോളം, സൺഫ്ളവർ, സൊയാബീൻ, പഞ്ചസാര, കിഴങ്ങ്, പച്ചക്കറികൾ തുടങ്ങിയവ കൃഷിചെയ്തിട്ട സമയത്താണ് നാറ്റോ ബോംബാക്രമണം നടത്തിയ"തെന്ന് യുഗാസ്ലാവിയയിലെ ന്യൂ ഗ്രീൻ പാർടി ശാസ്ത്രജ്ഞനായ ലൂക്കാ റഡോജ ചൂണ്ടിക്കാട്ടുന്നു.

രാജ്യത്തിനകത്തെ കാർഷികോൽപ്പാദനം തകർന്നതുവഴി തങ്ങളെ ബോംബിട്ടു തകർത്തത് ഏതു ക്രമിനലുകളാണോ അവരെ തന്നെ യുഗാസ്ലാവിയൻ ജനതക്കു ഏറെക്കാലം പൂർണമായും ആശ്രയിക്കേണ്ടിവരുമെന്നതാണ് സ്ഥിതി! ഭക്ഷണം സാമ്രാജ്യത്വശക്തികളുടെ കൈകളിലെ പുതിയൊരു ആയുധമായിത്തീരാൻ പോകയാണ്; സാർവ ദേശീയ നിയമം അതിനെ വിലക്കുന്നെങ്കിലും!

നാറ്റോ ബോംബാക്രമണം മൂലം കൊല്ലപ്പെട്ട സിവിലിയന്മാരിൽ 1300 ലേറെപേരെ തിരിച്ചറിയാൻ കഴിഞ്ഞതായി 1999 മെയ് 17-ന് യുഗാസ്ലാവിയ ഗവൺമെന്റ് പ്രഖ്യാപിച്ചു.[65] ശരിയായ കണക്കു ഇതിലേറെയായിരിക്കും. എല്ലാ വംശീയ വിഭാഗക്കാരും കൊല്ലപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. കൊസോവോയിലെ അൽബേനിയക്കാരും ഒഴിവല്ല. കൊസോവോയിലെ ഡെകാനി മൊണാസ്ട്രിയുടെ അഭിപ്രായത്തിൽ, ഏറെയും അൽബേനിയക്കാർ താമസിക്കുന്ന പഴയ നഗരമായ ജകോവികിൽ നാറ്റോവിന്റെ ക്രൂയിഡ് മിസൈൽ പതിക്കുകയും നിരവധി അൽബേനിയൻ വീടുകൾ തകരുകയും ചെയ്തു. അൽബേനിയൻ അഭ

യാർഥികളെ വഹിച്ചുകൊണ്ടുള്ള വാഹനങ്ങളെപ്പോലും വെറുതെ വിട്ടില്ല.

കൊസോവോ, സെർബിയ, മോണ്ടെനിയോ എന്നിവയ്ക്കുനേരെ നാറ്റോ ആക്രമണം തുടങ്ങിയതു മുതൽ 785000 പേർ പാലായനം ചെയ്തതായി കണക്കാക്കപ്പെടുന്നു. ഐക്യരാഷ്ട്ര മനുഷ്യാവകാശ കമ്മീഷന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ രാജ്യത്തിനകത്തുതന്നെ ആയിരക്കണക്കിനാളുകൾ അഭയാർഥികളാണ്. എത്രമാത്രം സെർബുകൾ കൊസോവോയിൽനിന്നും ബോംബാക്രമണത്തിനിരയായ മറ്റു ഭാഗങ്ങളിൽനിന്നും പാലായനം ചെയ്തിട്ടുണ്ടെന്നോ രാജ്യത്തിനകത്തുള്ള എത്രപേർ അഭയാർഥികളായിത്തീർന്നിട്ടുണ്ടെന്നോ ഉള്ള വിവരങ്ങൾ പടിഞ്ഞാറൻ മാധ്യമങ്ങൾ മറച്ചുവെച്ചിരിക്കുകയാണ്.

നാറ്റോ ഉപയോഗിച്ച റേഡിയോ പ്രസരണങ്ങളുള്ള ആയുധങ്ങൾ മൂലവും വിഷവാതകം വമിച്ചതിന്റെ ഫലമായും ജനങ്ങളുടെ ആരോഗ്യത്തിനും പരിസ്ഥിതിക്കും എത്രമാത്രം നാശം വരുത്തിയിട്ടുണ്ടെന്നുള്ളതിന്റെ കണക്കൊന്നും ഇതേവരെ തിട്ടപ്പടുത്താൻ തുടങ്ങിയിട്ടില്ല. നാറ്റോ ബോംബെറിഞ്ഞ് തകർത്ത കെമിക്കൽ ആന്റ് ഫാർമസ്യൂട്ടിക്കൽ ഇൻഡസ്ട്രീസ്, റിഫൈനറികൾ, ദ്രാവകരൂപത്തിലുള്ള അസംസ്കൃതവസ്തുക്കളും രാസപദാർഥങ്ങളും സൂക്ഷിക്കുന്ന വെയർഹൗസുകൾ എന്നിവയിൽ നിന്നും വമിക്കുന്ന വിഷവാതകങ്ങൾ ശ്വസിക്കാതിരിക്കാൻ ഗ്യാസ് മാസ്ക്കുകൾ ഉപയോഗിക്കണമെന്ന് ബൽഗ്രേഡ് നിവാസികളോട് ആവശ്യപ്പെട്ടിരിക്കയാണ്. ശുദ്ധജല വിതരണസംവിധാനങ്ങൾ ബോംബിട്ടു തകർത്തതിനാൽ നവിസാദിൽ ജല വിതരണം പൂർണമായും നിലച്ചിരിക്കയാണ്; ബൽഗ്രേഡിൽ ജലവിതരണം കുറച്ചിരിക്കുന്നു. രാജ്യത്തിന്റെ പലഭാഗങ്ങളിലും വൈദ്യുതി ഇല്ല. ആശുപത്രികൾ എമർജൻസി ജനറേറ്ററുകളാണ് ഉപയോഗിക്കുന്നത്.

ഇതിന് പുറമേ, ഡിപ്ലറ്റസ് യുറേനിയം (ഡി യു) അടങ്ങിയ ക്രൂയിസ് മിസൈലുകൾ പോലെ, സാർവദേശീയമായി നിരോധിച്ച ആയുധങ്ങളും ഉപയോഗിച്ചു വരുന്നുണ്ട്. ഇന്റർനാഷണൽ ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഓഫ് കൺസേൺ ഫോർ പബ്ലിക് ഹെൽത്ത് പ്രസിഡന്റും പ്രസിദ്ധ റേഡിയോ ബയോളജിസ്റ്റുമായ ഡോ. റോസാലി ബെർട്ടെല്ലിന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ, "യുദ്ധരംഗത്തുപയോഗിക്കുമ്പോൾ ഡിയു തീപ്പൊരികളായി പൊട്ടിത്തെറിക്കുന്നു..... അഭൂതപൂർവമാംവിധം മാരകമായ റേഡിയോ പ്രസരണങ്ങളെ യുറാനിയം കണികകൾ പുറത്തുവിടുന്നു..... ഒരു കുളത്തിലെ സകലതിനെയും അതിനു നശിപ്പിക്കാം....ശ്വാസകോശങ്ങളിൽ വർഷങ്ങളോളം വളരെ ആഴത്തിൽ ഈ കണികകൾക്ക് നിലനിൽക്കാം.... കോശങ്ങളെ മെല്ലെ മെല്ലെ

കാർന്നുതിന്നുകൊണ്ട് മാരകമായ രോഗങ്ങൾക്ക് കാരണമാകാം. ഈ കണികകൾ നാമറിയാതെ വിഴുങ്ങിപ്പോവാം. ആമാശയ കോശങ്ങൾക്ക് കേടുവരുത്താം... ശ്വാസകോശങ്ങളിൽനിന്നും ചിലപ്പോൾ അവ രക്ത ധമനികളിലേക്കു കടക്കാം... അർബുദമുണ്ടാകാം; അല്ലെങ്കിൽ അർബുദരോഗാണുക്കളെ ശക്തിപ്പെടുത്താം." ഇത്തരത്തിലുള്ള ഡിയു മിസൈലുകൾ അമേരിക്ക ദക്ഷിണ ഇറാക്കിൽ പ്രയോഗിച്ചതിന്റെ ഫലമായി കുട്ടികളിൽ രക്താർബുദത്തിനും ജന്മവൈകല്യങ്ങൾക്കും കാരണമായി; ഹിരോഷിമയോടു താരതമ്യപ്പെടുത്താവുന്ന തരത്തിൽ. നാഷണൽ ഗൾഫ് വാർ റിസോഴ്സസ് സെന്ററിന്റെ എക്സിക്യൂട്ടീവ് ഡയറക്ടർ പോൾ സുള്ളിവൻ പറയുന്നതു കേൾക്കൂ: "യുഗാസ്ലാവിയയിൽ ഡിപ്ലറ്റസ് യുറേനിയം (ഡി യു) കൃഷിയിടങ്ങളിലും കന്നുകാലികളുടെ മേച്ചിൽസ്ഥലങ്ങളിലും വിളകളിലും ചിറ്റിക്കുമെന്നാണ് കുരുതുന്നത്. അതുവഴി ഭക്ഷ്യശൃംഖലയെ തന്നെ വിഷലിപ്തമാക്കാമെന്ന ഭീതി ഉളവാക്കുന്നു."[66]

ബ്ലെയർ ഗവൺമെന്റ് കുഴിബോംബുകൾ നിരോധിച്ചിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ ബ്രിട്ടന്റെ റോയൽ എയർഫോഴ്സ് ബി എൽ 755 'വിവിധോദ്ദേശ' ബോംബിൻ കൂട്ടങ്ങളാണ് വാരിവിതറുന്നത്. ഇതാകട്ടെ വിമാനത്തിൽനിന്നും താഴോട്ട് എറിയുന്ന കുഴിബോംബുകളല്ലാതെ മറ്റൊന്നുമല്ല. വിമാനത്തിൽനിന്നും എറിഞ്ഞാൽ ഇവ ചിലന്തിയുടെ ആകൃതിയുള്ള ഡസൻകണക്കിന് ചെറിയ ചെറിയ കുഴിബോംബുകളായി രൂപാന്തരപ്പെടുന്നു. വിശാലമായ പ്രദേശത്ത് ഇത് ചിതറിക്കിടക്കുന്നു. ആരെങ്കിലും ചവിട്ടിപ്പോയാൽ, കൊല്ലപ്പെടുകയോ, അംഗഭംഗം സംഭവിക്കുകയോ ചെയ്യും. കുട്ടികളെയാണ് ഇവ കൂടുതലും അപായപ്പെടുത്തുന്നത്.

യുഗാസ്ലാവ് ഫെഡറേഷന്റെ ഭാഗമായ മോണ്ടെനീഗ്രോവിന്റെ സ്ഥിതി തന്നെ എടുക്കാം. സാമ്രാജ്യത്വശക്തികൾ വരുത്തിവെച്ച മനുഷ്യദുരന്തത്തിന്റെ ഉത്തമ ഉദാഹരണമാണിത്. മൊത്തം 120,000 വരുന്ന തൊഴിൽ സേനയിൽ 75000വും തൊഴിൽ രഹിതരാണ്. 30000 പേർക്ക് വല്ലപ്പോഴുമൊക്കെയേ കൂലി കിട്ടുന്നുള്ളു. റിട്ടയർ ചെയ്ത 80000 പേരിൽ ഭൂരിഭാഗത്തിനും സാമൂഹ്യസുരക്ഷിതത്വമോ പെൻഷനോ ഇല്ല. മാസാന്തം കിട്ടുന്ന കൂലിയാകട്ടെ 120-150 ഡി എം. ജീവിക്കാൻ വേണ്ടി മിനിമം കൂലിയോ 450 ഡി എമ്മും. 650000 ജനസംഖ്യകളുള്ള ഒരു രാജ്യത്തിന് 117,000 അഭയാർഥികളെ താങ്ങേണ്ടിവരികയെന്നുവെച്ചാൽ ഫ്രാൻസ്പോലുള്ള ഒരു രാജ്യം 140 ലക്ഷം അഭയാർഥികളെ സഹിക്കേണ്ടിവരുന്നതിന് തുല്യമാണ്. ഹെപറ്റൈറ്റിഡ് -സിയും ക്ഷയരോഗവും പടർന്നുപിടിക്കുന്നു. പ്രത്യേകിച്ചും പെഡ്ഗോറികയിൽ. മോണ്ടെനീഗ്രോവിലെ സാമൂഹ്യ ബജറ്റ് ശോഷിച്ചു

കഴിഞ്ഞു. ഇവരുടെ 90 ശതമാനം ഉൽപ്പന്നങ്ങളും വിറ്റഴിക്കപ്പെട്ടിരുന്ന സെർബിയൻ വിപണി അടച്ചുപൂട്ടി. മുഴുശേഷിയുടെ 15 മുതൽ 20 ശതമാനം ഉൽപ്പാദനമേ ഇപ്പോൾ നടക്കുന്നുള്ളു. റെയിൽ ഗതാഗതം നിലച്ചു. റോഡ്ഗതാഗതവും നിശ്ചലമാണ്. വളരെ അപൂർവമായേ ടെലിഫോണുകൾ ശബ്ദിക്കാറുള്ളു. ഷിപ്പിങ്ങ് കമ്പനിയുടെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നാറ്റോ നിരോധിച്ചു. മൊണ്ടെനീഗ്രോ തുറമുഖത്ത് മീൻപിടുത്തക്കാർക്ക് നിരോധനം ഏർപ്പെടുത്തി. 1999-ലെ തണുപ്പുകാലത്ത് വറുതി മുന്നിൽകാണുന്നു. ആഭ്യന്തരയുദ്ധം ആസന്നം.

നൂറ് ബില്യൻ അമേരിക്കൻ ഡോളറിന്റെ സ്വത്തു നഷ്ടം ഉണ്ടാവാമെന്ന് പടിഞ്ഞാറൻ വൃത്തങ്ങൾ കണക്കാക്കുന്നു. 1999 ഏപ്രിൽ 25-ന് സെർബിയയിൽ ബോംബാക്രമണത്തിന്റെ ഫലമായി കേടുപാടുവന്ന പാലങ്ങൾ, റോഡുകൾ, കെട്ടിടങ്ങൾ എന്നിവ പുനർനിർമിക്കുന്നതിന് ഏതാണ്ട് 6.64 ബില്യൻ യൂറോ വേണ്ടിവരുമെന്നാണ് നാറ്റോ ഉദ്യോഗസ്ഥർ കണക്കാക്കിയിട്ടുള്ളത്. ബൽഗ്രേഡിൽ മാത്രം 10 ബില്യൻ ഡോളറിന്റെ നാശനഷ്ടങ്ങളുണ്ടായിട്ടുണ്ടെന്നാണ് മെയ് മാസത്തിൽ യൂഗാസ്ലാവ് ഗവൺമെന്റ് കണക്കാക്കിയത്.[67] വിയന്ന ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ട് ഫോർ ഇന്റർനാഷണൽ എക്കണോമിയുടെ കണക്കുപ്രകാരം യുദ്ധം ഇന്നു അവസാനിക്കുകയാണെങ്കിൽ തന്നെ 1999-ൽ വ്യവസായ മാന്ദ്യം 20 ശതമാനമായി വർധിക്കും.[68]

ബോംബാക്രമണം തുടങ്ങി ഒന്നര മാസം കഴിഞ്ഞപ്പോഴേക്കും ബാൾക്കൺ രാജ്യങ്ങളിലെ സാമ്പത്തിക പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ അതേൽപ്പിച്ച പ്രത്യാഘാതങ്ങൾ ഗണ്യമായിരുന്നു. മൊത്തം ദേശീയ ഉൽപ്പാദനത്തിൽ സെർബിയക്കും മൊണ്ടെനീഗ്രോവിനുമുണ്ടായ നഷ്ടം 27 ശതമാനം ആണെങ്കിൽ അത് ബോസ്നിയ-ഹെർസെഗോവിനക്ക് 20 ശതമാനം അൽബേനിയക്ക് 9 ശതമാനം, മാസിഡോണിയക്ക് 8 ശതമാനം, ബൾഗേറിയക്ക് 4 ശതമാനം, റുമാനിയക്ക് 3.3 ശതമാനം ആണ്.[69]

ഈ 'ശിക്ഷ'യിൽനിന്നും അയൽരാജ്യങ്ങളെയും അവിടങ്ങളിലെ ജനങ്ങളെയും ഒഴിവാക്കിയിട്ടില്ല. യൂഗാസ്ലാവിയയുടെ അയൽ രാജ്യങ്ങളിൽ സാമ്രാജ്യത്വാക്രമണം, 'മനുഷ്യത്വപരമായ കെടുതി' തന്നെ സൃഷ്ടിച്ചിട്ടുണ്ട്. സാമ്പത്തികമായ താളംതെറ്റൽ, രാഷ്ട്രീയമായ അസ്ഥിരത, സാമൂഹ്യനാശം എന്നിവ ബാൾക്കൺ രാജ്യങ്ങൾ കനത്ത വില നൽകേണ്ടിവരുന്ന ഒരു തന്ത്രത്തിന്റെ ഭാഗമാണ്. ഈ ഭവിഷ്യത്ത് യൂഗാസ്ലാവിയക്കെതിരായ യുദ്ധത്തിന്റെ വെറുമൊരു പരോക്ഷമായ ഉപോൽപ്പന്നമല്ല. സംഹാരവും അട്ടിമറിക്കലും സാമ്രാജ്യത്വ തന്ത്രത്തിന്റെ ഉദ്ദിഷ്ട ലക്ഷ്യങ്ങളാണ്. പടിഞ്ഞാറൻ മൂലധനം 'യൂറോ-ഏഷ്യ'യിലേക്കു വികസിപ്പിക്കുന്നത് ഉറപ്പുവരുത്താനായി ഈ മേഖല

സ്ഥിരമായി അധീനപ്പെടുത്തുകയെന്നതാണാ തന്ത്രം. ചൈന, ജപ്പാൻ എന്നീ രാജ്യങ്ങൾവരെ നീണ്ടുകിടക്കുന്നതാണാ മേഖല. മധ്യധരണ്യാഴി, സമീപ-മധ്യധരണ്യാഴിപ്രദേശങ്ങൾ, അവരുടെ പ്രകൃതിവിഭവങ്ങളുടെ വൻസമ്പത്ത്, അസംസ്കൃത വസ്തുക്കൾ, ഏതാണ്ട് തകർച്ചയെ നേരിടുന്ന മുതലാളിത്ത വ്യവസ്ഥയെ താങ്ങിനിർത്താനാവശ്യമായ വിലകുറഞ്ഞ അധ്വാനം എന്നിവയാണ് ഈ തന്ത്രത്തിന്റെ ഭാഗമായി നിയന്ത്രണത്തിൽ വരുന്നത്.

അയൽ രാജ്യങ്ങൾക്ക് അഭിമുഖീകരിക്കേണ്ടിവരുന്നത് വ്യാപാര സംബന്ധമായ ഒഴുക്കിന്റെ തടസവും നിക്ഷേപമൂലധനത്തിന്റെ പലായനവുമാണ്. ബാൾക്കൺ രാജ്യങ്ങളിലെ മുമ്പേതന്നെ ദുർബലമായിരുന്ന സമ്പദ്ഘടനകൾ തകർച്ചയുടെ വക്കിലാണ് ഇപ്പോൾ; യുഗാസ്ലാവിയയിലെ യുദ്ധത്തിന്റെ ആഘാതത്തിൽ ഒന്നിനുപിറകെ മറ്റൊന്നായി. ഇതാ പകിടകളിയുടെ മറ്റൊരു രൂപം!

യൂറോപ്പിൽ ഏറ്റവും ദുർബലമായ സമ്പദ്ഘടനയുള്ള അൽബേനിയയിൽ ആറുമാസത്തെ യുദ്ധത്തിന് ഏതാണ്ട് 80 ബില്യൻ അമേരിക്കൻ ഡോളർ ചെലവുവരും.[70] ഇതിന്റെ മുന്നിലൊന്നു ബിൽ അതായത് ഏതാണ്ട് 360 ബില്യൻ ഫ്രാങ്ക് ഇ യു നൽകും. ഇത് ബജറ്റ് കമ്മി വർധിപ്പിക്കുകയും ഉപഭോക്താവിന്റെ മനോവീര്യത്തെ, ഗൾഫ് യുദ്ധത്തിൽ സംഭവിച്ചതുപോലെ, ബാധിക്കുകയും ചെയ്യുമെന്ന് പറയേണ്ടതില്ല.

യുദ്ധം നാറ്റോ അംഗരാജ്യങ്ങളുടെ സമ്പദ്ഘടനയിൽ വൻ ആഘാതമുണ്ടാക്കും. യുദ്ധത്തിന് ഒരു ദിവസം ശരാശരി 200 ദശലക്ഷം ഡോളർ ചെലവുവരുമെന്നാണ് കണക്കാക്കപ്പെടുന്നത്. ഈ കണക്കുകൾ യുദ്ധത്തിന്റെ യഥാർഥ ചെലവിനെ—അതായത് കൊസോവോയിൽ ഒരു സാമന്ത രാജ്യം കെട്ടിപ്പടുക്കൽ—ചുരുക്കി കാണലാണ്. മെറിൽ ലിബിലെ സാമ്പത്തിക ശാസ്ത്രജ്ഞനായ ഷ്മീസിങ്ങിന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ "യുദ്ധം എത്രകാലം നീണ്ടുപോവുമെന്ന് ആശങ്കപ്പെടുന്ന യൂറോപ്പിനെ കുറിച്ചുള്ള ഉപഭോക്തൃവിശ്വാസം തകർന്നുപോകുന്നുവെന്നതാണ് വാസ്തവത്തിൽ യഥാർഥ ഭീഷണി. "കയറ്റുമതി പുനരുജ്ജീവിപ്പിക്കുന്നതിന് മുമ്പ് ഉപഭോക്തൃവിശ്വാസവും ആഭ്യന്തര ആവശ്യവും തകരുകയാണെങ്കിൽ യൂറോ മേഖലയിൽ വളർച്ച നിരക്ക് 2.5 ശതമാനം വരെ വർധിക്കുന്നതിനുപകരം 1999 അവസാനത്തോടെ 1 ശതമാനം കണ്ടു കുറയും. "ഈ ഭീഷണികളും പരിഗണനാർഹമാണ്."

ലോകബാങ്കിന്റെയും ഐ എം എഫിന്റെയും അഭിപ്രായത്തിൽ യുദ്ധം ഇക്കൊല്ലം അവസാനം വരെ തുടരുകയാണെങ്കിൽ യുഗാസ്ലാവിയയുടെ അയൽപക്കക്കാർക്കുണ്ടാകുന്ന നഷ്ടം 1.6 ബില്യൺ ഡോള

റായിരിക്കും. ഏതാനും ആഴ്ചക്കകം തീരുകയാണങ്കിൽ 800 ദശലക്ഷം ഡോളറും. അതുകൊണ്ടാണ് ഐ എം എഫിന്റെ ഡയറക്ടർ ജനറലായ മൈക്കൾ കാംഡെസസ് യുഗാസ്ലാവിയയുടെ അയൽപക്കക്കാർക്ക് ധനസഹായം നൽകാനായി ഒരു 'മാർഷിൽ പ്ലാൻ' തുടങ്ങണമെന്ന ആശയം മുമ്പോട്ടുവച്ചത് യൂറോപ്യൻ യൂണിയൻ ഏതാണ്ട് 1.6 ബില്യൺ ഫ്രാങ്ക് നൽകിക്കഴിഞ്ഞു. ഈ പ്ലാനിന് മൊത്തത്തിൽ എത്ര ചെലവുവരുമെന്ന കണക്ക് ലഭ്യമല്ലെങ്കിലും *ടൈംസ് ഓഫ് ലണ്ടൻ* പത്രം കണക്കാക്കുന്നത് 22 ബില്യൺ യൂറോവാണ്.

അമേരിക്കൻ കോൺഗ്രസ് തങ്ങളുടെ ബജറ്റിൽ 112 ബില്യൺ ഡോളറിന്റെ വർധനവിന് അനുമതി നൽകിക്കഴിഞ്ഞു. 1980-കളുടെ തുടക്കത്തിന് ശേഷം ഏറ്റവും വലിയ ബജറ്റ്. ഈ സാമ്പത്തിക വർഷത്തിന്റെ അവശേഷിക്കുന്ന കാലയളവിലെ സൈനിക ചെലവുകൾക്കായി കൂടുതലായി 6 ബില്യൺ ഡോളർ ക്ലിന്റന് ലഭിച്ചുകഴിഞ്ഞു. 1999 ഏപ്രിൽ 19 വരെ ഫ്രാൻസ് യുദ്ധത്തിനായി മാസാന്തം ചെലവാക്കുന്നത് 250 മുതൽ 300 വരെ ദശലക്ഷം ഫ്രാങ്കാണ്. ഇതുതന്നെ നാറ്റോവിന്റെ കീഴിലുള്ള 6000 സൈനികരോടും നിരവധി യുദ്ധകപ്പലുകളുടെയും അമ്പതിലേറെ വിമാനങ്ങളുടെയും സംരക്ഷണത്തിന് മാത്രവും! യുദ്ധോപകരണങ്ങളുടെ പരിപാലനം, ഉപയോഗിച്ചു കഴിഞ്ഞവക്ക് പകരംവെക്കേണ്ട ആയുധങ്ങൾ, മാനുഷികപ്രവർത്തനങ്ങൾ, നാറ്റോവിനുള്ള ഫ്രാൻസിന്റെ വിഹിതം എന്നിവയൊന്നും ഈ കണക്കിൽപ്പെടുന്നില്ല. യുഗാസ്ലാവിയക്കെതിരായ യുദ്ധത്തിൽ നവംബർ 30 മുതൽ ഇന്നേ വരെ ചെലവഴിക്കേണ്ടിവന്നത് 4 മുതൽ 8 ബില്യൺ ഡോളറാണെന്ന് സൈനികവും ഇതരവുമായ വൃത്തങ്ങളിൽനിന്നും ലഭിച്ച വിവരങ്ങൾ സൂചിപ്പിക്കുന്നു. യുഗാസ്ലാവിയയിൽ നഷ്ടപ്പെട്ട എഫ് -117 വിമാനങ്ങളുടെ വിലമാത്രം 70 ദശലക്ഷം ഡോളറാണ്!

സമാധാനത്തിന് യുദ്ധത്തെക്കാൾ ചെലവേറും. ഈയിടെയായി ഒരു ചോദ്യം ഉയർന്നുവരുന്നു. ബാൾക്കൺ രാജ്യങ്ങൾക്കായുള്ള 'മാർഷൽ പ്ലാനിന് ആര് പണം നൽകും? "നൂറ്റാണ്ടിന്റെ നിർമാണപദ്ധതി" യെന്ന് പടിഞ്ഞാറൻ വിദഗ്ധർ വിളിക്കുന്നതും മാഫിയയുടെ ആധിപത്യത്തിലുള്ളതെന്ന് വിശേഷിപ്പിക്കപ്പെടുന്നതുമായ ഈ പദ്ധതി സാർവദേശീയ നിക്ഷേപത്തിൽ കനത്ത പിൻവലിക്കലുകളെയും മരവിപ്പിനെയും ക്ഷണിച്ചുവരുത്തിയിരിക്കുന്നു. ഈ രാജ്യങ്ങളിലെ ജനങ്ങളിൽ ഭൂരിഭാഗവും കൃഷികൊണ്ട് ഉപജീവനം കഴിക്കുന്നവരാകയാൽ, പടിഞ്ഞാറൻ മുതലാളിത്തരാജ്യങ്ങളിലെ ഭക്ഷ്യ മിച്ചങ്ങൾ മാനുഷിക സഹായമെന്ന നിലയിൽ വിപണിയിൽ വന്നടിയുന്നതു കാരണം അവിടത്തെ ഉൽപ്പാദനം തകർച്ചയെ നേരിടുന്നു.കൊസോവോ വിമോചന

സേനയുടെ സജീവസഹായിയായ മുൻ പ്രസിഡന്റ് ബെറിഷയുടെ നേതൃത്വത്തിൽ 1997-ന്റെ ആരംഭത്തിൽ തന്നെ നേരിട്ട സാമ്പത്തിക ഘടനയുടെ തകർച്ച രാജ്യത്തെ ഒരാഭ്യന്തരയുദ്ധത്തിന്റെ വക്കിലെത്തിച്ചിരുന്നു. ഇന്നാകട്ടെ ഈ പ്രദേശത്തെ ജനങ്ങളുടെ ഉപജീവനമാർഗം വീണ്ടും ഭീഷണിയെ നേരിട്ടുകൊണ്ടിരിക്കയാണ്.

മാസിഡോണിയക്കാകട്ടെ അതിന്റെ പ്രധാനപ്പെട്ട വ്യാപാര പങ്കാളിയെയാണ്—യുഗാസ്ലാവിയയെ—നഷ്ടപ്പെട്ടിരിക്കുന്നത്. യൂറോപ്യൻ യൂണിയനിലേക്കുള്ള അതിന്റെ 90 ശതമാനം വ്യാപാരവും യുഗാസ്ലാവിയ വഴിക്കായിരുന്നു. യുഗാസ്ലാവിയയിലെ സാമ്പത്തിക പ്രവർത്തനങ്ങൾ നിലച്ചു എന്നതിനർഥം അതുമായി മാസിഡോണിയക്കുള്ള വ്യാപാര പങ്കാളിത്തത്തിന്റെ അടിത്തറയായ അസംസ്കൃതവസ്തുക്കളും സ്പെയർപാർട്ടുകളും ഇറക്കുമതി ചെയ്യാനോ കയറ്റി അയക്കാനോ കഴിയില്ലെന്നാണ്. ഏപ്രിൽ മാസത്തിൽ മാത്രം വ്യവസായിക പ്രവർത്തനം 60 ശതമാനം കണ്ടുകുറയുമെന്നാണ് കരുതപ്പെടുന്നത്. യുദ്ധത്തിനു മുമ്പുതന്നെ തൊഴിലില്ലായ്മാ നിരക്ക് 40 ശതമാനം കവിഞ്ഞിരുന്നു. ഇപ്പോഴത് 70 ശതമാനമാണ്. 15 വയസിനും 24 നുമിടയിലുള്ള യുവാക്കളെയാണ് ഇത് കാര്യമായി ബാധിച്ചിട്ടുള്ളത്. ഇവിടെയും പടിഞ്ഞാറൻ രാജ്യങ്ങളിലെ ഭക്ഷ്യമിച്ചങ്ങൾ മാനുഷികസഹായമെന്ന പേരിൽ വിപണിയിൽ വന്നടിയുന്നു. തന്മൂലം നാട്ടിലെ കാർഷികോൽപ്പാദനത്തെ തകർക്കുകയും കർഷകരുടെ വരുമാനം നിലക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. രാജ്യത്തിന്റെ സമ്പദ്ഘടന വീണ്ടും ഒരു ഭീഷണി നേരിടുന്നു.

പത്തു ബില്യൺ ഡോളറിന്റെ കനത്തപൊതുകടങ്ങളുള്ള 1000 ശതമാനത്തോളമെത്തുന്ന നാണയപ്പെരുപ്പം ബാധിച്ച ബൾഗേറിയക്ക് യുദ്ധം മൂലം മാസാന്തം 260 മില്യൺ ഡോളറാണത്രെ നഷ്ടം. പകുതിയോളം വരുന്ന വ്യാപാരം നടക്കുന്നതും യുഗാസ്ലാവിയ മുഖേനയാണ്. വ്യവസായ മാന്ദ്യത്തിന്റെ പിടിയിൽ എന്നോ അകപ്പെട്ടുകഴിഞ്ഞിട്ടുള്ള റുമാനിയക്ക് (1998-ൽ മൊത്തം ആഴ്ചവരെ ഉൽപ്പാദനം 7.3 ശതമാനം) യുദ്ധം കാരണം ആഴ്ചതോറും 50 ദശലക്ഷം ഡോളർ നഷ്ടപ്പെടുന്നു. ലോക ബാങ്കിന്റെ കണക്കുപ്രകാരം ബോസ്നിയയിൽ യുദ്ധാരംഭം മുതൽ സാമ്പത്തിക പ്രവർത്തനങ്ങളിലും വരുമാനത്തിലും 20 ശതമാനം പൊതു ഇടിവാണ് സംഭവിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നത്. ക്രൈയേഷ്യക്കും ഹങ്കറിക്കും പുറമെനിന്നു കണ്ടമാനം സഹായം ലഭിക്കാറുണ്ടെങ്കിലും യുദ്ധത്തിന്റെ മനഃശാസ്ത്രപരമായ ആഘാതം അവരുടെ നിക്ഷേപങ്ങളെയും ടൂറിസത്തെയും ഗണ്യമായി ബാധിച്ചിട്ടുണ്ട്. ടൂറിസത്തിൽനിന്നും 60 ശതമാനം വരുമാനമുള്ള ക്രൈയേഷ്യ 1999-ൽ 6 ദശലക്ഷം ഡോളറാണ് പ്രതീക്ഷിച്ചിരുന്നത്. എന്നാൽ

ഈസ്റ്റർ അവധിക്കാലത്ത് പ്രതീക്ഷിച്ചിരുന്ന 40 ശതമാനവും ടൂറിസ്റ്റ് ബുക്കിങ്ങുകളും റദ്ദാക്കുകയുണ്ടായി .

ഇവയുടെയൊക്കെ സാമ്പത്തിക ഘടന തകർച്ചയെ നേരിട്ടുകൊണ്ടിരിക്കെ പുതിയ വായ്പക്കായി ഇവരൊക്കെ തന്നെ ഐ എം എഫിനെയും ലോകബാങ്കിനെയുമാണ് സമീപിക്കുന്നത്. ഈ വായ്പയോടൊപ്പമുള്ള നിബന്ധനകൾ അവിടത്തെ ജനങ്ങളെ മുട്ടുകുത്തിപ്പിക്കും. ബാൾക്കൺ രാജ്യങ്ങളിലെ ജനങ്ങളെ കാത്തിരിക്കുന്ന മാനുഷികവും പരിസ്ഥിതിപരവുമായ അത്യാപത്തുകൾ എന്തൊക്കെയായിരിക്കുമെന്ന് ഇനിയും പറയാനൊക്കില്ല. യുഗാസ്ലാവിയയിലെ എണ്ണശുദ്ധീകരണശാലകൾക്കും രാസവളഫാക്ടറികൾക്കും രാസസ്ഥാപനങ്ങൾക്കും നേർക്കുണ്ടായ നാറ്റോ ബോംബാക്രമണത്തിന്റെ ഫലമായി "ബാൾക്കന്റെ മൊത്തം പരിതോവസ്ഥ" അപകടത്തിലാണെന്നും യുഗാസ്ലാവിയയിലെ ന്യൂ ഗ്രീൻ പാർടി ശാസ്ത്രജ്ഞനായ ലൂക്ക റഡോജ പറയുന്നത്.

യുദ്ധത്തിനു നൽകേണ്ടിവരുന്ന വിലയും അതിന്റെ പ്രത്യാഘാതങ്ങളും സംബന്ധിച്ച് വിദഗ്ധർക്കൊക്കെ എടുത്തുദ്ധരിക്കാനുള്ളത് ഗൾഫ് യുദ്ധാനുഭവങ്ങൾ മാത്രമാണ്. ആ യുദ്ധത്തിൽ അമേരിക്കക്കുമാത്രം ചെലവായത് 61 ബില്യൺ ഡോളറാണ്. എന്നാൽ 54 ബില്യൺ ഡോളറും ഗൾഫ് രാജ്യങ്ങളും ജപ്പാനും ജർമനിയും യുദ്ധചെലവിലേക്കായി അമേരിക്കക്ക് നൽകി .ഗോൾഡ്മാൻ സാക്സിലെ സാമ്പത്തിക വിദഗ്ധനായ ഗാവിൻ ഡേവിസിന്റെ ആദിഗ്രിയാനിൽ യുദ്ധം പത്തുവർഷത്തോളം നീണ്ടുനിൽക്കുമെന്നും ഏതാണ്ട് 30 ബില്യൺ ഡോളർ ചെലവുവരുമെന്നുമാണ്. മുപ്പത്തിമൂന്നു രാജ്യങ്ങളും വേൾഡ്ബാങ്ക് മുതൽ ഇ ബി ആർ സി വരെയുള്ള ഏഴു സ്ഥാപനങ്ങളും യുദ്ധത്തിൽ പങ്കാളികളാണ്. ഇവരൊക്കെ തന്നെ ബാൾക്കൺ കമ്മിറ്റി എന്ന പേരിൽ 1999 ഏപ്രിൽ മുതൽ പ്രവർത്തിച്ചുവരുന്നു.ഇയു ബജറ്റിൽനിന്നും 34 ബില്യൺ ഫ്രാങ്ക് നൽകിക്കൊണ്ടുള്ള ആദ്യ വാർഷികപദ്ധതി പുതിയ ഇ യു പ്രസിഡന്റ് റൊമാനോ പ്രോഡി നിർദേശിച്ചു.ബൾഗേറിയൻ പ്രസിഡന്റ് പീറ്റർ സൊജനോവ് പറഞ്ഞതുപോലെ. "യൂറോപ്പിന്റെ ഊർജസ്വലതയുമായി സംയോജിപ്പിക്കുന്നതിനായി ബാൾക്കണെ ബാൾക്കണിൽനിന്നും പുറത്തുകൊണ്ടുവരേണ്ടതാവശ്യമാണ്".[71]

യൂറോപ്യൻ സെൻട്രൽ ബാങ്കും ബ്രസൽസ് കമ്മിഷനും യൂറോപ്യൻ യൂണിയൻ അംഗങ്ങളുടെ മേൽ ബജറ്റ് സംബന്ധമായ അച്ചടക്കം ചുമത്തിയിരിക്കുകയാണ്. 1999 ഏപ്രിൽ 16-ന് യൂറോപ്യൻ സെൻട്രൽ ബാങ്ക് കർശനമായ ഒരു താക്കീത് നൽകുകയുണ്ടായി. യൂറോ മേഖലയിലെ ഗവൺമെന്റുകൾ ബജറ്റ് കമ്മിയുടെ പരിധി ലംഘിക്കുന്നതിന്റെ

അറ്റത്തെത്തിയിരിക്കയാണ്; ഘടനാപരമായ പരിഷ്കാരങ്ങൾ വരുത്തുന്നതിനാണ് മുൻഗണന നൽകിയിട്ടുള്ളത്. വിശേഷിച്ചും തൊഴിൽ വിപണിയിലെ 'ഘടനാപരമായ കണ്ടുപിടുത്ത'ങ്ങൾക്ക്! ഉദാഹരണത്തിന് ജർമനിയുടെ 1999-ലെ ബജറ്റ് കമ്മി 4.7 ദശലക്ഷം മാർക്കായിരുന്നു. അതായത് പരിധിക്ക് നേരെ താഴെ—ഇതായിരുന്നു താക്കീത്.

അതേസമയം യൂറോയുടെ മൂല്യം ഇടിഞ്ഞിരിക്കയാണ്. യുദ്ധത്തിലേർപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന യൂറോപ്പിൽ നിന്നും കൂടുതൽ സുരക്ഷിത വിപണി തേടി അമേരിക്കക്കാരും ഏഷ്യക്കാരുമായ നിക്ഷേപകർ പിന്മാറിയെന്നതാണ് കാരണങ്ങളിലൊന്ന്. യുദ്ധത്തിന്റെ സാമ്പത്തിക പ്രത്യാഘാതങ്ങൾ ഉപഭോക്തൃവിശ്വാസത്തിൽ പ്രതിസന്ധി സൃഷ്ടിക്കുമെന്ന ഭീതി മറ്റൊന്ന്; യൂറോ രാജ്യങ്ങളുടെ ബജറ്റ് സംബന്ധമായ പ്രത്യാഖ്യാതങ്ങളെ കുറിച്ചുള്ള ഭയപ്പാട് വേറെയും. ധനവിപണികളുടെ സ്വഭാവം, 'മാർഷൽ പ്ലാനിങ്ങിനുവേണ്ടി ആവശ്യമായ പണം സ്വരൂപിക്കുന്നതിനുള്ള സാധ്യത വീണ്ടും കുറച്ചേക്കും.

യൂറോപ്യൻ യൂണിയനെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം അവശേഷിക്കുന്ന സാധ്യതകൾ വെച്ചുനോക്കുമ്പോൾ വ്യക്തമാവുന്നത് യുദ്ധത്തിന്റെ ചെലവുകൾ തൊഴിലാളിവർഗവും ഒറ്റതിരിഞ്ഞുനിൽക്കുന്ന സാമൂഹ്യഗ്രൂപ്പുകളും പേറേണ്ടിവരുമെന്നാണ്. വായ്പകൾക്ക് പലിശ നിരക്കുകൾ വർധിപ്പിക്കൽ, ഡിസ്കൗണ്ട് നിരക്കുകൾ കുറയ്ക്കൽ, പൊതുജനങ്ങളുടെ മേൽ നികുതിഭാരം കെട്ടിവെക്കൽ, സാമൂഹ്യചെലവുകൾക്കായുള്ള പൊതു ഫണ്ട് വഴിവിട്ട് ചെലവാക്കൽ, തൊഴിൽ ചെലവ് കുറയ്ക്കൽ എന്നിവ. 1999 ഏപ്രിൽ 8-നു തന്നെ യൂറോപ്യൻ സെൻട്രൽ ബാങ്ക് അതിന്റെ ഡിസ്കൗണ്ട് നിരക്ക് അരപോയിന്റ് വെട്ടിക്കുറച്ചു . ഫ്രാൻസാകട്ടെ ഗവൺമെന്റ് വായ്പകൾക്കുള്ള പത്തു വർഷത്തെ പലിശ നിരക്ക് 3.9 ശതമാനത്തിൽ നിന്നും 3.99 ശതമാനമാക്കി ഉയർത്തി. സാമ്പത്തിക പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കുള്ള പണം കുറഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കുമെന്നതിനാൽ ഈ നടപടികളുടെയൊക്കെ ഭാരം താങ്ങേണ്ടിവരുന്നത് തൊഴിലെടുക്കുന്ന ജനങ്ങളാണ്.

എന്തായാലും പടിഞ്ഞാറൻ മുതലാളിത്ത ലോകത്ത്—യൂറോപ്പായാലും വടക്കേ അമേരിക്കയായാലും—വൻകിട വ്യവസായ മുതലാളിമാർക്കുവേണ്ടി നടത്തുന്ന ഒരു യുദ്ധത്തിന്റെ ചെലവുകൾ മുഴുക്കെ പേറേണ്ടിവരിക അവിടത്തെ തൊഴിലെടുക്കുന്ന ജനങ്ങളായിരിക്കും. ആക്രമണത്തിൽ പങ്കെടുക്കുന്ന നാടുകളിൽ ഉയരുന്ന "പരിപാവനമായ ദേശീയ ഐക്യം" എന്ന ആഹ്വാനം യുദ്ധത്തിനെതിരായ ഏതൊരു എതിർപ്പിനെയും അടിച്ചമർത്താനും ആഭ്യന്തര ശത്രുവിനെ (പൊതുജനം) ഭീതിപ്പെടുത്താനും ലക്ഷ്യംവെച്ചുകൊണ്ടുള്ളതാണ്. എങ്കിലേതങ്ങൾ ഏതൊരു പരിപാടിയെയാണോ എതിർക്കുന്നത് ആ പരി

പാടിക്കു വേണ്ടിവരുന്ന ചെലവ് യാതൊരു വിസമ്മതവും കൂടാതെ അവർ (പൊതുജനം) സഹിക്കുകയുള്ളു. സാമൂഹ്യപരിപാടികളും, പൊതുമേഖലാസ്ഥാപനങ്ങളും സർവീസുകളും ഇല്ലാതാക്കുന്നതിനുള്ള പൊതുസമ്മതം നേടിയെടുക്കാൻ യുദ്ധത്തെ ഉപയോഗപ്പെടുത്തും. യുദ്ധം ബഹുരാഷ്ട്ര കോർപ്പറേഷനുകൾക്ക് പുതിയൊരു വിപണി തുറന്നുകൊടുത്തിട്ടുണ്ട്—മനുഷ്യസ്നേഹവിപണി. തൊഴിലാളിവർഗം കൊസോവോയിൽനിന്നുള്ള അഭയാർഥികൾക്ക് എത്തിച്ചുകൊടുക്കാനായി ആയിരക്കണക്കിനു ടൺ ഭക്ഷ്യവസ്തുക്കളും ഉപഭോഗവസ്തുക്കളുമാണ് സൂപ്പർ മാർക്കറ്റുകളിൽനിന്നും വാങ്ങുന്നത്. സഹായം ഏതേതുതരത്തിലുള്ളതായാലും—വ്യക്തിഗതമോ, ഗവൺമെന്റ് വകയോ അതോ എൻ ജി ഒയുടെയോ—അതിനുള്ള പണം അന്തിമമായും തൊഴിലാളികളുടെ പോക്കറ്റിൽനിന്നാണ് പോവുന്നത്. പടിഞ്ഞാറൻ മുതലാളിത്ത രാജ്യങ്ങളിൽ വർധിക്കുന്ന തൊഴില്ലായ്മ, യഥാർഥ വരുമാനത്തിലുള്ള കുറവ്, വർധിച്ചുവരുന്ന പട്ടിണി എന്നിവയെല്ലാം കൊടുമ്പിരിക്കൊള്ളവേ തൊഴിലാളികളിൽനിന്നു ലാഭം പിഴിഞ്ഞെടുക്കാൻ പറ്റിയ സൂത്രം യുദ്ധമാണ്—എല്ലാ 'ജനാധിപത്യ' മൂല്യങ്ങളുടെ പേരിലും!

യുദ്ധശ്രമങ്ങൾക്ക് പിന്തുണ ലഭിക്കാനായി യുഗാസ്ലാവിയയുടെ അയൽരാജ്യങ്ങളെ പാട്ടിലാക്കാൻ ഐ എം എഫും ലോകബാങ്കും പൊതുപണമാണ് ഉപയോഗിക്കുന്നത്. ഐ എം എഫ് റുമാനിയയുമായി 450 ദശലക്ഷം ഡോളറിന്റെ ഒരു കരാറാണ് ഉണ്ടാക്കിയിട്ടുള്ളത്. അതിൽ 250 ദശലക്ഷം ഡോളർ ലോകബാങ്ക് വായ്പയും 200 ദശലക്ഷം ഡോളർ പടിഞ്ഞാറൻ ബാങ്കുകളിൽനിന്നുള്ള വായ്പയുമാണ്. അൽബേനിയക്കും മാസിഡോണിയക്കും വേണ്ടി 600 ദശലക്ഷം ഫ്രാങ്കിന്റെ വായ്പയാണ് ഐ എം എഫ് തുറന്നു കൊടുത്തിട്ടുള്ളത്. അൽബേനിയയും മാസിഡോണിയയും നൽകാനുള്ള കടത്തിന് പാരിസ് ക്ലബ്ബ് മൊറൊട്ടോറിയം ഏർപ്പെടുത്തി കഴിഞ്ഞു.[72] അൽബേനിയക്ക് അതിന്റെ സമ്പദ്ഘടന നിലനിർത്തിക്കൊണ്ടുപോവാൻ 820ബില്യൻ ഡോളർ വേണ്ടിവരുമെന്നാണ് കണക്കാക്കിയിട്ടുള്ളത്. ബൾഗേറിയ അടവുശിഷ്ട സഹായത്തിനായി 300 ദശലക്ഷം ഡോളർ കൂടുതൽ ആവശ്യപ്പെട്ടു. പക്ഷേ സെർബിയയെയും മൊണ്ടെനിഗ്രോയെയും ഈ രാജ്യാന്തര സഹായത്തിൽനിന്നും ഒഴിവാക്കിയിരിക്കയാണ്. കാരണം അവർ ബ്രെട്ടൻവുഡ്സ് സ്ഥാപനങ്ങളിൽ ഉൾപ്പെടുന്നില്ല. ബാൾക്കൺ രാജ്യങ്ങളിൽ ഇ യു വിനോടൊപ്പം വമ്പിച്ച പങ്കാളിത്തം റഷ്യക്കുള്ളതുകൊണ്ട്, അവരെ നിഷ്പക്ഷരാക്കാൻ ഈ ബ്രെട്ടൻവുഡ്സ് സ്ഥാപനങ്ങളുടെ സഹായമാണ് തേടുന്നത്. റഷ്യൻ കടങ്ങൾക്ക് മൊറൊട്ടോറിയം ഏർപ്പെടുത്തിയശേഷം നിർത്തലാക്കിയിരുന്ന വായ്പാസഹായം പുനരാരംഭിക്കാൻ ഐ എം എഫും ലോകബാങ്കും തീരുമാനിച്ചിട്ടുണ്ട്.

പുതിയ കരാർപ്രകാരം സ്വകാര്യ വായ്പക്കാരിൽനിന്നും ഐ എം എഫ്-ലോകബാങ്കിൽനിന്നും 7.5 ബില്യൻ ഡോളർ വായ്പ റഷ്യക്ക് കിട്ടും. റഷ്യയുടെ വിദേശകടം പുനഃക്രമീകരിക്കാൻ പാരീസ് ക്ലബ്ബും സമ്മതിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇതൊക്കെ കൂടി റഷ്യക്കുള്ള മൊത്തം ധന സഹായം 23 മുതൽ 24 ബില്യൻ ഡോളർവരെയായി വർധിക്കും.

യുദ്ധം നിർത്തൂ!

1999 ഏപ്രിൽ 23-ന് നാറ്റോ അതിന്റെ അമ്പതാമത് വാർഷികം വാഷിങ്ടണിൽ ആഘോഷിച്ചു. പുതിയ തന്ത്രപരമായ ആശയങ്ങൾക്ക് അംഗീകാരം നേടുകയെന്നതായിരുന്നു ലക്ഷ്യം. ഈ അവസരത്തിൽ നാറ്റോവിന്റെ വിജയം കൊട്ടിഘോഷിക്കാൻ തീരുമാനിച്ചു. ബ്രസൻസ്കിയുടെ അഭിപ്രായത്തിൽ "നാറ്റോവിന്റെ പരാജയം ഒരേ സമയം രാജ്യത്തിന്റെ വിശ്വാസ്യതയുടെ അന്ത്യം കുറിക്കുകയും ആഗോള അമേരിക്കൻ നേതൃത്വത്തെ ക്ഷീണിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുമെന്നു തറപ്പിച്ചു പറയുന്നതിൽ അപാകതയില്ല. അതിന്റെ പ്രത്യാഘാതമാകട്ടെ ഈ ഗ്രഹത്തിന്റെ നാശമായിരിക്കും."

ജോർജ് ബുഷിന്റെ മുൻ നാഷണൽ സെക്യൂരിറ്റി അഡ്വൈസറായിരുന്ന ബ്രെന്റ് സ്കൗഫ്രോട്ട് ചൂണ്ടിക്കാട്ടിയത് നാറ്റോവിന്റെ നില നിൽപ്പുതന്നെ അപകടത്തിലാണെന്നാണ്. കൊസോവോയിലെ പരാജയം രാജ്യശക്തികളിൽ "വിള്ളലുണ്ടാക്കിയേക്കാവുന്ന സംഘർഷ"ത്തിന് കാരണമാവുമെന്ന് അദ്ദേഹം മുന്നറിയിപ്പു നൽകി. യുഗാസ്ലാവിയയിലേക്ക് കരസൈന്യങ്ങളെ അയക്കണമെന്ന് അദ്ദേഹം വാദിച്ചു. വാഷിങ്ടണിലെ ബ്രൂക്കിങ്ങ്സ് ഇൻസ്റ്റിറ്റ്യൂട്ടിന്റെ ഡയറക്ടറായ ഇവോ ഡാൽഡാർ, പ്രസിഡന്റ് മിലോസെവിക്കിന്റെ മുട്ടുമടക്കിക്കാൻ നാറ്റോവിന് കഴിഞ്ഞില്ലെങ്കിൽ "അണുവായുധവ്യാപനം, രാജ്യാന്തര ഭീകരത എന്നിവക്കെതിരായി പൊരുതാനുള്ള നാറ്റോവിന്റെ ശേഷി പോലും ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെടുമെന്നാണ് അഭിപ്രായപ്പെട്ടത്."[73] യുഗാസ്ലാവിയയിലുയരുന്ന ചോദ്യം ഇതാണ്? അമേരിക്കക്കും അതിന്റെ കൂട്ടാളികൾക്കും അവരുടെ താൽപ്പര്യങ്ങൾക്കും തത്വങ്ങൾക്കുമൊത്ത് ലോകത്തെ രൂപപ്പെടുത്താൻ കഴിയുമോ."[73] എല്ലാംതന്നെ ക്ലിന്റൺ ഭരണകൂടം നേടിയെടുക്കാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്ന ലക്ഷ്യങ്ങൾ!

യുദ്ധം തുടർന്നുകൊണ്ടിരിക്കണം. സൈനികസംവിധാനം വഴി സാമ്പത്തിക-ധനകാര്യ പ്രമാണിമാർക്ക് പൊതുമുതൽ കൈമാറുന്നതിനെ ന്യായീകരിക്കാനുള്ള ഒരു ഉപാധിയായി കരസേനയെ ഉപയോഗപ്പെടുത്തണം. അതേസമയം സാമൂഹ്യച്ചെലവുകൾ വെട്ടിക്കുറക്കുകയും വേണം. ഇന്റർനാഷണൽ *ഹെറാൾഡ് ട്രിബ്യൂണലി*ലെ ഒരു ലേഖകൻ ചൂണ്ടിക്കാട്ടിയതുപോലെ, "കരസേനകളെ അയക്കുന്നതിനുള്ള

ന്യായീകരണങ്ങൾ തെറ്റിദ്ധരിപ്പിക്കുന്നവയാണ്. കരസേനയെ കൊസോവോയിലേക്കു അയക്കുമെന്നു തീർച്ച."അവർക്കവിടെ ഏറെക്കാലം കഴിയേണ്ടിവന്നേക്കുമെന്നതും ശരി. പക്ഷേ പ്രശ്നം അതല്ല. വാതിൽ തുറന്നു കൊടുക്കുന്നതുവരെ അവർ കാത്തുനിൽക്കുമോ, അതോ അകത്തേക്കു ഇടിച്ചു കയറുമോ?[74] പ്രസിഡന്റ് മിലോസെവിക്കിന്റെ 'മർക്കടമുഷ്ടി' സൂചിപ്പിക്കുന്നത് നാറ്റോ അധീശത്വത്തിന് "വാതിൽ തുറന്നിട്ടു കൊടുക്കില്ലെ"ന്ന് തന്നെയാണ്. "അകത്തേക്കു ഇടിച്ചുകയറണ"മെങ്കിൽ നാറ്റോ ഗവൺമെന്റുകൾക്ക് അതിനുള്ള ന്യായീകരണം വേണം. അതുകൊണ്ടാണ് സ്വന്തം 'മർക്കടമുഷ്ടി'മറച്ചുവെക്കാനായി പ്രസിഡന്റ് മിലോസെവിക്കിനെ പിശാചായി ചിത്രീകരിക്കുന്നത്.

എന്തുകൊണ്ട്? ബാൾക്കൺ പ്രശ്നപരിഹാരത്തിനായി "ശുദ്ധമായ വംശീയ അസ്തിത്വങ്ങൾ"രൂപീകരിക്കുന്നതിനെക്കുറിച്ച് അമേരിക്കൻ ഭരണകൂടം ഏറെക്കാലമായി പരിപാടിയിട്ടു വരികയായിരുന്നു. അതിർത്തികൾ പുനർനിർവചിച്ചുകൊണ്ടുള്ള ഒരു പുതിയ ബാൾക്കൺ ഫെഡറേഷനെന്ന ആശയത്തിന് പൂർണമായും അന്യമായിരുന്നില്ല ഈ പദ്ധതി. ബോസ്നിയക്കുവേണ്ടിയുള്ള ഡേയ്ടൺ കരാറിൽ ഇത്തരമൊരു പദ്ധതിയുടെ അംശങ്ങളടങ്ങിയിരിക്കുന്നു."അമേരിക്കയുടെ നിയന്ത്രണത്തിലുള്ള ഒരു മുസ്ലിം ബോസ്നിയ, നാറ്റോ സൈനികനിയന്ത്രണത്തിലുള്ള ഒരു സെർബിയൻ കേന്ദ്രം, അമേരിക്കയുടെ തന്നെ നിയന്ത്രണത്തിലുള്ള ഒരു 'വൻ അൽബേനിയ' സൃഷ്ടിക്കുക അതു വഴി കൊസോവോയുടെ ധാതുസമ്പന്നമായ വടക്കൻ ഭാഗങ്ങൾ സെർബുകൾക്കും തെക്ക് അൽബേനിയക്കും വിട്ടുകൊടുക്കുക."[75]

പക്ഷേ, മാസിഡോണിയയിലെ കാൽഭാഗവും അൽബേനിയക്കാരായിരിക്കെ അനന്തരഫലമെന്തായിരിക്കണം? മാസിഡോണിയ തങ്ങൾക്കവകാശപ്പെട്ടതാണെന്ന് ഗ്രീസിലെ നാഷണലിസ്റ്റുകൾ അവകാശപ്പെടുമ്പോൾ ഗ്രീസിലെന്തു സംഭവിക്കും? മുന്നിലൊന്നു വരുന്ന മാസിഡോണിയൻ ജനത വർഗീയമായി ബൾഗേറിയക്കാരാണെന്ന് അവിടത്തെ ഭരണകൂടം അവകാശപ്പെടുമ്പോൾ ബൾഗേറിയയിലെന്തു സംഭവിക്കും? തന്നിമിത്തം ബാൾക്കൺ രാജ്യങ്ങൾക്കായുള്ള അമേരിക്കൻ പദ്ധതി ഫലപ്രാപ്തിയിലെത്തണമെങ്കിൽ ആ മേഖലയിൽ (നാറ്റോസേനയുടെ കനത്തതും സ്ഥിരവുമായ സാന്നിധ്യം അനിവാര്യമാവുന്നു.) അതിന് പ്രസിഡന്റ് മിലോസെവിക്കിന്റെ നേതൃത്വത്തിലുള്ള ഗവൺമെന്റും മിലോസെവിക്ക് തന്നെയും പോയേതീരു. മെഡലിൻ ആൾബ്രൈറ്റ് ഇത് എൻ ബി സി അഭിമുഖത്തിൽ സ്ഥിരീകരിക്കുകയും ചെയ്തു: "ഇതാണ് യഥാർഥ പ്രശ്നമെന്നാണ് താൻ കരുതുന്നത്. ഇതിലാണ് ഞങ്ങൾ ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിക്കുന്നതും."അത് പ്രാവർത്തികമാക്കണമെങ്കിൽ യുക്തിസഹമായ അടുത്ത നടപടി യുഗാ

സ്ലാവിയയിലേക്ക് കരസേനാ ആക്രമണത്തിന് തിടുക്കത്തിൽ നീങ്ങുകയെന്നതുതന്നെ.

എന്നുവെച്ചാൽ എന്തു വിലകൊടുത്തും വിജയം അത്യാവശ്യമാണ്—യുഗാസ്ലാവിയയിലെ നാറ്റോ ആക്രമണത്തിന് നിയമസാധത നൽകുന്നതിന് മാത്രമല്ല, സാർവദേശീയ ഭീഷണിക്കുള്ള 'നിയമാധിഷ്ഠിത'ഉപകരണമെന്ന നിലയിൽ പരിപൂർണ അധികാരങ്ങളുമായി നാറ്റോവിനെ സജ്ജമാക്കാനും!

ലോകത്തെങ്ങുമുള്ള തൊഴിലാളിവർഗം ഏറ്റെടുക്കേണ്ട ഒരു വെല്ലുവിളിയാണിത്. യുദ്ധത്തിനെതിരെ ഉണർന്നെഴുന്നേൽക്കുകയും സംഘടിക്കുകയും ചെയ്യുകയെന്ന വെല്ലുവിളി.

യുഗാസ്ലാവിയക്കെതിരായ സാമ്രാജ്യത്വയുദ്ധം മുതലാളിത്തയുക്തിയുടെ സൈനിക ആവിഷ്കാരമാണ്; തെക്കു കിഴക്കനേഷ്യ, ലാറ്റിനമേരിക്ക, റഷ്യ എന്നീ രാജ്യങ്ങളെ ബാധിച്ച സാമ്പത്തിക കുഴപ്പത്തിന്റെ പ്രത്യാഘാതങ്ങൾ ആഭ്യന്തരമായി ഭീഷണി ഉയർത്തിയിരിക്കെ മുമ്പന്നെത്തേക്കാളേറെ അടിയന്തരമായി തീർന്നിട്ടുള്ളതാണീ യുദ്ധം. പ്രതിസന്ധി വളരുന്തോറും തന്ത്രപരമായ മേഖലകൾ അതായത് സാമ്പത്തികം, ധനകാര്യം, പണപരം, വ്യാപാരം എന്നീ മേഖലകൾ നിയന്ത്രിക്കുന്നതിനും ദേശീയനയങ്ങൾ പുനരാവിഷ്കരിക്കുന്നതിനും വേണ്ടിയുള്ള ഇടപെടലിന് മേധാവിത്വവ്യവസ്ഥയിൽ സമ്മർദം ഏറിവരികയാണ്. ഈ ദൗത്യമാണ് ലോകബാങ്കിനെയും ഐ എം എഫിനെയും ലോകതൊഴിൽ സംഘടനയെയും ഇപ്പോൾ ഭരമേൽപ്പിച്ചിട്ടുള്ളത്. ഇവരാകട്ടെ ആസന്നമായ 'സഹസ്രാബ്ദ വട്ട'ത്തിൽ ഈ പുത്തൻ ദൗത്യത്തിൽ ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിക്കുകയും ചെയ്തു.

'സാർവദേശീയ സമൂഹ'ത്തിനു വേണ്ടി 'സാർവജനീനമായ മൂല്യ'ങ്ങളുടെ സംരക്ഷണാർഥം 'പുത്തൻ ആഗോള യന്ത്രപട്ടാളം'നടത്തുന്ന ആദ്യത്തേതാണ് യുഗാസ്ലാവിയക്കെതിരായ ഈ യുദ്ധം. തന്നിമിത്തം, യൂറോപ്യൻ മണ്ണിൽവെച്ചാണ് ഈ യുദ്ധം നടക്കുന്നെങ്കിൽപ്പോലും യൂറോപ്പിലെ ജനങ്ങൾക്കുനേരെ മാത്രമല്ല യുദ്ധം വെല്ലുവിളി ഉയർത്തുന്നത്; ലോകത്തിലെ എല്ലാ ജനവിഭാഗങ്ങളുടെ നേർക്കുകൂടിയാണ്. കാരണം അവരുടെ പേരിലാണ് ഈ യുദ്ധം നടത്തുന്നത്. സാമ്രാജ്യത്വശക്തികളുടെ തിട്ടൂരത്തിനനുസരിച്ചുള്ള സാഹചര്യങ്ങളിൽ മനുഷ്യരാശി ജീവിക്കണമോ അതോ വൻകിട വ്യവസായികളുടെ താൽപ്പര്യം നിറവേറ്റുന്നതിന് ലക്ഷ്യംവെച്ചുകൊണ്ടുള്ള ഒരാഗോള വ്യവസ്ഥയെ ചെറുക്കുന്നതിന് സാമൂഹ്യാവശ്യങ്ങൾക്കുവേണ്ടി ലോകത്തിലെ ഉൽപ്പാദകശക്തികളെ സ്വരൂപിക്കാൻ കഴിയുന്ന ഒരു സമൂഹം കെട്ടിപ്പടുക്കുന്നതിനും ആവശ്യമായ ശക്തികളെ സംഘടിപ്പിക്കുകയും

അവരോടൊപ്പം അണിചേരുകയും വേണോ?—ഇതാണ് നമ്മുടെ മുന്നിലുള്ള വെല്ലുവിളി.

അമേരിക്കയിലെയും യൂറോപ്പിലെയും ജനങ്ങളുടെ പ്രത്യേകിച്ച് തൊഴിലാളികളുടെയും അതിന്റെ സംഘടിതവിഭാഗത്തിന്റെയും ഇക്കാര്യത്തിലുള്ള പ്രതികരണം യുദ്ധത്തിന്റെയും സാമ്പത്തിക പ്രതിസന്ധികളുടെയും കാര്യത്തിൽ ഒരു പ്രധാനഘടകമാണ്. മാധ്യമ കേന്ദ്രീകരണത്തിലൂടെ യുദ്ധത്തെയും അഭയാർഥി പ്രശ്നമെന്ന പേരിൽ അതു ഉർജിതപ്പെടുത്തുന്നതിനെയും മറച്ചുപിടിക്കാനുള്ള ശ്രമമാണ് നടക്കുന്നത്.

ആഗോള മുതലാളിത്ത വ്യവസ്ഥയെ ആത്മാർഥമായി എതിർക്കുകയും ലോകത്ത് ഒരു പുതിയ സാമൂഹ്യവ്യവസ്ഥക്ക് വേണ്ടി നിലകൊള്ളുകയും ചെയ്യുന്ന എല്ലാവരും തന്നെ അമേരിക്കൻ സാമ്രാജ്യത്വവും അതിന്റെ യൂറോപ്പിലെ മുതലാളിത്ത കൂട്ടാളികളും യുഗാസ്ലാവിയക്കെതിരെ യുദ്ധം തുടങ്ങിയതിന്റെ യഥാർഥ സഹചര്യം വിശദീകരിക്കുകയും തുറന്നുകാട്ടുകയും ചെയ്യേണ്ടത് അവരുടെ കടമയായി എടുക്കണം. നാം ആദ്യം ശത്രുവിനെ തിരിച്ചറിയണം ; ശത്രുവിന്റെ ലക്ഷ്യങ്ങളും മനസിലാക്കണം. നമ്മുടെ സ്വന്തം ലക്ഷ്യങ്ങൾ നിർണയിക്കാനും അക്കാര്യത്തിലുള്ള നമ്മുടെ പ്രവർത്തനമാർഗം തെരഞ്ഞെടുക്കാനും അതാവശ്യമാണ്. ഈ പ്രക്രിയയിൽ മാധ്യമങ്ങളാൽ നാം വഴി തെറ്റപ്പെടരുത്; മസ്തിഷ്ക പ്രക്ഷാളനത്തിന് വശംവദരുമാകരുത്. ഏതെങ്കിലും രാജ്യത്തെ ഒരുവിഭാഗം തൊഴിലാളികളെയോ ജനങ്ങളെയോ പ്രത്യക്ഷമായി ബാധിക്കുമെന്ന നിസാര പരിഗണനയിൽ പോലും ഇക്കാര്യത്തിൽ വഴി തെറ്റിപ്പോകാൻ പാടില്ല.

"യുദ്ധം നിർത്തു" ലോകത്തെങ്ങുമുള്ള ജനങ്ങളുടെ ഇന്നത്തെ ഏക ആജ്ഞ അതാണ്. അമേരിക്കൻ സാമ്രാജ്യത്വവും അതിന്റെ കൂട്ടാളികളും നേതൃത്വം നൽകുന്ന ആഗോള വ്യാവസായ മുതലാളിത്തത്തെ തുത്തെറിയണമെങ്കിൽ ഇതേ പറ്റൂ. യുദ്ധത്തെ പിന്തുണക്കുകയോ നിഷ്പക്ഷത ഭാവിക്കുകയോ ചെയ്യുകയാണെങ്കിൽ മുതലാളിത്തത്തിന്റെ ആഗോള വ്യാപനത്തിന് കൂട്ടുനിൽക്കുക എന്നാണർഥമാക്കുന്നത്.

ഇന്ന് യുദ്ധം 'വേണ്ടാ' എന്നു പറയുന്നത് വ്യവസായ കുത്തകകൾക്ക് ഭീഷണിയായിത്തിരാൻ പോകുന്നവർക്കെതിരെ നാളെ നടത്താൻ പോകുന്ന യുദ്ധം 'വേണ്ടാ' എന്നു പറയലാണ്.

അടിക്കുറിപ്പുകൾ

1. റൂപർട്ട് കോൺവെൽ—*diplomacy staggers out of the rubble* ഇൻഡിപെന്റന്റ് 1999, മെയ് 9
2. *ലെമോണ്ടെ* 1999, മെയ് 10

3. ആർനോഡ് ലെപാർമെന്റിയർ, *ലെമോണ്ടെ* 1999, ഏപ്രിൽ 21
4. ഡിലാഗോർസ്—പോൾമാരി—*ലെമോണ്ടെ ഡിപ്ലോമാറ്റിക്*, 1999 മെയ്.
5. റാംബോലെറ്റ് കരാറിൽ ഒരു സൈനികവിഭാഗം ഉണ്ടെന്ന കാര്യം ഒന്നാമതായി വെളിപ്പെടുത്തിയത് നാറ്റോ ആക്രമണം ആരംഭിച്ചിട്ടു രണ്ടാഴ്ചക്ക് ശേഷം 1999 ഏപ്രിൽ 6-ന് *ടാ കെ സിതുങ്* എന്ന ജർമൻ ഭാഗപത്രമാണ്. നാറ്റോയുടെ ഇലക്ട്രോണിക് സംവിധാനത്തിൽ സംഗ്രഹിച്ച ഇതിന്റെ പൂർണരൂപം പത്രത്തിന്റെ വെബ്സൈറ്റിലാണ് പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടത്. അതിനുശേഷം നാറ്റോയുടെ കൈയ്യിൽനിന്ന് അത് എങ്ങനെയോ നഷ്ടപ്പെട്ടതായി പറയപ്പെടുന്നു. ഇത് പുറത്ത് വിടണമെന്ന് പാർലമെന്റിൽ സമ്മർദം വന്നപ്പോൾ ഫ്രഞ്ച് വിദേശകാര്യമന്ത്രി ആദ്യം പറഞ്ഞത് ഫ്രഞ്ചു ഭാഷയിലുള്ള അതിന്റെ പ്രതി ലഭ്യമല്ല എന്നായിരുന്നു. "ബ്രിട്ടനുമായി ചേർന്ന് തങ്ങൾ എടുത്ത താത്വിക നിലപാടനുസരിച്ച് അത് പ്രസിദ്ധീകരിക്കേണ്ടതില്ലെന്നാണ് തീരുമാനിച്ചിട്ടുള്ളതെ"ന്നും വ്യക്തമാക്കപ്പെട്ടു. റാംബോലെറ്റ് സമ്മേളനത്തിൽ ബ്രിട്ടനോടൊപ്പം സഹാധ്യക്ഷസ്ഥാനം വഹിച്ച രാജ്യമാണ് ഫ്രാൻസ്. "രണ്ടുകക്ഷികളിൽ ഒന്ന് അതിൽ ഒപ്പു വച്ചിട്ടില്ലാത്തതിനാൽ അതു ഫലത്തിൽ അന്തിമമായ ഒന്നായി പരിഗണിക്കാൻ ഞങ്ങൾക്ക് കഴിയുകയില്ല" എന്നും വ്യക്തമാക്കപ്പെട്ടു—*ലാഹുമാനിത്തെ*. 1999, ഏപ്രിൽ 30, മെയ്.
6. റിച്ചാർഡ് ബെക്കർ, "സമാധാനക്കരാറിന്റെ പ്രധാന വേഷത്തിലുള്ള യുദ്ധപ്രഖ്യാപനം" ഇന്റർനാഷണൽ ഏക്ഷൻ സെന്റർ http//www.iacenter.org.
7. യൂറോപ്പിലെ സുരക്ഷക്കും സഹകരണത്തിനും വേണ്ടിയുള്ള സംഘടന
8. റോളി കീത്ത്, ജനാധിപത്യത്തിന്റെ പരാജയം—*ദി ഡമോക്രാറ്റ്*, 1999, മെയ്
9. 1999 ഒക്ടോബർ 16-ന്റെ വെടിനിർത്തൽ കരാറോടെ എട്ടുമാസക്കാലമായി നടന്നുവന്ന ആഭ്യന്തര സംഘട്ടനം അവസാനിച്ചു. അമേരിക്കക്കാരനായ ഹോൾ ബ്രൂക്കിന്റെ മധ്യസ്ഥതയിലാണ് കരാർ ഒപ്പുവച്ചത്. ഒ എസ് സി ഇ ദൗത്യത്തിന് അടിസ്ഥാനം ഈ കരാറാണ്— കരാർ ഏകപക്ഷിയമായിരുന്നു. പ്രസിഡന്റ് മിലോ സെവിക്ക് ആണ് ഇതിൽ ഒപ്പുവെച്ചത്, കെ എൻ എ അല്ല. അതിനർഥം അനുസരിക്കാൻ കെ എൽ എ ബാധ്യസ്ഥമല്ല എന്നാണ്.
10. *യുഗാസ്ലാവ് പ്രതിദിനാവലോകനം* നമ്പർ 2004. വിദേശകാര്യങ്ങൾക്കായുള്ള ഫെഡറൽ മന്ത്രാലയം—ബൽഗ്രേഡ് .1999 ജനുവരി 16.
11. *ലെ ഫിഗാറെ*, 1999 ജനുവരി 20,23.
12. റസാക്കിൽ കൊല്ലപ്പെട്ടവരുടെ ജഡം നിക്കാചെയ്യപ്പെട്ടു. *ഗാർഡിയൻ*, 1999 ജനുവരി 22.
13. കൊസോവോ : കുട്ടക്കൊലയുടെ ഇരുളടഞ്ഞ മേഖലകൾ— *ഫിഗറോ*—1999, ജനുവരി 20. *ലെ മോണ്ടെ*—1999 ജനവരി 21. *ലിബറേഷൻ*—1999, ജനുവരി 21. ഡൈവെൽട് — 1999, ജനുവരി 21, 22: *ഗാർഡിയൻ*—1999, ജനുവരി 22. *ലോസ് ഏഞ്ചൽസ് ടൈംസ്*.
14. *ഗാർഡിയൻ* 1999, ജനുവരി 22.
15. റൊണാൾഡ് ഫെയിൻ-തോമസ് ഗട്ട്സ്—*ബർലിനർ സിതുങ്*—1999 മാർച്ച് 13 .
16. എൻ ടി വി—സമ്പർക്ക പരിപാടി—ഷ്ഈഗ് ഡിലൻ
17. *യുഗാസ്ലാവ് പ്രതിദിന സർവേ* നമ്പർ 2005—വിദേശമന്ത്രാലയം—ബൽഗ്രേഡ്—1999, ജനുവരി 17

18. റൊളാങ്ങ് ഹെയിൻ—*ബർലിനർ സീതുങ്ങ്* 1999, മാർച്ച് 12. ക്ലോസിയസ്ടെക്നോ ബർലിനർ സീതുങ്ങ്. 1999, മാർച്ച് 16. *ജൂഗേ വെൽട്*—1999 മാർച്ച് 18.
19. *വെൽട്*—1999—മാർച്ച് 8
20. ക്ലോസിയസ് ടെക്നോ—*ബെർലിനർ സീതുങ്ങ്* 1999, മാർച്ച് 16.
21. ഒട്ടോ കൊഹ്ലർ, കൂട്ടക്കൊല, *കോൺകർട്ട്* 3/99
22. *ന്യൂയോർക്ക് ടൈംസ്* 1999, ജനുവരി 19
23. വില്യംവാക്കറുടെ പശ്ചാത്തലത്തെക്കുറിച്ച് ന്യൂയോർക്കുകാരനായ ഗ്രേവിൽഡന്റെ വിവരണം. ഇത് 1999 ജനുവരി 28-ന്റെ *വർക്കേഴ്സ് വേൾഡ്* പത്രവും മറ്റു പല പത്രങ്ങളും റിപ്പോർട്ടു ചെയ്തിരുന്നു.
24. ഒരു ഇറ്റാലിയൻ രഹസ്യ റിപ്പോർട്ട് വെളിപ്പെടുത്തുന്നു: നാറ്റോ ബോംബാക്രമണത്തിന് കളമൊരുക്കിക്കൊടുക്കുന്നത് ഒ എസ് സി ഇ നിരീക്ഷകർ *1999, മെയ് 3* എന്ന ലേഖനത്തിൽനിന്ന് മൈക്കേൽ കോളൻ ഉദ്ധരിച്ചത്.
25. ഇസെഡ് 514- 516 -80/3 _yug.p 18.
26. ഇവിടെ കൊടുക്കുന്ന രേഖയിൽനിന്നുള്ള ഉദ്ധരണികളെല്ലാം അണ്വായുധങ്ങൾക്കെതിരായ അന്താരാഷ്ട്ര അഭിഭാഷക സംഘടനയുടെ ജർമൻ വിഭാഗം 1999 ഏപ്രിൽ 22-ന് പുറപ്പെടുവിച്ച പത്രപ്രസ്താവനയിൽനിന്നെടുത്തതാണ്.
27. AZ-514-616 80/3 Yug
28. AZ-514-516 80/32 426
29. AZ-14 A-3840/94A S44E
30. AZ-22 BA 94.34252, P9
31. ലാ ഹുമാനൈറ്റ്, 1999, മെയ് 18.
32. *ലോസ് ഏയ്ഞ്ചൽസ് ടൈംസ്*, 1999, മെയ് 17.
33. *ലെ മോണ്ടെ* ഡിപ്ലോമാറ്റിക് 1999, മെയ്.
34. ജോർജ് സോറോസ്, *യു എസ് എ ടുഡെ*, 1998, സപ്തംബർ 16.
35. *ലാ ഹുമാനിത്തെ* ,1999, ഏപ്രിൽ 6.
36. ടൈം ടു ആക്ട്, *ബിസിനസ് വീക്ക്*, 1998, സപ്തംബർ 14.
37. *ഇന്റർനാഷണൽ ഹെറാൾഡ് ട്രിബ്യൂൺ* 1998, സപ്തംബർ 7.
38. ജെറാൾഡ് ഹോൺ—"അമേരിക്കൻ സാമ്രാജ്യത്വം എല്ലാ ഭാഗത്തുനിന്നും ഞെരിച്ചമർത്തപ്പെടുന്നു", *പൊളിറ്റിക്കൽ അഫയേഴ്സ്*, No. 12, 1998 ഡിസംബർ
39. *ഫൈനാൻഷ്യൽ ടൈംസ്*, 1999, ഏപ്രിൽ 21.
40. ആന്റണി ലേയ്ക് '*റിമാർക്ഡ്*', 1993, സപ്തംബർ 21, വാഷിങ്ടൺ ഡി.സി.
41. ഫ്രീഡ്മാൻ, *ന്യൂയോർക്ക് ടൈംസ്*, വിക്ക് ഇൻ റെവ്യൂ, 1992, ജൂൺ 2, ഹണ്ടിങ്ടൺ, *ഇന്റർനാഷണൽ സെക്യൂരിറ്റി*, വാല്യം 17, 1993, ഏപ്രിൽ.
42. നോം ചോംസ്കി, *പവേഴ്സ് ആന്റ് പ്രോസ്പെക്ട്സ്*, പ്ലൂട്ടോ പ്രസ്, ലണ്ടൻ 1996.
43. വില്യം വാലസ്, "മിറ്റിങ്ങ് ഓഫ് മൈൻഡ്സ്", *ഫൈനാൻഷ്യൽ ടൈംസ്*, 1999, ഏപ്രിൽ 15.
44. ഫിലിപ്പ് സ്റ്റീഫൻസ്, 'സ്റ്റേയിങ്ങ് പവർ', *ഫൈനാൻഷ്യൽ ടൈംസ്*, 1999, മെയ് 14.
45. സ്ബിഗ്ന്യൂ ബ്രസെൻസ്കി, *ദി ഗ്രാന്റ് ചെസ് ബോർഡ്*, ഹാർവർ കോളിൻ പബ്ലിഷേഴ്സ്, 1997.

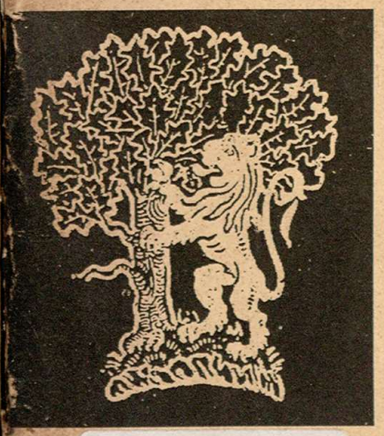
16250

46. അതേ പുസ്തകം.
47. അതേ പുസ്തകം.
48. മൈക്കേൽ കോളൺ, *സോളിഡേർ*, 1999, ഏപ്രിൽ 13.
49. *നാറ്റോ റെവ്യൂ*, 1991 ജൂൺ മൈക്കേൽ കോളബന്റെ അതേ പുസ്തകത്തിൽ കൊടുത്തിട്ടുള്ളത്.
50. ജോസ് കൈൻ. *ഫൈനാൻഷ്യൽ ടൈംസ്*, 1999, മെയ് 6.
51. ജോസ് കൈൻ, "*വാക്കിങ്ങ് എ ട്രൈറ്റ് റോപ്പ്*", ഫൈനാൻഷ്യൽ ടൈംസ്, 1999, മെയ് 10.
52. കാതറിൻ സമറി, ലെ മോണ്ടെ/ഡിപ്ലോമാറ്റിക്ക്, 1997 ഫെബ്രുവരി.
53. കെന്റിൻ/പിൽ, *ഫൈനാൻഷ്യൽ ടൈംസ്*, 1999, ഏപ്രിൽ 22.
54. പീറ്റർ നോർമാൻ, "*ഫൈനാൻഷ്യൽ ടൈംസ്*, 1999 ഏപ്രിൽ 19.
55. ഇസഡ് ബ്രസെസിൻസ്കി, *ലെ മോണ്ടെ*, 1999 ഏപ്രിൽ 19.
56. അതിൽ നിന്നുതന്നെ.
57. വില്യം വാലസ്, "മീറ്റിങ്ങ് ഓഫ് മൈൻഡ്സ്" *ഫിനാൻഷ്യൽ ടൈംസ്* 1999, ഏപ്രിൽ 15.
58. മൈക്കിൾ ക്ലാരെ, *ലെ മോണ്ടെ* 1999, മെയ്.
59. മൈക്കിൾ ക്ലാരെ, ലെ *മോണ്ടെ* 1999, മെയ്.
60. *ലേ എക്സ്പാൻഷൻ*
61. അതിൽ നിന്നുതന്നെ
62. 1999 ഏപ്രിൽ 11-ന് കനഡയിലെ ഒട്ടാവയിൻ നടത്തിയ പത്രസമ്മേളനത്തിൽ നൽകിയ വിവരങ്ങൾ.
63. ഗ്രൈ ഡിൻമോർ, സെർബ്സ് ഡ്രോ ഓൺ ആൾ ദേർ എക്സ്പീരിയൻസ് ഓഫ് ഹാർഡ് ടൈംസ്, *ഫിനാൻഷ്യൽ ടൈംസ്*, 1999, ഏപ്രിൽ 20.
64. മൈക്കൽ കോവിൻ, "എക്കോളജിയൽ കാറ്റഡ്ട്രോനി ഹിറ്റ്സ് യുഗാസ്ലാവിയ" ഗ്രീൻ പാർടി ഓഫ് ന്യൂയോർക്ക്.
65. ഫ്രാൻസ് 2, 1999 മെയ് 17.
66. 1999 ഏപ്രിൽ 11-ന് കനഡയിലെ ഒട്ടാവയിൻ നടത്തിയ പത്രസമ്മേളനത്തിൽ പ്രൊഫ. ചോസ് ഡോവ്സ്കി ഉദ്ധരിച്ചത്.
67. *ബ്രേർബു*, 1999 മെയ് 17.
68. *ലെ എക്സ്പാൻഷൻ* നമ്പർ 597, 1999 മെയ് 26.
69. അതിൽ നിന്നുതന്നെ.
70. അതിൽ നിന്നുതന്നെ
71. *ലെ മോണ്ടെ* 1999 മെയ് 3.
72. *ലേ എക്സ്പാൻഷൻ*
73. റോബർട്ട് കാഗൻ, വില്യം ക്രിസ്റ്റൺ—*ദി ന്യൂയോർക്ക് ടൈംസ്* 1999, ഏപ്രിൽ 24.
74. ഫ്ളോറ ലെവിസ്, *ഇന്റർനാഷണൽ ഹെറാൾഡ് ട്രിബ്യൂൺ*, 30/4-1999, മെയ് 2.
75. മൈക്കൽ മൂള്ളർ, *ലെ ഹുമാനിറ്റെ*, 1999 ഏപ്രിൽ 8.

DC Library Research Centre

നാറ്റോയുദ്ധം ഒരു
പകൽകൊള്ള
ഹരോൾഡ് പിന്റർ, ലണ്ടൻ
1999 മെയ് 2

യുഗാസ്ലാവിയ ഒരു പുതിയ ലോകക്രമത്തിനു വേണ്ടിയുള്ള സാമ്രാജ്യത്വ യുദ്ധം

949.7

ടാനിയ നൊക്ട്യൂംസ്
ഴാങ് പിയറെ പേജ്

Indic Digital Archive Foundation
gpura.org